އަހަރީ ރިޕޯޓް

2018

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

HUMAN RIGHTS COMMISSION
MALDIVES

އަހަރީ ރިޕޯޓް

2018

ފިހުރިސްތު

1. ރައީސްގެ ބަސް ---- 1

2. ކޮމިޝަނުގެ ތައާރަފު ---- 3

3. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ ---- 4

3.1 ސަދަރަން ރިޖަނަލް އޮފީސް (އެސް.އާރ.އޯ) ---- 4

3.2 ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ކޭޑް) ---- 4

3.3 ކޮމިޝަން ބިއުރޯ (ސީ.ބީ) ---- 4

3.4 އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ) ---- 5

3.5 ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރ.އެމް.ޑީ) ---- 5

3.6 އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައި.ޑީ) ---- 5

3.7 ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލް.ޕީ.ޑީ) ---- 5

3.8 ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޝަން މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް) ---- 6

4. 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް ---- 7

4.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން ---- 7

4.1.1 ޤާނޫނީ ލަފާދިނުން ---- 7

4.1.2 ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓް ހުށަހެޅި ބިލުތައް ---- 10

4.1.3 ތައްޔާރުކުރަމުންދާ ލީގަލް ރިވިއު / ލީގަލް ބްރީފްތައް ---- 10

4.1.4 ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ހިލޭ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތް ---- 10

4.1.5 ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ޝަރުޢީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން ---- 10

4.1.6 ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާ އުސޫލުތަކުގެ މަސައްކަތް ---- 11

4.1.7 ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކުގެ މަސައްކަތް ---- 12

4.1.8 ދިރާސާކޮށް، ތަޢުލީމުގެ ކަރުދާސް އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތައް ---- 12

4.1.9 އަލަށް އެކުލަވާލެވުނު އުސޫލުތައް ---- 13

4.1.10 ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ހާލަތު ގުޅިގެން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތު ކަރުދާސް ---- 13

4.1.11 ބައިވެރިވެފައިވާ މުހިއްމު ބައްދަލުވުންތައް ---- 14

4.2 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން ---- 14

4.2.1 ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ---- 14

4.2.2 2018ވަނަ އަހަރު ބަލައި ނިންމާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޢަދަދު ---- 15

4.2.3 މައްސަލަތައް ނިންމާފައިވާގޮތުގެ ތަފްސީލު ---- 16

4.2.4 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފްސީލު ---- 16

4.2.5 ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ، ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމުވެފައިވާ ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ---- 17

4.2.6 ކޮމިޝަނުގެ ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު 1424 ---- 18

4.2.7 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތްތައް ---- 18

4.2.8 މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް ---- 19

4.2.9 އެންޓި ޓޯޗަރ ސަބްކޮމިޝަން ---- 23

4.2.10 ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ އޮން އެކްސެސް ޓު އެޑިއުކޭޝަން ފޯރ ޗިލްޑްރަން ވިތް ޑިސެބިލިޓީސް ---- 24

4.2.11 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު އާންމުކުރުން------------------------------------24

4.2.12 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޓީމުން މުރާޖާ ބައްދަލުވުންތައް---------------24

4.2.13 ކޮމިޝަނުގެ ސަރަހައްދީ ރީޖަނަލް އޮފީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބު-------------------26

4.2.14 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތްތައް --28

4.2.15 ބައްދަލުވުންތައް---28

4.3 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ސަގާފަތެއް ޤާއިމްކުރުން---30

4.3.1 މަޖި ތައުލީމުގެ އޮނިގަނޑުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމެނުން--31

4.3.2 ހަރަދު ސުކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ބޭއްވާ އެޑިއުކޭޝަން ސެޝަންތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ދިނުން --32

4.3.3 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތައް ހަރުދަނާކުރުން---34

4.3.4 ސިވިލް ސާރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބޭސިކް އޮންލައިން ކޯހެއް ތައާރަފުކުރުން---35

4.3.5 ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް ފޯރަމް---35

4.3.6 ޕޮލިސް މަސައްކަތްތެރިންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ހޭލުންތެރިކުރުމަށްޓަކައި މައުލޫމާތު ދޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން---37

4.3.7 ރިޕޯޓް އިންޓިގްރިޓީ 2018 އަށް އަމާޒުކޮށް ވޮލަންޓިއަރުންގެ ޙައްޤުގެ އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދެވުނު ޙަރަކާތް ---38

4.3.8 ސްކޫލުތަކުގެ ބެޖް ސިލަބަހުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤު ހިމެނުން-------------------------------------40

4.3.9 ގަރލްގައިޑް ލީޑަރުންގެ ތަމްރީނުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސެޝަން ނަގައިދިނުން--40

4.3.10 ހިއުމަން ރައިޓްސް އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮގްރާމް ---40

4.3.11 ކޮމިޝަނުގެ ފޭސްބުކްގައި ޤާއިމުކުރާ އޮންލައިން ރިސާޗް ސެންޓަރަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު އެއްކޮށް ހިއްސާކުރުން---41

4.3.12 ސްޓޫލް ވާން ކޮމްޕޯން 2018 ---41

4.3.13 އެންޖީ ޓީޗަރ އޮންލައިން ކޯހުގެ ކޮންޓެންޓް ތައާރަފުކުރުން---42

4.3.14 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީނުކުރުން--43

4.3.15 2018 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަފްސީލު--------------------------43

4.3.16 އެޑިއުކޭޝަން ފީލްޑްތަކުން ބާއްވާ ޙަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން---47

4.3.17 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދުވަސްތައް---49

4.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު ދިރާސާކުރުން--50

4.4.1 އެންޖީ ޓީޗަރ ފޯރަމާ ގުޅިގެން ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުން---50

4.4.2 މޯލްޑިވްސް ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕްރޮޖެކްޓް އެކްޓިވޭޓުކުރުން 1.2------------------------------------50

4.4.3 ނެޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެކްޝަން ޕްލޭން ކޮމެންޓުކުރުން ------------------------------------50

4.4.4 ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނަޞޭޙަތް ތަންފީޒުކުރައިވާ މިންވަރު ދިރާސާކުރުން---51

4.4.5 އަނިޔާކުރުމާއި، އެހެނިހެން އަނިޔާވެރި، ގާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްކުރާ ޢަމަލު ހިންގުމާއި އަދަބު ދިނުމާއި ދެކޮޅު މުޢާހަދާއާ ގުޅިގެން، އެ މުޢާހަދާގެ މުރާޤަބާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ސްޓޭޓް ރިޕޯޓް ފޮނުވުން ---------- 51

4.4.6 ރައިޓް ޓު ސެކްޝުއަލް އެންޑް ރިޕްރޮޑަކްޓިވް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަން ރިޕޯޓްގެ ފޮލޯއަޕް ---------- 51

4.4.7 ހިއުމަން ރައިޓްސް މޮނިޓަރިންގ ޓޫލްކިޓް ތަޢާރުފުކުރުން ---------- 51

4.4.8 އ.ދ. ގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމާއި މޮނިޓަރ ކުރުން ---------- 52

4.5 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ---------- 52

4.5.1 ކުޑަކުދިންނަށް ދެވޭ ޙުކުމްތަކާ ދުރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިރާސާ ---------- 52

4.5.2 އަހަރު ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާ ނުކުތާގެ ދިރާސާ ---------- 52

4.5.3 ހައުސިންގ ޕޮލިސީ ރިވިއު ---------- 53

4.6 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނިޒާމު މޮނިޓަރ ކުރަމުން ---------- 53

4.6.1 ޖަލުތަކަށް ---------- 53

4.6.2 ޖަލުތަކަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތްތައް ---------- 56

4.6.3 ޖަލުތަކުގައި ހިންގާފައިވާ ސަރވޭތައް ---------- 58

4.6.4 ހުކުމްތައް ތަންފީޒުކުރުމާ މޮނިޓަރ ދަރަޖަކުރަން ކުރި މަސައްކަތް ---------- 61

4.6.5 ބޭރުން ބައްދަލުވުންތައް ---------- 61

4.6.6 އެން.ޕީ.އެމްގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް ---------- 64

4.6.7 ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ކޮންސަލްޓޭޝަން ވޯކްޝޮޕް ---------- 64

4.6.8 ހުކުމްތަކުގެ ރިޕޯޓް ހެދުން ---------- 66

4.6.9 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި ހިންގަމުންދާ ގެއްލުންވެފައިވާ މީހުން ބަލަހައްޓާ ތަންތަނުގެ ހުރިހާ ބައިވެރިންގެ ރައްކާތެރިކަމާ މަސްލަހަތު ބަލަހައްޓާ ބަލައިގަތުން ---------- 66

4.6.10 އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާ ހުށަހެޅުންތައް ހުރަހަށް ހުރަހަށް ހުށަހެޅުންތައް މިޔާގެ ވަކިވަކިތައް ބަލަހައްޓާ އެންމެހާ ބައިވެރިން ---------- 67

4.6.11 ހަމަތަކާ އެދި ޝަކުވާހުށަހެޅޭ ޖަލުތައް އެންމެހާ ގުޅުވާލުން ---------- 68

4.6.12 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން އެންމެ ބޮޑަށް ބަލައިގަތުމާ މުސްތަޤުބަލުގެ ޖަލުތައް އެންމެހާ ގާނޫނުތަކާ ގުޅިގެން މޮނިޓަރ ---------- 69

4.6.13 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ބައްދަލުވުންތައް ---------- 70

4.6.14 އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއެކު ބައްދަލުވުންތައް ---------- 71

4.6.15 ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާއެކު ބައްދަލުވުންތައް ---------- 72

4.6.16 ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާއި ސްޓާފުންނަށް ދެވުނު ބައިވަރުވެރިވުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ބައްދަލުވުންތައް ---------- 74

4.6.17 ކޮމިޝަނުގެ ޖަލްސާތައް ---------- 76

4.7 ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން ---------- 77

4.7.1 ކޮމިޝަނުގެ އިންސާނީ ވަސީލަތު ތަރައްޤީ ކުރުން ---------- 77

4.7.2 2018 ވަނަ އަހަރު މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވި ބައްދަލުވުން، ކޮންފަރެންސް އަދި ސިމްޕޯޒިއަމްތައް----------83

4.7.3 ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާގުޅޭ---85

4.7.4 ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން---85

4.7.5 އިންސާނީ ރައްޓެހިކަމުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން---86

5. އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުން އަމަލުކުރި ކަންކަމާއި، އަމަލު ނުކުރާ ކަންކަން-------------89

5.1 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ތިބޭ މީހުން އަދި ކުދިން ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު---89

5.2 ގާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާއި، ބިލު ނުވަތަ އުސޫލުތައް މުރާޖާކުރުމަށް ފޮނުވުމުން، ކަމާގުޅޭ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ފޮނުވި ހުށަހެޅުންތަކާއި ގެނެސްދިން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުންތަކާއި ކޮމެންޓުތަކާއި، އަދި ކޮމެންޓުތަކާއި ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު 102 --

5.3 ކޮމިޝަނުން ބަލައި ތަހުޤީޤުކުރުމަށްފަހު މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ދަށުދުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ފޮނުވި ހުށަހެޅުންތަކާއި ގެނެސްދިން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުންތަކާއި، މި ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު 147

5.4 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ފާރަވެރިކަމުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް އަންގާފައިވާ އެންގުންތަކާއި، މި އެންގުންތައް ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު --- 155

6. ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަށް ދިމާވި ދަތިތައް -- 162

7. 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން --- 164

-1 ބަޔާނަށް --- 166

-2 ހިސާބު ބަލަހައްޓައި އޮޑިޓްކުރުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކުގެ ޚުލާޞާ---------------------------- 166

8. ރިޕޯޓު ނިންމުން --- 181

بسم الله الرحمن الرحيم

1. ރައީސާގެ ބަސް

الحمد لله رب العلمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين.

وعلى اله وصحبه أجمعين

މި ރިޕޯޓަކީ 2018 ވަނަ އަހަރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއިން ރައްޔިތުންގެ ދިފާޢުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން، އެ ރައްޔިތުންނަށް ދަމަހައްޓާ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ރިޕޯޓެވެ. މި ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވަނީ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުން މައްސަލަތަކާއި، ކޮމިޝަނުން ނިންމި މައްސަލަތަކާއި، އެ މައްސަލަތަކަށް ނިންމި ގޮތާއި، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފްޞީލް ބަލަހައްޓަމުންދާ މައްސަލަތަކާއި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އިސްލާހުކުރަން ރަގަޅުކުރަންޖެހޭކަމަށް އެ ކޮމިޝަނުގެ ތަހުޤީގައި ސަރުކާރަށް ހުށަހެޅިކަންތައްތަކާއި، އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކުގެ ތަހުޤީގުން ސަރުކާރުން ރަގަޅުކުރަންކަނޑައަޅާ އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ އަދާކުރުމުގައި ކޮމިޝަނަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކެވެ.

އެގޮތުން އަހަރުތަކެއްވީ އެއްވަރަކުން މިދިޔަ އަހަރުވެސް ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބޭ ނުވަތަ ލިބިދާނެކަމަށް ބެލޭ މައްސަލަތަކެއް ތަހުޤީގުކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އިންސާނީ ހައްގެއް ގެއްލިފައިވާކަމަށްބުނެ ޖުމުލަ 396 މައްސަލަ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިއެވެ. މީގެތެރޭގައި ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަން ނިންމި 82 މައްސަލަ ހިމެނެއެވެ. އަދި މި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 273 މައްސަލަ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމާލެވިފައިވެއެވެ. މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ދިރާސާކުރުމުން، އެންމެ ގިނައިން މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ ސިއްޙީ ހައްގާއި، ޝަރީޢަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްގާއި، ތަޢުލީމީ އިންސާނީ ހައްގާއި ދިނުން. ކޮމިޝަނުން ތަހުޤީގުކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ އަދަދުގައި ކުރިއަށްދާ ކަންކަން ދިރާސާ ކުރުމުގެ ގޮތުން އަސްލު ސިޓީ ކައުންސިލު އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުޅުން ދިރާސާ މިންނާއި ޝަކުވާތައް ދެކެފައިވާ ތަފާސް ހިސާބުތަކުން ގެންގުޅުމަށް ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ކުރިއަރާ ފެނިގެންދެއެވެ. އަދި އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ޖިންސީ ގޮތުން ހައްގުތައް ކަށަވަރުކުރުމަށް، ރައްޔިތުންގެ ދިފާޢުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އޮންނަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާއި މަސައްކަތަކީ ގުޅުންހުރި އޮފީސްތަކުގެ ފަރާތުން ފަހިކޮށްދީ އެކުލަވާލެވޭ ގަވާއިދު އިޖުރާއަތު ގަވާއިދާއި ޤާނޫނުތަކާއި އެއްގޮތަށް ޤާނޫނީ ތަރުތީބުގައި ހިމެނުން، އެކުއެކު ގަވާއިދުތަކާއި އެއްގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާން ގަވާއިދުތަކުގެ މަސައްކަތް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން، ޖިނާއީ ހައްގުތަކާއި، ޤާނޫނީ ހައްގުތަކާއި، އިޤްތިޞާދީ ހައްގުތަކާއި، ސިޔާސީ ހައްގުތަކާއި، ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކާއި ސަލާމަތީ ހައްގުތަކާއި ޤާނޫނީ ދަށުން އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ހިމާޔަތް ލިބިދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން ގެނެވޭ ބަދަލުތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ހައްގުތަކުގެ ކާމިޔާބީތަކުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ، އެ ހައްގުތަކާއި ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ކޮމިޝަނުގެ ރިޕޯޓުތަކަށް ބަލައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ ތަހުޤީގުތަކުގެ ނަތީޖާތަކެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ ދެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، މިނިވަންކަން ގެއްލޭފަދަ ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ ދަށުގައި މިހެނުންއާއި ކުޅަދުނުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަންތަން ފާރިޖަރާތުގެ ގޮތުން 7 ޖީއޭއެންއެޗްއާރުއައި، އެސްސީއޭގެ ހުށަހެޅުމާއި، އެގޮތަށް ކޮމިޝަނުގެ އަމާޒާއި، ފައިނޭންސް، ދަފުތަރު ދަރުދަރަޖައިގެ އަމަލުން ހިނގުމާ ބެހޭ، ކަންކަމުގެ ރަސްމީކަން ފޮނުވާނެކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ކަށަވަރު ކުރެވިފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކާއި ރިޕޯޓް އެކަށައަޅައި، ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާނެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު، މިގޮތަށް ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މިންވަރު ބެލުމަށް ޚާއްޞަ ކޮމިޓީއެއް މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާނެއެވެ.

މުވައްޒަފުން މަސައްކަތަށް އަހުލުވެރިކުރުވުމާއި ބާރުވެރިކުރުވުމުގެ މަޤްސަދުގައި އެކި ދާއިރާތަކުން ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މައުލޫމާތު ސެޝަންތައް ހިނގައި، ޕޯސްޓު ޓްރެއިނިންގ ކޯސްތަކަށް ފޮނުވިފައިވާނެއެވެ. މުވައްޒަފުން ގުޅުންހުރި ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކޮށްފައިވާނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ އަންހެން މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗު މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އަންހެން މުވައްޒަފުންނަށް އިތުރު އިނާޔަތްތަކެއް ދިނުން ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާނެއެވެ.

ފާއިތުވި އަހަރަކީ މި ކޮމިޝަން ގާއިމުކުރެވި ހިނގަމުންދާތާ 15 އަހަރު ފުރުނު އަހަރުވެސްމެއެވެ. މި ދުވަސް ރަސްމީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަރުތީބު ވީނަ ޚާއްޞަ ހަފްލާއެއް ބާއްވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝުކުރު އަދާކުރުމަށް، ކުރިއަށްގެންދެވުނު ވިޔަސް މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފްޞީލު ކޮށްފައިވާނެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމުގެ މަގުގައި ދެމިހުރެވޭނީ މިލާނާ މަސައްކަތުގައި ވޯޓު الله ކޮމިޝަނުގެ ތައުފީޤު ދެއްވާ ކުރައްވާށި! އާމީން.

22 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440

27 ފެބްރުއަރީ 2019

އާމިނަތު އިނާސް

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް

2. ކޮމިޝަނުގެ ތައާރަފު

ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 190 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ލަފާއާއެކު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަން ކުރައްވާ 5 މެމްބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ކޮމިޝަނެކެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެއިން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް، ދަމަހައްޓައި، އެފަދަ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އަދި ހަމަހަމަކަމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ އަދިއެހެން ޖަމާޢަތްތަކަށް އެހީތެރިވެ ހިތްވަރުދިނުމެވެ.

3. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި 7 ޑިޕާޓްމަންޓަކަށް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ބަހާލެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ކޮމިޝަން މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ފުޅާކޮށް ރައްޔިތުންނާ ވީހާވެސް ގާތުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 2014 ވަނަ އަހަރު އައްޑޫ ސިޓީގެ ހިތަދޫގައި ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީސް ޤާއިމުކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

3.1 ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީސް (އެސް.އާރް.އޯ)

މި އޮފީހުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުމާއެކު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، ތަޢުލީމީ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅިގެން ހޭލުންތެރިކަން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކުގައި ތަޢުލީމީ ޖަމާޢަތްތަކާއި، މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުމާ އަދި ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހާ މަސައްކަތްތައް ހިމެނެއެވެ. ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީހުގެ ޖުޣުރާފީގައި ހިމެނޭ ސަރަޙައްދުތަކަކީ އައްޑޫ ސިޓީއާއި، ފުވައްމުލަކު ސިޓީއާއި، ގއ. އަތޮޅު އަދި ގދ. އަތޮޅެވެ.

3.2 ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ކެޑް)

ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ ހިންގުމުގެ އެންމެހާ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. މިގޮތުން މުވައްޒަފުންނާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކާއި، މުވައްޒަފުންގެ ފެންވަރު ބެލުމުގެ ނިޒާމުގެ މަސައްކަތްތައް ރާވައި ހިންގުމާއި، އިންސާނީ ވަސީލަތް ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަމްރީނާއި ފުރުޞަތު މުވައްޒަފުންނަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓާ ގުޅުން ހުރި މަސައްކަތްތައް ރާވައި ހިންގުމާއި، ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުން އަދި ކޮމިޝަނުގެ މުދަލާއި ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތަކެވެ. މީގެއިތުރުން، ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓީޖިކް ޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްތައް އިންތިޒާމުކުރުމާއި، ދިގު މުއްދަތުގެ ވަރކްޕްލޭނާއި، އަހަރީ ވަރކްޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގައިވެސް ކޮޅުން ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކެވެ. ކޮންމެ އަހަރެއްގެ އަހަރީ ވަރކްޕްލޭނުގައި ހިމެނޭ ބަޔާންކޮށްފައި ހިންގުމުގެ އިތުރުން، ކޮމިޝަނުގެ އެހެން ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން ހިންގާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމް އިދާރީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ (އައި.ސީ.ޓީ)ގެ މަސައްކަތްތައްވެސް މި ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މަސައްކަތްތަކެވެ.

3.3 ކޮމިޝަން ބިއުރޯ (ސީ.ބީ)

ސީ.ބީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ފަރާތްތަކާ ގުޅުން ބަދަހިކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ރާވައި ހިންގުމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޖިލީހަށް ދޭންޖެހޭ ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުން ހިމެނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ކޮމިޝަނުގެ

ގުޅުމަކުންނަން ބޭނުންވާ އިމާރާ އަދި ފަންނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ކަންތައްތައް އިންތިޒާމުކޮށް ބެލެހެއްޓުމާއި، ކޮމިޝަން ބައްދަލުވުންތަކުގެ ސެކްރެޓޭރިއޭޓް ބެލެހެއްޓުމާއި، ޒަބްތުކުރުން ރިސޯސަސް ހަރުދަނާކުރުމަށް ކޮމިޝަނަށްކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ހިމެނޭ މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައެވެ.

3.4 އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ)

އޭ.ޑީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)، (ދ) އަދި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (އ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ދޭތެރޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ސަޤާފަތެއް އާލާކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތެކެވެ. މީގެއިތުރުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކާ ގުޅިގެން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަކީ އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓުން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކެވެ.

3.5 ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރް.އެމް.ޑީ)

އާރް.އެމް.ޑީގެ މަސައްކަތްތަކަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ޖ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، އެ ދިރާސާތަކުގެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމެވެ. މީގެއިތުރުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މުޢާހަދާތަކުން ލިބިދީފައިވާ ހައްޤުތައް ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ދެނެގަނެ، މި މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރު އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ހާލަތު ވަޒަންކޮށް، ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކުރަންޖެހޭ މޮނިޓަރިންގ ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ހުރި ނިސްބަތް ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން މޮނިޓަރިންގ ހަރަކާތްތައް ހިންގުމަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަންކަމެވެ.

3.6 އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައި.ޑީ)

އައި.ޑީގެ މަސައްކަތްތަކަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާގުޅޭ ދާއިރާތަކުގެ ޝަކުވާ އިންކުއަރީ ހުށަހެޅުމާއި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ބެލެހެއްޓުމާއި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ޖިންސުގެ ތަފާސްހިސާބު ޝަކުވާތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް އެކަމުގެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމެވެ.

3.7 ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލް.ޕީ.ޑީ)

އެލް.ޕީ.ޑީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ކ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން،

ރާއްޖޭގައި ޤަވާޢިދުތަކާއި އިދާރީ އުސޫލުތަކުގެ ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ޤަވާއިދުތަކުގެ ސަރަހައްދުން އެއްވެސް މިފަދައިގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބޭތޯ ބަލާފައި، މިފަދަ އުނިކަން ހުރިނަމަ އެކަމެއް ރަނގަޅުކުރަން ހުށަހެޅުމާއި، މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން އަމަލް އުސޫލުތަކާ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި އިދާރީ އުސޫލުތަކަށް އުސޫލުތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ މަޝްވަރާއާއި ތަފާތުކުރުމާއި، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރަށް ލަފާދިނުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ މައްސަލަ ޢާންމު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމެވެ. މިއާއެކު މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި، ކޯޓުތަކުގެ ދަރަޖާތަކުން މައްސަލަތަކުގައި ޕާޓީގައި ވަކާލާތުކުރުމާއި، މިނޫން ގޮތުގެމަތިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި ޤާނޫނީގޮތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައްކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަމާއި ލަފާ ދިނުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން، ދުރުކުރުމުގެތެރެއިން ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތާއި މަޝްވަރާކޮށްދީ ކޮމިޝަނުގެ ދެމެހެއްޓުމާއި ދިނުމާ އަދި އެކަށީގެން ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަކީވެސް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމެކެވެ. މިގޮތުން، ސަރުކާރުން އެކަށައަޅާ އަދި އެކަށައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާއި އެކަށައެޅުން ޤާނޫނުތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ އެއްގޮތްވޭތޯބެލުން އެކަށައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާއި ޤާނޫނު ތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ސަރުކާރަށް ލަފާދިނުމެވެ.

3.8 ނެޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް)

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޓޯޗަރގެ ޢަމަލާއި ރަޙްމުކުޑަ ނުލާއިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލުވަނިވި އަދަބުދިނުން ހުއްޓުވުމާއި އެފަދަ އަމަލުތައް ހިނގައިދާނެހެންނުހުރުމަށްޓަކައި، ރާއްޖޭގައި ޤައިދުކުރެވޭ ނެޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްއެއް ކޮމިޝަނުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު)ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އިން ކަނޑައަޅައި، އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި، މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ތަނަށް ޤައިދުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުން ތިބޭ ތަންތަނުގައި ޒިޔާރަތްކޮށް ޤައިދީން ދަރަޖައިގެ ޙަޤީޤަތް ހިސާބާ އެއީ އެކަމަކު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް އެތެރެ ތަންތަނުގައި ޒިޔާރަތް ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން އެ ތަންތަނުގެ ހާލަތު ބަލާއިރު، އިދާރީ ޒަރޫރީ ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަމުގައި އެތަންތަނަކީ ޤަވާއިދުން ޒިޔާރަތްކުރުމެވެ. މިގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ)ގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަމެވެ. ހަމަމިއާއެކު، މިނިވަންކަން ގެއްލޭތަން ދަށުގައިބެހެއްޓުމުގެ ތަނުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު އަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އަސާސީ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ބެލެހެއްޓޭތޯ ބަލައިގެން ކަންތައްތަކާއި ދަށަށްދާފައިވާ ކަންކަން މުއައްސަސާތަކަށް ފާހަގަކޮށް، ހުށަހެޅުމާއި، އެފަދަ ތަންތަނުގައި އަނިޔާވެރި ޢަމަލުތައް އަދި ދަރަނިތަކާއިގެ ސަލާމަތީ ކަންތައްތަކަށް މަގުފަހިވާ ކަންކަން ނައްތާލުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެފަދަ ޢަމަލުތަކަށް ހުށަހެޅުމާއި ފާރަވެރިކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައްކުރުމެވެ.

4. 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް

4.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން

4.1.1 ޤާނޫނީ ލަފާދިނުން

4.1.1.1 ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވުނު ޤާނޫނީ ލަފާ

4.1.1.1.1 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުން ބަލަހައްޓަމުންދާ މީހުން، ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، ޢާއިލާއިން އެފަރާތްތަކާއި ބަލާފުންވާ މައްސަލައިގައި، ޢާއިލާއިން ނުވަތަ އެފަރާތްތަކުގެ ބަލަދުވެރިން މިކަމުގައި ޖިންނާ ނުޖެހޭ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.2 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެދަށުގައި ތިބި ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލު ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާ އުޞޫލަށް އެ ސަރވިސްއިން ބަދަލުގެނެސް، ވަކީލު ބައްދަލުވުން ހަމަޖެއްސޭނެހެން ކޯޓުގައި މަސައްކަތް ތަފާތުކުރުވިފައިވާކަމުގެ ޝަކުވާއި، ބައްދަލުކުރަން އެދޭ މައްސަލާގައި ވަކީލު ކޯޓުގައި އެއްޗެހިތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާއި ހަރަކާތްތެރިވުމުން ހަމަޖެއްސުމާ ދެކޮޅުން، ވަކީލު ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހަނިކޮށްފައިވާކަން ބޭނު މި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.3 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަލަދުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ބަދަލުތައް އަމަލުކުރުވިދާނެގޮތާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.4 ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ދަޢުވާ ކުރަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމުން، އެކަށީގެންވާ ހެކި ނެތުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ އަނބުރާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ފޮނުވާލި ސަބަބާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.5 މަރުގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި މީހުންނަށް ލިބޭ އިސްތިއުނާފާ އުމުރުނުފުރާ ލިބޭ ބައެއް ޙައްޤުތައް މިންވަރާއި އެއްގޮތަށްތޯ ލިބުނު ކައިވެނިކުރުމުގެ ބައްލާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒާ ބައްދަލުކުރުމަކީ ކޮމިޝަނުން ނިންމަވާފައިވާތީ، މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.6 "ޤައިދީން" އަދި "ބަންދު މީހުން" ގެ މާނައަށް ރިޢާޔަތް ކުރާއިރު އެކަހެރި ބަންދުކުރުމުގެ އިމާރަތްތައް ޖަގަހައިލިބޭ ބަންދު މީހުންނަށް ނުލިބޭ ބަންދުކުރެވޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އެކަހެރި ބަންދުކުރުމުގެ އިމާރަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.7 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޤަވާއިދުގައި އާއިލީ ބައްދަލުވުން ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުން ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާގެ އަށްޖާޒީ މިންގަނޑަށް ބެލުމަށްވުރެ ކޮންމެ މަހަކު މަދުވެގެން 1 ފަހަރު އާއިލީ ބައްދަލުވުން ހަމަޖެއްސިދޭންވާނެކަމަށާއި، އަދި އެ މިންވަރަކީ އެންމެ މަދުވެގެން ލިބިދޭންޖެހޭ މިންވަރުކަމަށް އެ ޤަވާއިދުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވޭ، އެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ހަމަޖެއްސުމަށް ބާރުން ކޮށްފައިވާތީ، އެ ބަދަލުކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ހަމަޖެއްސުމަށް ލިބެންވާން މިންވަރުކަމަށް ބެލެވިގެން ނުވާނެކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.8 މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލައެއްގައި 6 އަހަރު ދުވަހަށް ޤައިދު ޖަލުގައި ހުކުމް ކޮށްފައިވުމުން، ޙައްޤުތަކެއް ގެއްލިފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.9 ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން ލިބޭ ޤައިދީންނާއި ބަންދު މީހުންނަށް އާއިލާ ގުޅުވިދާކަން ރިހާން ކޯލް ލިބޭނެކަމަށް ޤަވާއިދުގައި ހަމަޖެހިފައިވިނަމަވެސް، ރިމާންޑް ޖަލުގައި ތިބި ބަންދު މީހުންނަށް ސީދާ އާއިލާގެ ފަރާތުން ރިހާން ކޯލް ނުލިބޭ މިއީ ތަފާތު ކުރެވޭކަމަށްބުނެ، ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.10 ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެރަށެއްގެ ކައުންސިލުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ހިދުމަތްތަކާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކައުންސިލްތަކުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާތަކާއި، މިފަދަ ކަންކަމުގައި މިހާރު އިތުރު ކުރަމުންދާ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކައުންސިލްތައް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވިދާނެ ގޮތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.11 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލަތަކެއްގައި ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރު ކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތައް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި "ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައިވެސް މީހަކު ހައްޔަރު ކުރާ ކުރެވިއްޖެނަމަ، ވަސީލަތް އެންމެ ކައިރިގައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް އޭނާ ގެންދަންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މާލޭގައި ހުރި މީހުން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ދޫނިދޫ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަށް ގެންގޮސްފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.12 އެންޓި ޓޯޗަރ ސުވާލުކުރުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި، މައްސަލައިގައި ހިފެހި އެންގުމަކީ ފުލުހުންގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ހޯދުމަށް ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވެފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި، ޚާއްޞަ ހިއްސާކުރުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ފުރަގަސްކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި، ކޮމިޝަނަށް ރަސްމީ ކުރުވާ މުއައްސަސާތަކުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޚާއްޞަ ކޮމިޝަނުން ނުހަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުރަހެއް އޮތް ކަމަށް ބުނާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.13 ޒައިރީންގެ ދުރުގައި ހިނގި މާރާމާރީއެއްގައި ޒައިރީއަކު ނިޔާވުމުގެ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.14 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހުކުމް ތަންފީޒު ކުރަމުންދާ ޒައިރީއަކު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.1.15 ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުގެ އިޢުތިރާޟްތަކުގެ ލިޔުން ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.2 ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތައްޔާރުކުރުން ޤާނޫނީ ވަކީލު

4.1.1.2.1 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގައި ކޯޕަރޭޓް- ސަރވިސް ޕަރފޯމަންސް (ސީ.އެސް.ޖީ.ޕީ) ކޯޑު ސިސްޓަމް ހަރުކޮށްދިނުމުގެ އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.2.2 ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ދެވުނު ސްކޮލަރޝިޕު ފުރިހަމަނުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ސްކޮލަރޝިޕަށް ހަރަދުވި ފައިސާ އަނބުރާ ހޯދުމާ ގުޅޭގޮތުން.

4.1.1.2.3 ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރުންގެ ޕްރޮޓެކްޝަން ޕޮލިސީއެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ އެޑްވޮކަސީ ގެނެސްދިނުން.

4.1.2 ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓު ހުށަހެޅި ބިލުތައް

4.1.2.1 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބިލު.

4.1.3 ތައްޔާރުކުރަމުންދާ ލިޔުން ރިވިއު / ލިޔުން ބަދަލުތައް

4.1.3.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 67 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކުގެ ލިޔުން ބަދަލު.

4.1.3.2 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބޭ ތަފާތުކުރުމާއި ހަމަހަމަކަމުގެ ޙައްޤުގެ ލިޔުން ރިވިއު.

4.1.3.3 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 54 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބޭ ޢަޛާބުދިނުމާ، ލާއިންސާނީ، ނުވަތަ އިހާނެތި އަދަބުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ލިޔުން ރިވިއު.

4.1.3.4 ސްކޫލްތަކުގައި އެއްވެ ޖަމާވުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ލިޔުން ބަދަލު.

4.1.4 ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ހިލޭ ޕްރޮވައިޑަރުންގެ މަސައްކަތް

4.1.4.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދައި ދިނުމުގެ ޙައްޤު، ވިޔަފާރި ދިނަ ބައިވަރު ޕްރޮވައިޑަރުންނާއި، ވަކީލުން ޚާއްސަކޮށް ކުޑަކުދިންނާއި، އުމުރު ދުވަސްވީ އަންހެނުންނާއި ތަފާތުކުރުންތަކަށް ކުރިމަތިވާ އަންހެނުންނާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާއި، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް، ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ލިބޭނެ މަގު ފަހިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން، ކޮމިޝަނުން މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ލިޔުން އެއީ ދިނުމުގެ ޚިދުމަތް އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮށްފައިވެއެވެ.

4.1.5 ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން

ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ޖެނެރަލް ބޭނުމަށް ކަމާގުޅުންހުރި ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް އެދި އިންޑިރޭ ގައިޑްލައިން ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް 3 ފަރާތެއްގެ މައްސަލައިން ދަށުން ސިޓީއިން ދަންނަވާފައިވާނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ބިރުސޯކުރުމުގެ ނުވާތީއާއި ކޮމިޝަނުން އަމިއްލަ ކޯސްޓަކަށް އަންގާފައިވާ އެންގުން ތަންފީޒުކުރެވިފައިނުވާތީއާއި، ގެއްލިފައިވާ އިންސާފު ޙައްޤު ހޯދައި ނުދެވި ދިނަ ދުވަސްވަމުންދާތީ، މި މައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އަމަލު ޙުކުމަކަށް އެދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

4.1.6 ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާ އުސޫލުތަކުގެ މަސައްކަތް

4.1.6.1 ކޮމިޝަނަށް ހިލޭގުޅޭ ނަމްބަރު 1424 ގެންގުޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.2 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ އަނިޔާވެރި، ނުއިންސާނީ އަދަބުތަކާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވީ އުސޫލު

4.1.6.3 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.4 ކުއްލި މައްސަލަތައް ބެލުމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާ ޗީޓު، އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.5 ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.6 ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކުރާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަށް މީހުން ބާޠިލުކުރުމާއި، ބަޔާން ނެގުމާއި، ސުލްހަކުރުމުގެ އުސޫލު

4.1.6.7 ހާދިޘާއާ ގުޅިގެން ކުއްލިއަކަށް ރިޕޯޓުކުރާ އޮޓޮޕްސީތަކުން ކުރަންޖެހޭ ޕޯސްޓްމޯޓަމްތައް، އާ ޕޯސްޓްމޯޓަމްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ހިއްސާކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވީގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.8 ރިޕޯޓު އޮޓޮޕްސީތަކުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގެ ރެކޯޑްތައް ބެލެހެއްޓުމުގައި އަމަލުކުރަންވީގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.9 ކޮމިޝަނުން ނެރޭ އަމުރާ ގުޅިގެން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.10 ކޭސް ފައިލްތައް ބެލެހެއްޓުމާއި، އެހެން ފަރާތްތަކަށް ކޭސް ފައިލް ހަވާލުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.11 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައްބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރުންނާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް އޮފިސަރުން އަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އުސޫލު.

4.1.6.12 މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން މޮނިޓަރިން، ފީޑްބެކް ދޫކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.13 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ފަރާތްތައް ނިޒާމުފުރިހަމަ އަމަލު ކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.14 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި އަވަސްކަން ކަނޑައަޅާނެގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.15 ޕްރެސް ރިލީސް ހެދުމާއި ޝާއިޢުކުރުމުގައި ކަންކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.6.16 އެހެން މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު

4.1.7 ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާ ޤަވާއިދުތަކުގެ މަސައްކަތް

4.1.7.1 ޙައްޔަރު ކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މާލީ ތަރަފްވެސްކަންނެތް ފަރާތްތަކަށް ބިޔަރު ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއިން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދު

4.1.7.2 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގެ ތަހުޤީޤުކުރުމުގެ ގަވާއިދު

4.1.7.3 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީވަކީލުން އަޑުއަހަން ކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.7.4 އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ބަލައި ތަހުޤީޤުކުރުމާއި، ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގަވާއިދު

4.1.7.5 ޙައްޔަރު ކުރެވޭ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާ ބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8 ދިރާސާތައް، ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތައް

4.1.8.1 ބިއްޔަތާގުޅޭ ޢަދު ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8.2 ނޭޝަނަލް ފާމަސޫޓިކަލް ޕޮލިސީ ހިންގާ ގަވާއިދު

4.1.8.3 ބިއްޔާ ދިރާސާކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8.4 ބާރާބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8.5 ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8.6 ފޮރެންސިކް ޑީއެންއޭގެ ޚިދުމަތް ދިނުމާއިބެހޭ ގަވާއިދު

4.1.8.7 ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެކްޝަން ޕްލޭން

4.1.8.8 ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާއިބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި އަމިއްލަ ގޮތުގަތާއި ދައުލަތުގެ ގޮތުގަން ބަހުގައި ގެންގުޅޭ އުސޫލުތައް

4.1.8.9 މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އިން ފޮނުވި ގޮތުގަ ކޮމްޕެނީޒް ބިލް ގެ ސާބިތު، އާޖެލީ އެންޑް ދަގުއާލާ މައިގްރަންޓްސް

4.1.8.10 ހުރިހާ ސޯޝަލް ދަސްތޫރުގެ ބެހޭ ބޭސްވެ ވަޒަނަށް ގައިޑްލައިން

4.1.8.11 މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރީ ވާދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ފޮނުވާފައިވާ ރ.ވާދޫއިން ދިރިއުޅުމަށް ބަންޑާރަ ގޯތި ދޫކުރުމަށް ޕޮއިންޓު ދިނުމުގެ އުސޫލު

4.1.8.12 އިންޓަރނޭޝަނަލް އޯގަނައިޒޭޝަން ފޮރ މައިގްރޭޝަން (އައި.އޯ.އެމް)އިން ފޮނުވާފައިވާ މައިގްރަންޓް ޕްރޮފައިލް ރިޕޯޓް

4.1.8.13 ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަނުން ހުޅުވާލާ އާންމުކޮށްފައިވާ އިންތިޚާބީ ކެމްޕޭނަށް ބްރޯޑްކާސްޓަރުންގެ ވަގުތު ހިސާބުކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމާއި އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާބެހޭ އުސޫލު

4.1.8.14 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު އޮބްޒާވްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2018 (ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)

4.1.8.15 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު އޮބްޒާވްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2018 (ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނަށް 2 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)

4.1.8.16 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު އޮބްޒާވް ކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2018 (އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ އާންމު ޤާނޫނަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)

4.1.9 އަލަށް އެކުލަވާލެވުނު އުސޫލުތައް

4.1.9.1 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރެ ނުވަތަ އެހެން ހާލަތްތަކުގައިވެސް ޝައްކުކުރެވޭ ނުވަތަ ސަބަބު ނޭނގޭ ގޮތަކަށް މަރުވާ މީހުންނާއި ކުދިންގެ މަރުގެ ހަޤީޤަތް ދަނެގަތުމަށްޓަކައި ޕޯސްޓް-މޯޓަމް ނުވަތަ އޮޓޮޕްސީ ހެދުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކި މިންގަނޑުތަކެއް އެކުލަވާލާފައިނުވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ގެއްލުންލިބިދާނެކަން، ފާހަގަކޮށް ހައްލުހޯދުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)، (ދ)، (ނ) އަދި (ތ) އާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތަކުގެދަށުން ޕޯސްޓް-މޯޓަމް ހެދުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ގައިޑްލައިނާއި މޮޑެލް ޕޯސްޓް-މޯޓަމް ރިޕޯޓް ފޯމު އެކުލަވާލައި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތާއި އިންދިރާގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް ގުޅިގެން، 2018 ޑިސެމްބަރު 30 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުން.

4.1.10 ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު ކަރުދާސް

2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ 5 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރުމާނު ނަންބަރު 3/2018 "ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމުގެ" އަދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ 6 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިއުލާން ކުރައްވާފައިވާ 4/2018 "ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރުމާނު

ނަންބަރު 3/2018 އިބްތިދާއީކޯޓުން" ، މި ދެ ޤަރާރުގައި ބާރުއަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ހާލަތުގެ މުއްދަތާއި، ސަރަހައްދާއި، ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ހާލަތު އިޢުލާން ކުރެއްވި ސަބަބުތަކާއި، ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމާ ގުޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ މުހިއްމު މާއްދާތަކަށް ހަވާލާދީ، ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ހާލަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ހަނިކުރެވޭ ނުވަތަ ހިފެހެއްޓޭ ކަމަށް ޤަރާރުގައި ބަޔާންކުރާ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ކަނޑައަޅާ ތަޢާރުފުކޮށް މިކަމާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވައިފައެވެ.

4.1.11 ބައިވެރިވެފައިވާ މުހިއްމު ބައްދަލުވުންތައް

ތާރީޚު	ބައްދަލުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް	މަޤްޞަދު
2018 ޖުލައި 12	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ބިލާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން.
2018 އޮގަސްޓް 6	ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާއި މަސައްކަތްކުރައްވާ އަމިއްލަ ޖަމިއްޔާތައް.	ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ބިލަށް ކޮމެންޓް ހޯދުން.
2018 ޖުލައި 31 އިން އޮގަސްޓް 02 އަށް	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް	މޯލްޑިވްސް ފޮރިން ޕޮލިސީ ސްޓްރެޓަޖީ 3 ޕިލަރުންގެ، ފޮރިން ޕޮލިސީއަށް އަހުލުވެރިކުރުވުން.
2018 އޮގަސްޓް 16	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ހެލްތް ޕޮލިސީ ގައިޑް އޮން ހެލްތީ އޭޖިންގ ކޮންފަރެންސްގައި ބައިވެރިވުން.
2018 ޑިސެންބަރު 5 އަދި ޑިސެންބަރު 13	އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި-ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގެ 34 ވަނަ މާއްދާއާއި 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދަވަންޖެހޭ ފޯރަމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން.
2018 ޑިސެންބަރު 30	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ޕޮލިސް ރިފޯމް ޕްރޮގްރާމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން.

4.2 އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން

4.2.1 ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު

2018 ވަނަ އަހަރު އިންސާނީ ހައްޤުގެ ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބުނެ ޖުމްލަ 396 މައްސަލަ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. މީގެތެރޭގައި ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަމުންދާ 82 މައްސަލަ ހިމެނެއެވެ.

އަދި މި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 273 މައްސަލަ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމާލައިފައެވެ. މީގެ 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 68.9 އިންސައްތައެވެ.

2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތްތައް

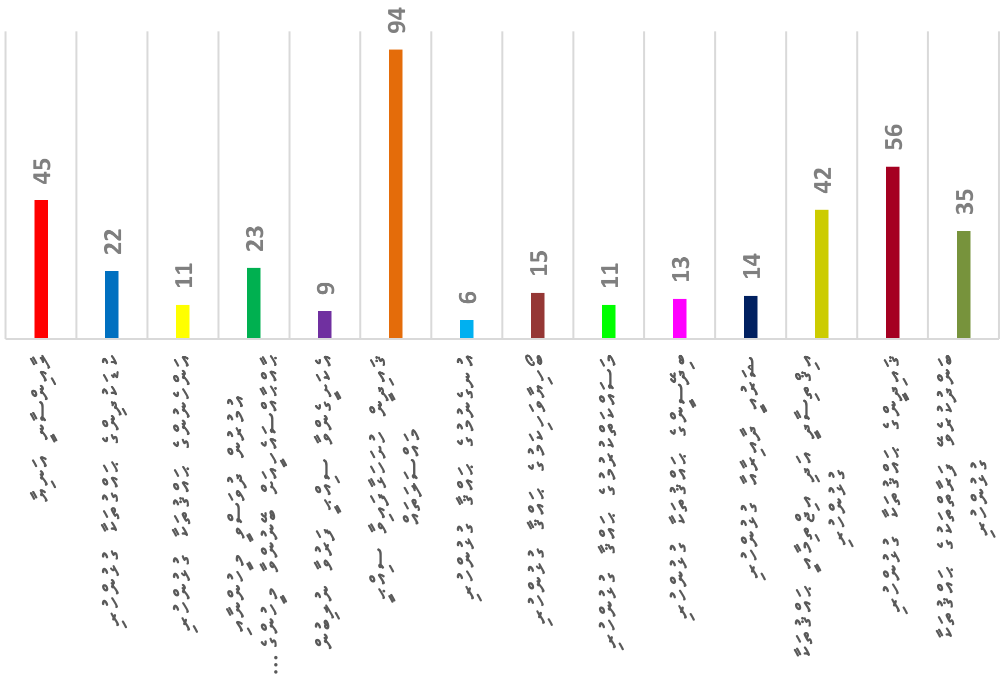

ނޯޓް: ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް އެއް ބާވަތަށްވުރެ ގިނަ "މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތަށް" ނިސްބަތްވެފައިވެއެވެ.

4.2.2 2018 ވަނަ އަހަރު ބަލައި ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ އަދަދު

ހުށަހެޅުނު އަހަރު	2018 ގައި ނިންމުނު	މިހާރު ބަލަމުންދާ
2012	2	0
2013	12	0
2014	17	3
2015	8	3
2016	27	8
2017	81	15
2018	253	123
ޖުމްލަ	**400**	**152**

ނޯޓް: 2018 ވަނަ އަހަރު ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތަކަކީ، 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާއި ކުރީ އަހަރުތަކުގެ ނުނިމި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މި އަހަރު ނިންމި މައްސަލަތަކެވެ. 2012 ވަނަ އަހަރާއި 2013 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅިފައިވާ ހުރިހާ މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނުން ވަނީ ބަލައި ނިމިފައެވެ.

4.2.3 މައްސަލަތައް ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު

	ނިންމާފައިވާ ގޮތް	މައްސަލައިގެ އަދަދު
1	މުއައްސަސާތަކުން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާތީ	37
2	މައްސަލައަކަށް ހައްލު ލިބިފައިވާތީ ހަމަލާއްޔާ، ތަނަވަސްކުރުމަށް ފޯރަކޮށްދޭ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މުއައްސަސާއަށް ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅައިފައި	21
3	ބައްޔެއް ގެއްލިފައިވާކަމަށް ތަހުގީގަށް ފޯރަކޮށްދިނުމަށް ނުވާތީ	86
4	އިންސާނީ ޙައްޤާ ގުޅުމެއް ނެތް މައްސަލައެއްކަމަށް ތަހުގީގަށް ފޯރަކޮށްދެވިފައިވާތީ	3
5	މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާތީ	42
6	މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އިތުރަށް މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުން ނުވާތީ	5
7	ޝަކުވާއެއްގެ މަޢުލޫމާތު ކުރިއަށްނުދާތީ	4
8	ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ބެލުމަށް އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތު ފުރިހަމަނުކުރެވިފައިވާތީ، އިތުރު މަޢުލޫމާތެއްގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށް	1
9	އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ތަހުގީގަށް ފޯރަކޮށްދެވިފައިވާތީ	39
10	މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ތަހުގީގަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިނުވާތީ	6
11	މައްސަލަ ހައްލުވެފައިވާތީ	92
12	އެހެން މަރުހަލާއެއްގެ ތެރެއިން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުން ވާތީ، މައްސަލަ ނިންމުން	23
13	މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް އެހެން މުއައްސަސާގެ ސަލާމަތުގައި ގެންދެވޭ، އަދި މުއައްސަސާތަކުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ގެނބުނުކަމުން މައްސަލަ ހައްލުވުމުން މައްސަލަ ނިންމުން	6
14	ޝަރުއީ މަރުހަލާގެ ތެރެއިން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ބަލާތީ މައްސަލަ ނިންމުން	11
16	ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަރަޖައިވާ ފަރާތް ދެކޮޅުހައްޤުވައިވުމުން އަމިއްލައަށް ސިޔާސީ ފަރާތް ހުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާތީ އަދި މައުލޫމާތު މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބަލާތީ މައްސަލަ ނިންމުން	17
17	ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކަށްވާތީ، މި މައުލޫމާތު މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިއްސާފައި، އަދި މައްސަލަ އިތުރު މައްސަލައެއް ގޮތުގައި ނުބެލުމަށް ނިންމުން	6
18	މައްސަލަ ބެލުމަށް އެކަށީގެންވާ މައުލޫމާތު ތަޙުޤީޤަށް ލިބިފައިނުވާތީ މައްސަލަ ނިންމުން	1
	ޖުމްލަ	**400**

4.2.4 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފްޞީލު

މައްސަލައިގެ ބާވަތް	އަދަދު
ޖާއިންސާނީ އަނިޔާ	9
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	19
އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	3

އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްސަ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	10
އެކަށީގެންވާ ސިއްޙީ ފަރުވާ ނުލިބުން	7
ޤައިދީން ހުށަހަޅާފައިވާ ސިއްޙީ މައްސަލަތައް	38
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި	3
ބިދޭސީންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	7
އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	8
ޤައިދީންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	24
ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	12
ބިޔާވަހިކަމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި	4
އުނގެނުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި	1
ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	7
ޖުމްލަ	**152**

ނޯޓް: 2018 ވަނަ އަހަރު ބަލައިގަތް މައްސަލަތަކާއި، 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާ 2014 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ނިމިފައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މި އަހަރު ބަލައިގަތް މައްސަލަތަކެވެ.

4.2.5 ކޯޓުތަކުން ތަޙުޤީޤުކުރުމާ، ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމުވުމާއި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް

މައްސަލައިގެ ބާވަތް	އަދަދު
ބަންދު މަރުކަޒެއްގައި ހުއްޓާ ނިޔާވި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި	2
ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުއްޓާ ނިޔާވި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި	1
ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިން މަރުކަޒުގެ އިހުމާލުން ނިޔާވި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި	2
ޖުމްލަ	**5**

4.2.6 ކޮމިޝަނުގެ ހިޔާ ދޭ ނަންބަރު 1424

އިންސާނީ ޙައްޤެއް ގެއްލިގެން، ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތްތަކުގައި ފަސޭހައިން ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] ކޮށްދިނުމަށްޓަކައި 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުން ފެށިގެން ޓޯލްފްރީކޮށްފައިވާ ހިޔާ ދޭ ނަންބަރު، 1424 އަށް މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ 931 ކޯލް ލިބި، 76 އަށް މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދެވިފައެވެ.

4.2.7 ތަފާތު ދާއިރާތަކުގައި ކޮށްފައިވާ ޝިކާޔަތްތައް

2018 ވަނަ އަހަރުތެރޭގައި ހުރި ދާއިރާތަކުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން، 55 ޝިކާޔަތް ކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޝިކާޔަތްތަކުގައި މަސައްކަތްތަކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް، ލިޔެކިޔުންތައް ހޯދާފައިވެއެވެ.

ޝިކާޔަތްކުރި މަސައްކަތުގެ ބާވަތް	ޝިކާޔަތުގެ އަދަދު
ޤައިދީންނާ ގުޅުންހުރި	2
ކުޑަކުދިންނާއި އަންހެނުންނާ ގުޅުންހުރި	9
ފުލުހުންނާ ގުޅުންހުރި	5
ސިއްޙީ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި	12
ދައުލަތުގެބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުއްޓާ ނިޔާވެފައިވާ މީހުންނާ ގުޅުންހުރި	3
ލާއިންސާނީ އަނިޔާއާ ގުޅުންހުރި	15
އިޖްތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	1
ބިރުވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި	1
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި	3
އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާ ގުޅުންހުރި	3
ޝަރުޢީ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި	1
ޖުމްލަ	**55**

4.2.8 މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކަންތައްކުރާ ބައެއް މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް

4.2.8.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ހިދުމަތް ލިބުން އަދި 21 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮންމެ މީހަކަށް، ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤާއި، އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާ ނަފްސު ރައްކާތެރިކުރުން

4.2.8.1.1 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ޖަލުތަކުގެ ފަރިގައި އުސޫލުތަކެއް ނަގާފައިވާތީ ސަރުޖަރީގެ ޚާއްސަ ޤަވާޢިދަކާ ދެއްކުމަށާއި، ޚާއްޞަ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޚާއްޞަ ހާއްސަ ޤަވާޢިދަކާ ދެއްކުމަކީ މާފުށި ޖަލުގެ ފެތުރިކަތް ސަލާމަތުން 2017 ވަނަ އަހަރު ރިފޯމްކޮށް ހަދާފައިވިނަމަވެސް، ޤަވާޢިދަކަން ދައްކާފައިނުވާކަމަށްބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން، ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތް ޤަވާޢިދަކަން ދައްކާނެ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ އެކުވެރިކުރުމުން މަޝްވަރާކުރުމާ، އެފަރާތަކަށް ބާރުލާ ފަރުވާ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ފުރުސަތުދީފައިވެއެވެ.

4.2.8.1.2 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ޖަލުތަކުގެ ޕެރޯލްސް ޕެއިންގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ބާރުލާ ފަރުވާ ތަސްވީރުނަގާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ބަލައިބެލުމުން، ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ބާރުލުމު ސިޔާސަތަކާއި، އަދިވެސް ގަވާއިދުގައި ފަރުވާ ފުރުސަތުދިނުމުގެ ގޮތަކަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިއާޔަތްކޮށް، ފަރުވާ ފުރުސަތުދިނުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް އަންގާފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ އެންގުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ޢަމަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

4.2.8.1.3 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ޖަލުތަކުގެ އަތޮޅާއި ފަހަރު ލަސްވާފަދައިވާ ބޮލިބި ނަގަންޖެހޭ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު، ބޮލިބިތަށް ނުގެނަ ކުރަންޖެހޭ އޮފީސަރުން ނުކުރެވި ގިނަދުވަސްތަކެއްވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައިގައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަކަށް ބޭނުންވާ ފުރުޞަތު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ފުރުޞަތުދީފައިނުވާކަން ތަޙްޤީޤުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ފުރުޞާ ފުރުޞަތުދިނުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް އަންގާފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ އެންގުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ޢަމަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

4.2.8.2 **ޤާނޫނުއަސާސީގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ދައުލަތުގެ ހުއްދައެއް ކުރިން ހޯދުމަކާނުލައި ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަން ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވުން**

2018 ފެބްރުއަރީ އަދި މާރިޗު މަހުގައި މާލޭގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ މުޒާހަރާތައް މޮނިޓަރކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މުޒާހަރާކުރި ސަރަޙައްދުތަކުގައި މޮނިޓަރިންގ ޓީމުތައް ބައިވެރިވެގެންނާއި، މީޑިއާ މޮނިޓަރކޮށްގެން އެއްކުރެވުނު މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި އާންމުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މުޒާހަރާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގައި ފުލުހުން ބައިވެރިވެފައިވާ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުން އިސްލާހުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ފުލުހުން ކަންކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

4.2.8.3 **ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިދާރީ ހިންގުމުގެ ގަރާރާއިން ކޮންމެ މީހަކާމެދުވެސް ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިންވަރެއްގައި ކަންކުރުން**

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި، ހައްޔަރުކުރެވޭ ހިނދު ނުވަތަ ބަންދުކުރެވޭ ހިނދު، މި މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން އެ މީހަކާމެދު ޢަމަލުކުރެވުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވުން

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 57 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޯޓެއްގެ ޙުކުމަކާ ގުޅިގެން، ނުވަތަ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނާއި އިޞްލާޙީ އެކިއެކި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ދައުލަތުން ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރަންވާނީ އިޙްތިރާމާއެކު އިންސާނުންނާ މުޢާމަލާތްކުރަން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް

2018 ފެބްރުއަރީ މަހު އިޢުލާންކުރި ކުއްލި ނުރައްކާތުގެ ހާލަތު އޮތް މުއްދަތުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންގުޅުނު ފަރާތްތަކުން [illegible] [illegible] ނިސްބަތްކޮށް ލިބުނު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ޝަކުވާތަކާ ގުޅިގެން އެ ފަރާތްތައް ބަންދުގައި ތިބި މަރުކަޒުތަކަށް ކޮމިޝަނުން 5 [illegible] ޒިޔާރަތްތަކެއް ބަންދުގައި ތިބި 25 ފަރާތަކާ ބައްދަލުކޮށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުގެ އިތުރުން، އެފަރާތްތައް ބަންދުގައި ތިބި ތަންތަނުގެ ހާލަތު ބަލައިފައިވެއެވެ. މި ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެއްކުރެވުނު މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި އިސްލާހުކުރަންޖެހޭކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން، ކަމާގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާކޮށް، ހުށަހެޅުންތަކާއެކު ތަންފީޒުކުރުމަށް މިންވަރު ކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، [illegible] އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭސްފަރުވާ ލިބުން [illegible] މުއައްސަސާތަކުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އަޅައިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

4.2.8.4 ޤާނޫނު އަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ހަމަހަމަކަމާއެކު މުޢާމަލާތްކުރުމާ، ރައްކާތެރި މާޙައުލެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި، ކުރާ މަސައްކަތާ އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައެއް ލިބުމާއި، ކުރާ މަސައްކަތާ އެއް މިންވަރެއްކަން ވަޒަންކުރެވޭ އެއް ނިސްބަތަކުން ހަމަހަމަކަމާއެކު އުޖޫރަ ލިބުމާއި، އެއް ހަމައަކުން ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުން ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވުން

4.2.8.4.1 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިއަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލައެއްގައި، އެފަރާތް ރާއްޖެގެނައި ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ޕާސްޕޯޓު ހިފަހައްޓައި، [illegible] [illegible] ދޭން ބޭނުންވެގެން ކުންފުނީގައި [illegible] އެފަރާތް މާލެ ގެނެސް، [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުން މައްސަލައިގައި ކޮމިޝަނުން މިކަން ކަމާގުޅުންހުރި މުއައްސަސާގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްފައިވެއެވެ. މިއާއެކު، މި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިޔާ ރާއްޖެއިން [illegible] އެފަރާތުގެ [illegible] އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމާއި، އެފަރާތުގެ ޕާސްޕޯޓު ހަވާލުކޮށް، އަސާސީ ޒަރޫރަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕާސްޕޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުން އެދުމުން، އެ އިންތިޒާމުތައް އެކުންފުނީގެ ފަރާތުން ހަމަޖައްސައި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިޔާ ފުރުވާލައިފިއެވެ.

ފިހުރިސްތު

4.2.8.4.2 ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓެއްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރި ބިދޭސީއަކު ވަޒީފާއިން ވަކިވެ އެނބުރި ފުރުމަށް ދިޔަފަހުން އޭނާއަށް ލިބެންޖެހޭ ސަރވިސް ޗާޖު ފުރިހަމައަށް ލިބިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގައި، ކޮމިޝަނުން އެ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިޔާއަށް ވަޒީފާ ދިން ފަރާތާ މަޝްވަރާކޮށް، ވަޒީފާ ދިން ފަރާތުން ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިޔާއަށް ލިބެންވާ ފުރިހަމަ ސަރވިސް ޗާޖު ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.

4.2.8.5 ޤާނޫނު އަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އާއިލާއާއި ޖަމާއަތުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި، ހާއްސަ ޒަރޫރީއެއް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

4.2.8.5.1 ދުނިޔެއަށް އުފަންވީއިރުވެސް އަތުގައި އައިބުތަކެއް ހުންނަ އަދި ނަފްސާނީ ބައްޔެއްކަމުގައިވާ schizophrenia އަށް ފަރުވާ ހޯދުމަށްދާ އުމުރުން 30 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކަށް އާއިލާއާއި ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ފަރާތުން އެހީތެރިވާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްނުދޭކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ކޮމިޝަނުން ކަމާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކޮށް، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަށް އެހީތެރިވާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އެ ފަރާތް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

4.2.8.5.2 ޑައުންސިންޑްރޯމް ހުންނަ އުމުރުން 40 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކަށް އާއިލާގެ ފަރާތުން އަނިޔާވެރިވުމާއި ރައްކާތެރިކަން ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، އެ ފަރާތް ދިރިއުޅޭ މާހައުލަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކޮށް މައުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށްފަހު، ކަމާގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކޮށް، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަށް އެހީތެރިވާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އެ ފަރާތް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

4.2.8.5.3 76 އަހަރުގެ އުމުރުން ދުވަސްވީ އަންހެނަކު ބަލަހައްޓާނެ މީހަކު ނެތި އެކަނި އުޅުއްވަމުންދާކަމަށާއި، ހާއްސަ ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަމާއި އަޅާލުން ފޯރުކޮށްދޭނެ އެއްވެސް ފަރާތެއް ނެތުމުގައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގައި، ކަމާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކޮށް، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަށް އެހީތެރިވާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އެ ފަރާތް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

4.2.8.5.4 ނަފްސާނީ ބަލި ހުރި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބުރުމަތިކުރުވުން މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކޮށް ދަޢުވާނުކުރުމުގައި އޭނާގެ ހުރި ނަފްސާނީ ބަލި ބާރުވެގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުން މައްސަލައެއް ބެލުމަށްފަހު، ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ރިޕޯޓެއް، އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮށްދިނުމުގައި ކުރިއަށްދާ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުގެ މަޢުލޫމާތުދިނުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

4.2.9 އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މިއަހަރު އަނިޔާއާ ގުޅުންހުރި 45 މައްސަލަ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، 2017 ވަނަ އަހަރު ތަޙްޤީޤު ނުނިމި 3 މައްސަލައާއެކު ޖުމްލަ 48 މައްސަލަ އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަނުން ބަލައި ތަޙްޤީޤު ކޮށްފައިވެއެވެ. އޭގެތެރޭގައި އެކި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން ތަޙްޤީޤުކޮށްފައިވާ 39 މައްސަލައާއި ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ތަޙްޤީޤުކުރި 8 މައްސަލަ ހިމެނެއެވެ. މި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 39 މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކަށް ޖަވާބުދީފައިވާއިރު، 9 މައްސަލަ ދަނީ އަދިވެސް ތަޙްޤީޤު ކުރަމުންނެވެ.

އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތްތައް

ބާވަތް	ޢަދަދު
ހައްޔަރު ކުރުމުގެތެރޭގައި މާއްދީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	8
ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މަރުކަޒުތަކުގައި މާއްދީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	13
ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މަރުކަޒުތަކުގައި ނަފްސާނީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	7
މުޒާހަރާ ކޮންޓްރޯލު ކުރުމުގެ ތެރޭގައި މާއްދީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	6
އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމުގެ ތެރޭގައި މާއްދީ އަނިޔާ ކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	1
ޢިލާންކޮށްފައި ނުވާ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	2
އެހެން އިންސާނަކާ މުޢާމަލާތް ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ބަންދުކޮށްފައި ބަހައްޓާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	4
ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ލިބެންޖެހޭ ބަންދުކޮށްފައި ބެލެހެއްޓިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	2
މީހަކު މަގުމަތިން ހުއްޓުވުމުގައި ފުލުހުން ދަނޑިއާއި ޕެޕަރ ސްޕްރޭ ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	1
ތަޙްޤީޤުގެ ބޮޑުމުގެ ދައުރުގައި ހުރި ކުޑަކުއްޖަކަށް އަނިޔާކުރިކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ	1
ޖުމްލަ	45

މައްސަލަތައް ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު

4.2.10 ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ އޮން އެކްސެސް ޓު އެޑިއުކޭޝަން ފޯރ ޗިލްޑްރަން ވިތް ޑިސެބިލިޓީސް

	ނިންމާފައިވާ ގޮތް	ޢަދަދު
1	އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ	29
2	ޓޯޗަރގެ ޢަމަލެއް ހިނގާފައިވާކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ	4
3	މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ކޮމިޝަނަށް އެއްބާރުލުން ނުދީފައިވާތީ	3
4	މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އިތުރަށް މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުން ނުވާތީ	2
5	މައްސަލަ ބަލަމުން އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިނުވާތީ މައްސަލަ ނިންމުން	1
	ޖުމްލަ	39

ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ އޮން އެކްސެސް ޓު އެޑިއުކޭޝަން ފޯރ ޗިލްޑްރަން ވިތް ޑިސެބިލިޓީސްގެ ނަތީޖާގައި ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ރިކޮމެންޑޭޝަންތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ހާލަތު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދައި، މި ދިރާސާ ރިޕޯޓު އަޕްޑޭޓުކޮށް މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.

4.2.11 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު އާންމުކުރުން

ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ރިޕޯޓެއް ކޮންމެ 3 މަހަކުން ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓް އަދި މީސްމީޑިއާގެ ވަސީލަތްތަކުގައި އާންމުކުރެވިފައިވެއެވެ.

4.2.12 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ބޭއްވުނު މުހިއްމު ބައްދަލުވުންތައް

މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުހިއްމު މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، މިފަދަ މައްސަލަތައް ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ތަޙުޤީޤުކޮށް، މި މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ޒިންމާވާ ފަރާތްތަކާއި އެކުގައި ގޮތް، އާންމުކޮށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ ބާވަތްތަކުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މި ބައްދަލުވުންތަކުގައި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، އެ މުއައްސަސާތަކަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާއި، މި މައްސަލަތަކަށް ހައްލު ހޯދައިދިނުމުގައި އެ މުއައްސަސާތަކުން ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި، މިފަދަ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން އެ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

ބައްދަލުކުރުވުން އިދާރާތައް

ނަންބަރު	މުއައްސަސާގެ ނަން	ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތާރީޚް
1	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	18 ފެބްރުއަރީ 2018 12 މާރިޗު 2018 5 އޭޕްރީލް 2018 14 މޭ 2018 18 ޖުލައި 2018 10 އޮކްޓޫބަރު 2018 16 އޮކްޓޫބަރު 2018 8 ނޮވެންބަރު 2018 19 ނޮވެންބަރު 2018
2	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	30 ޖަނަވަރީ 2018 6 ފެބްރުއަރީ 2018 6 ސެޕްޓެންބަރު 2018 22 ނޮވެންބަރު 2018
3	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް	14 މޭ 2018 22 ނޮވެންބަރު 2018 29 ނޮވެންބަރު 2018
4	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް	13 މޭ 2018 7 އޮގަސްޓް 2018 19 ނޮވެންބަރު 2018
5	އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް	20 ސެޕްޓެންބަރު 2018
6	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ / މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް	5 އޭޕްރީލް 2018 13 މޭ 2018 18 ޖުލައި 2018 16 އޮކްޓޫބަރު 2018 25 އޮކްޓޫބަރު 2018 19 ނޮވެންބަރު 2018
7	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް	29 ނޮވެންބަރު 2018
8	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ / މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އަރބަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް	13 މޭ 2018 8 ނޮވެންބަރު 2018
9	ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	15 އޮގަސްޓް 2018
10	ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން	15 އޮގަސްޓް 2018
11	ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ	4 އޭޕްރީލް 2018 25 އޮކްޓޫބަރު 2018

		10 ޑިސެންބަރު 2018 31 ޑިސެންބަރު 2018
12	މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަން	29 ނޮވެންބަރު 2018 31 ޑިސެންބަރު 2018
13	ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް	5 އެޕްރީލް 2018 10 މޭ 2018 14 މޭ 2018 10 އޮކްޓޫބަރު 2018 25 އޮކްޓޫބަރު 2018 28 ނޮވެންބަރު 2018
14	އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް	14 މޭ 2018
15	ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	15 އޯގަސްޓް 2018 8 ނޮވެންބަރު 2018
16	ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ	8 ނޮވެންބަރު 2018
17	އެންވަޔަރަމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	8 ނޮވެންބަރު 2018
18	ރ.މަޑުއްވަރީ ކައުންސިލް	8 ނޮވެންބަރު 2018

4.2.13 ކޮމިޝަނުގެ ސަދަރުން ރިޔާސަތު އޮފީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މުއްސަނދިކަމުގެ ބަޔާން ހިސާބު

4.2.13.1 މި އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އައްޔު ސިޕީގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ ސަދަރުން ރިޔާސަތު އޮފީސް (އެސް.އާރު.އޯ) އަށް ބަޔާނާއި ގެންގުޅުއްވާކަމަށް ފަށާ 30 މުއްސަނދިކަމު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި މުއްސަނދިކަމުގެ ބަޔާން މި އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 18 މުއްސަނދިކަމު ބަލައި ނިންމާފައިވެއެވެ.

2018 ވަނަ އަހަރު އެސް.އާރް.އީ އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ބާވަތްތައް

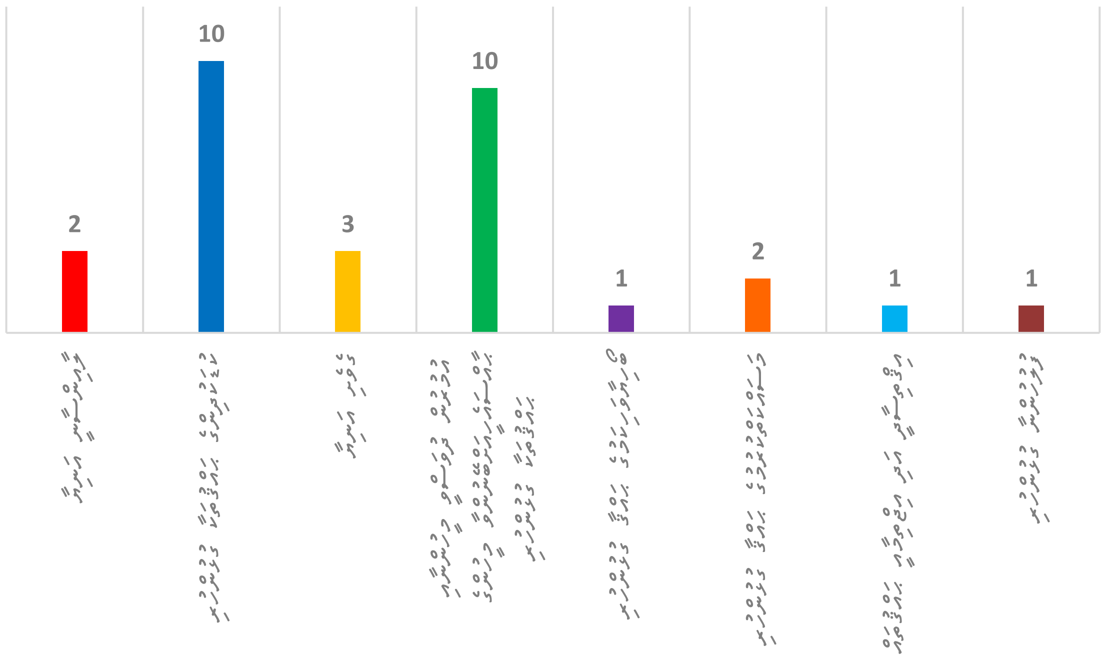

2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އެސް.އާރް.އީ އިން ބަލަމުންދާ މައްސަލައިގެ ޢަދަދު

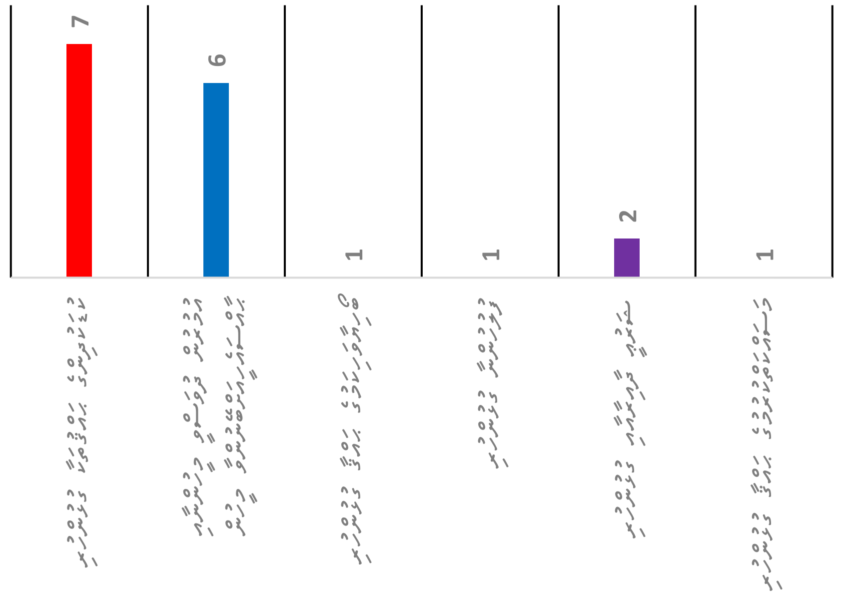

4.2.14 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ކޮށްފައިވާ ޖިޔާރަތްތައް

ނަންބަރު	މައްސަލައިގެ ބާވަތް	ޖިޔާރަތުގެ އަދަދު
1	މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި	1
2	ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	14
3	ގެވެށި އަނިޔާއާ ގުޅުންހުރި	3
4	އިޖްތިމާޢީ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި	2
5	އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުންގެ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި	10
6	ބިޔާވަހިކަމުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި	1
ޖުމްލަ		**31**

4.2.15 ބައްދަލުވުންތައް

4.2.15.1 2018 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ބޭއްވިފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް

4.2.15.1.1 ކޮމިޝަނުގެ އެސް.އާރް.އޯ އަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާއެކު ކޭސް ކޮންފަރެންސްތައް ބޭއްވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރު ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވިފައިވަނީ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލް އާއި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންއާއި ސ. ފޭދޫ އެސްކޭ ކިޔޭޖުން ސަރވިސް ސެންޓަރ އާއި ހިތަދޫ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލާ އެކުގައެވެ.

4.2.15.2 އެހެނިހެން ބައްދަލުވުންތައް

ނަންބަރު	ތާރީޚް	ބައްދަލުކުރެވުނު ފަރާތްތައް	ބައްދަލުވުމުގެ މަޤްޞަދު
1	2018 އޮގަސްޓް 28	އައްޑޫ ސިޓީގެ އިލެކްޝަން ފޯކަލް ޕޮއިންޓް	ރިޔާސީ އިންތިޚާބު 2018 މޮނިޓަރ ކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން
2	2018 އޮގަސްޓް 29	އައްޑޫ ސިޓީ ޕޮލިސް	ރިޔާސީ އިންތިޚާބު 2018 މޮނިޓަރ ކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން
3	2018 ޑިސެންބަރު 13	އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލް	އައްޑޫ ސިޓީގައި ތިބި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު ސަރވޭ ގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދިޔަ ގޮތުގެ މައުލޫމާތު ކައުންސިލާ ޙިއްސާ ކުރުން

4.2.15.1 2018 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްގެންދެވުނު ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް

ތާރީޚް	ސެޝަން	ނަގައިދެއްވި ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު	ޖުމްލަ
2018 ފެބްރުއަރީ 20	'ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީ' ސެޝަން	ޝަރަފުއްދީން ސްކޫލް	70	240
2018 ފެބްރުއަރީ 28		މަރަދޫ ސްކޫލް	39	
2018 ފެބްރުއަރީ 26		އިރުޝާދިއްޔާ ސްކޫލް	54	
2018 އޮކްޓޫބަރު 23		ސ. އަތޮޅު މަދަރުސާ	77	
	'އިހުމާލު ސެޝަން' ފުވައްމުލަކު ސްކޫލްތަކަށް	ޏ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒު	19	34
2018 މާރިޗު 21		މަދްރަސަތުއްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޖަމާލުއްދީން	15	
2018 ޖުލައި 17	އެން.ޖީ.އޯ ތަކަށް ހިންގުނު ހިއުމަން ރައިޓްސް ވަރކްޝޮޕް	މޯލްޑިވްސް ރެޑް ކްރެސެންޓް	1	16
		އައްޑޫ ވިމެންސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން	2	
		ޖޫނިއަރ ޗޭމްބަރ އިންޓަރނޭޝަނަލް (އައްޑޫ)	1	
		ޔޫތު ލީގަލް ކްލިނިކް (އައްޑޫ)	5	
		ވޮލަންޓިއަރުން	4	
		އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ ޑިސްއެބިލިޓީސް ރިހެބިލިޓޭޝަން ކެއަރ	3	
2018 ޖުލައި 10	އޮފީސްތަކުގެ ފްރަންޓް ޑެސްކް ތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވުނު ހިއުމަން ރައިޓްސް ވަރކްޝޮޕް	އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ	1	19
		މަރަދޫ ސްކޫލް	1	
		އައްޑޫ ހައި ސްކޫލް	1	
		ޝަރަފުއްދީން ސްކޫލް	2	
		ނޫރާނީ ސްކޫލް	2	
		ހިތަދޫ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް	2	
		ސ. ފޭދޫ ސިއްޙީ މަރުކަޒު	1	
		ހިތަދޫ [illegible]	1	

ފިހުރިސްތު

		އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ދެކުނު ސަރަހައްދީ އޮފީސް	1	
		މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ އައްޑޫ ސިޓީ ޓްރާންސްޕޯރޓް ޔުނިޓް	1	
		އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީސް	1	
		ކެންސަރު ހިޔާސް، ހުސައިނިއްޔާ ޕްރީ-ޕްރައިމަރީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް	1	
		ހިތަދޫ ސްކޫލް	1	
		ފޭދޫ ސްކޫލް	2	
		ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ދެކުނުގޮފި	1	
ޖުމްލަ				309

4.3 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ސަގާފަތެއް ޤާއިމުކުރުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެންމެހާ މީހުންގެ ތެރޭގައި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް، އެ ޙައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކަން ހިތުމުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން 3982 މީހުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި އެކިއެކި ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ތަފާތު ދައުރާތަކުން ހަރަކާތް ފަތުރާ ވަސީލަތްތަކާއި މީސްމީޑިއާ ގެތުވިރާތަށް މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.

ޓެލެވިޜަނުގެ ދުވާލާ ދުވެހެން މައުލޫމާތު ދިނުމަށް ބޭއްވި ޗެޓް ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން- 2018

4.3.1 މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ އޮފިސަރުންނަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ތަމްރީނު

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމިޝަނަރ އިބްރާހިމް ޝަރީފް ޒަކަރިއްޔާ، ފުރާނަރުމުގެ ގޮތުން މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ އޮފީސަރުންގެ ތެރެއިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ތަމްރީނުދެއްވާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ފޯރަމްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ފަރާތްތަކަށް 1 ދުވަހުގެ ޕްރޮގްރާމް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ 25 ވަނަ ދުވަހު ކުރިއަށްގެންދިޔައެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާގެ އޮފިސަރުންނަށް ހިދުމަށް ގުޅިގެން ބޭއްވި ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން- 2018

4.3.2 ހަޔަރ ސެކަންޑަރީގެ ދަރިވަރުންނަށް ބާއްވާ އެވެއަރނަސް ސެޝަންތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ

#	ތާރީޚް	ސެޝަން	ދަރިވަރުންގެ އަދަދު	ތަފްސީލު
1	2018 ފެބްރުއަރީ 6	އަހުމަދިއްޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް	212	އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި، އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ
2	2018 ފެބްރުއަރީ 15	ވިލާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ހައި ސްކޫލް	170	އާންމު ޤަވާޢިދު،
3	2018 ފެބްރުއަރީ 15	ވިލާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ހައި ސްކޫލް	100	ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި، ހިއުމަން
4	2018 މާރިޗު 19	ސެންޓަރ ފޮރ ހަޔަރ ސެކަންޑަރީ އެޑިއުކޭޝަން (ސީއެޗްއެސްއީ)	30	ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ދަރިވަރުންގެ
5	2018 މާރިޗު 20	ސެންޓަރ ފޮރ ހަޔަރ ސެކަންޑަރީ އެޑިއުކޭޝަން	41	ދައުރު އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ
6	2018 މާރިޗު 21	ސެންޓަރ ފޮރ ހަޔަރ ސެކަންޑަރީ އެޑިއުކޭޝަން	10	މަސައްކަތްތައް
ޖުމްލަ			**563**	

މައުލޫމާތު ދިނުން

ސްކޫލް ކަރިކިއުލަމްގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމެނުމުގެ ގޮތުން ހަޔަރ ސެކަންޑަރީގެ ދަރިވަރުންނަށް ބާއްވާ އެވެއަރނަސް ސެޝަންތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތުދިނުމުގެ ގޮތުން 4 ސެޝަނަކުން ޖުމްލަ 563 ދަރިވަރުންނަށް މައުލޫމާތު ސެޝަން ކުރިއަށް ގެންދިޔަފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ނަގައިދެވުނު ސެޝަންތަކުގެ ތަފްސީލު ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

އަހްމަދިއްޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލްގައި ބޭއްވުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ސެޝަންގެ ތެރެއިން- 2018

ވިލާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ހައި ސްކޫލްގައި ބޭއްވުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ސެޝަންގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.3 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތައް ހަރުދަނާކުރުން

ސްކޫލްތަކުގައި ހިންގާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތައް ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި މާލެސިޓީގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ހިންގާ 11 ސްކޫލްއަކާއެކު ކްލަބް ހިންގުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި ކްލަބުގެ ހަރަކާތްތައް އަމާޒުކުރަންވީ ދާއިރާތަކާމެދު މަޝްވަރާކުރުމުގެ ޖަލްސާ ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މަދަރަސަތުލް އަރަބިއްޔާގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބުގެ 14 ދަރިވަރުން ކޮމިޝަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މައުލޫމާތު ސާފުކޮށްދީފައިވެއެވެ.

ހިރާ ސްކޫލުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ކުދިންނަށް އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ތައާރަފު ސެޝަނެއް ދެއްވުން- 2018

އަރަބިއްޔާ ސްކޫލުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ދަރިވަރުން ކޮމިޝަނަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ތެރެއިން- 2018

4.3.4 ސިވިލް ސާރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބޭސިކް އޮރިއެން ކޯހެއް ތައްޔާރުކުރުން

ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާއާގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތައް ދިނުމުގައި އެންމެ ގާތުން މަސައްކަތްކުރައްވާ މުވައްޒަފުން ކަމަށްވާތީ، އެފަރާތްތައް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކުރުވާ މި ކޮމިޝަނާއި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ގުޅިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބޭސިކް އޮރިއެން ކޯހެއް ފަރުމާކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗު މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހު މި ކޯހުގެ އޮރިއެން ސެޝަނެއް ކޮންފަރެންސް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

އޮރިއެން ސެޝަނުގެ ކޮންފަރެންސް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމަށް ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން- 2018

4.3.5 ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް ފޯރަމް

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ފުރުސަތު ހުޅުވާލައިގެން، 2018 ވަނަ އަހަރު 33 އެން.ޖީ.އޯ އަކާއެކު ހިއުމަން ރައިޓްސް އެން.ޖީ.އޯ ނެޓްވަރކެއް ޤާއިމުކޮށްފައިވެއެވެ. މި ނެޓްވަރކްގައި ހިމެނޭ 23 އެން.ޖީ.އޯ އަކުން 24 ފަރާތެއް ހިމެނޭގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި އެކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި މަންސަތަކެއް ޤާއިމުކޮށްދިނުމަށާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާމެދު އޮންނަ ގުޅުން އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށްދީ ހިފެހެއްޓުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތާމެދު އަޑުއުފުލުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް މި ކޮމިޝަނުން ފޯރަމެއް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލްމަހުގެ 25 އަދި 26 ގައި ބާއްވާފައިވެއެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް ފޯރަމް ހުޅުވުމުގެ ރަސްމިއްޔާތުގެ ތެރެއިން - 2018

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް ފޯރަމްގެ ތެރެއިން - 2018

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް ފޯރަމް ނިންމުމުގެ ރަސްމިއްޔާތުގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.6 ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ކުންފުނިތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް މައުލޫމާތު ދޭ ޕްރޮގްރާމްތަކުން

ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެވޭތޯ ބެލެހެއްޓުމުގައި، އެމްޕްލޯއަރުން ހުރިހާ ދެވޭނެ ފުރުޞަތުތަކާއި، މިފަދަ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ކުރިމަތިވާ ބޭނުންވާ މުހިންމު މައުލޫމާތުތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ގޮތުން، ރާއްޖެއަށް މަސައްކަތަށް އަންނަ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުން، މި މައުލޫމާތުތައް ހިމެނޭ ކާޑެއް ތައްޔާރުކޮށް، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހު އިފްތިތާހުކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައުލޫމާތު ކާޑުތައް ބަންގާޅި، މަލަޔާޅަމް، އަދި ނޭޕާލީ ބަހުން ތައްޔާރުކޮށް ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވެއެވެ. މި ކަރުދާހަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް މައިގްރޭޝަން އޯގަނައިޒޭޝަން (އައި.އޯ.އެމް)ގެ ފަރާތުން މާލީ އެހީތެރިކަން ލިބިފައިވެއެވެ.

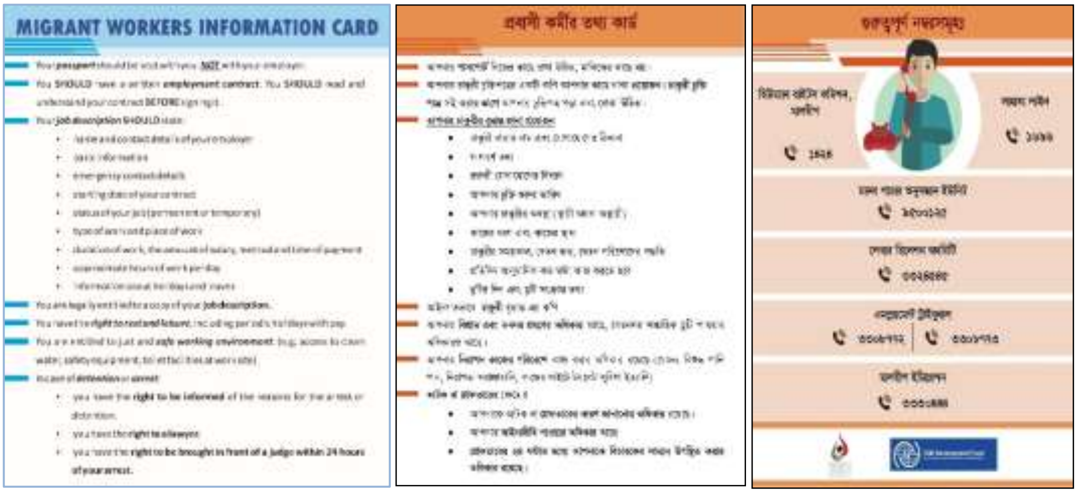

ބްރޯޝަރ މަސައްކަތްތެރިންގެ މައުލޫމާތު ކާޑު - 2018

4.3.7 ރޭޑިއޯ އިންޓަވިއު 2018 ވަނަ އަހަރުދުވަހު ވޯޓަރުގެ ބަހުބަސް އާންމުން ކާވުންތެރިކަމުން ހުރިއަހުންގެ ބަރަބަރުން

ރޭޑިއޯ އިންޓަވިއުތަކުން ... 2018 ... ބަރަބަރު ...

ވާހަކަ އެމްޑީސީން މީޑިއާ އެމީހަކުންގެ ތަރައްޤީ - 2018

ވޯޓާސް އެޑިއުކޭޝަން މީޑިއާ އެޑްވަޓައިޒްމަންޓްސްގެ ތެރެއިން - 2018

ވޯޓާސް އެޑިއުކޭޝަން މީޑިއާ އެޑްވަޓައިޒްމަންޓްސްގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.8 ސްކައުޓްގެ ބެޖު ސިލްވަރބޯގެ ތަމްރީނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤު ހިމެނުން

ސްކައުޓް އަދި ކަބް ސްކައުޓްގައި އުޅޭ ދަރިވަރުންގެ މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަބް ސްކައުޓް އަދި ސްކައުޓް ބެޖު ސިލްވަރބޯގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިމަނަން ބޭނުންވާ ބައިތައް ސްކައުޓް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސްއާ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫންބަރު 12 ވަނަ ދުވަހު ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

4.3.9 ގަރލްގައިޑް ލީޑަރުންގެ ތަމްރީނުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސެޝަން ނަގައިދިނުން

ގަރލްގައިޑްގައި އުޅޭ ދަރިވަރުންގެ މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން، ގަރލްގައިޑް ލީޑަރުންނަށް ކުރިއަށްގެންދާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިމަނަން ބޭނުންވާ ބައިތަކުގެ މައުލޫމާތު ގަރލްގައިޑް އެސޯސިއޭޝަނާ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓްމަހު 30 ވަނަ ދުވަހު ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

ގަރލްގައިޑް ލީޑަރުން ތަމްރީނުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސެޝަން ނަގައިދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.10 ހިއުމަން ރައިޓްސް އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮގްރާމް

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ގްރޫޕްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމާއި ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤައުމީ ފެންވަރުގައި އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން މަސައްކަތްކުރާ ގްރޫޕްތަކަށް އިތުރަށް ހިތްވަރުދީ، އަދި މަސައްކަތްކުރާގޮތުގައި އަދި ގްރޫޕްތަކުގެ ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައި ހިއުމަން ރައިޓްސް އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮގްރާމް ފަށާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ޝަރީކުވުންތެރިޔާން ހޮވުމުގެ

ޙައްޤުތަކާއި، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުވުމައި ޖިންސީ ހަމަހަމަކަން ލިބުމުގެ ޙައްޤާއި، ގަނޑުކުރުން ހުއްޓުވުމާ އަދި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން، ރައްކާތެރިކަން، ކުރިއަރުވަން މަސައްކަތްކުރާ ޖަމާއަތްތަކުން އަމާޒުކޮށްގެން މި ދާއިރާތަކުން އެތުބާސްގެރުން ކަސޭހައިކުރައިފައެވެ.

4.3.11 ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޤާއިމުކުރާ އޮންލައިން ރިސޯސް ސެންޓަރަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު އެއްކޮށް ހިއްސާކުރުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ފަސޭހައިން ލިބޭނެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުހިއްމު ޑޮކިއުމެންޓްރީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ތަޖުރިބާތަކާއި، ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި އޮންލައިން ރިސޯސް ސެންޓަރެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން މި ދާއިރާތަކުން މައުލޫމާތު ވެބްސައިޓަށް އަޕްލޯޑުކުރެވިފައެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޤާއިމުކުރާ އޮންލައިން ރިސޯސް ސެންޓަރުގެ ސްކްރީންޝޮޓް - 2018

4.3.12 ސްޓޮޕް ވޯން ކެމްޕެއިން 2018

ޖިންސީގެ ހަމަހަމަކަން ކުރިއަރުވައި، މުޖުތަމަޢުގައި އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނަށް ހާއްސަ ކުރުވިފައިވާ ސިފަތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާ ކަންތައްތަކާ، މުޖުތަމަޢުގެ އާދަކާދައިގެ ސަބަބުން އަންހެނުންނާ ފިރިހެނުންގެ ދެމެދުގައި އުފެދިފައިވާ ތަފާތުކުރުންތަކުގެ ނަތީޖާއެއްގޮތުން ކުރިމަތިވާ ކަންކަމާމެދު ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނާއި، ބެލެނިވެރިން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މި

ކޮމިޝަނުގެ ދަރުސް، މާލެ ސިޓީގެ 11 ސްކޫލެއްގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބުގެ ޗެއަރޕަރސަނާ ވަކިވަކިން ބައްދަލުކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުން ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވިފައެވެ.

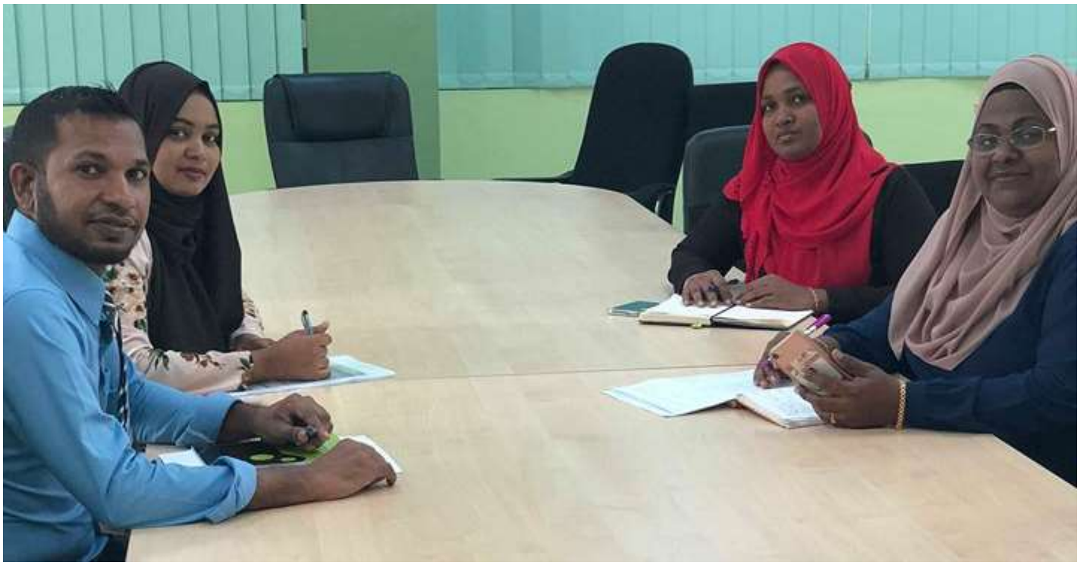

ވަން ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރާއި ހިއުސްކޫލުތަކުގެ ގޮތުން ބާއްވުން ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.13 އެންޖީ ބިލަކީ ޤާނޫނުގައިން ކާރުގެ ރޫލްބެހުން ރެއްޔާރުކުރުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޖީ ބިލަކީ ޤާނޫނު) ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން ބަންދުކޮށް ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް، އަނިޔާކުރުމާއި ރަޙުމްކުޅަ ޢަމަލު ހިންގުމާއި، ލާއިންސާނީ ޢަމަލު ހިންގުމާއި، އިހާނެތި ޢަމަލު ހިންގުމާއި، އިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އަދަބު ދިނުމުގެ ނުރައްކަލު އާދައާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، އެކަން މަނާވެގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށާއި، އެކަންކަމާ ދޭކޮށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ގޮތުން، އެންޖީ ބިލަކީ ޤާނޫނަށް ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ބޭއްވި ފެށުމުގެ ރޫލްބެހުނު ރެއްޔާރުކުރުމާއި ގެރިވޭއެވެ.

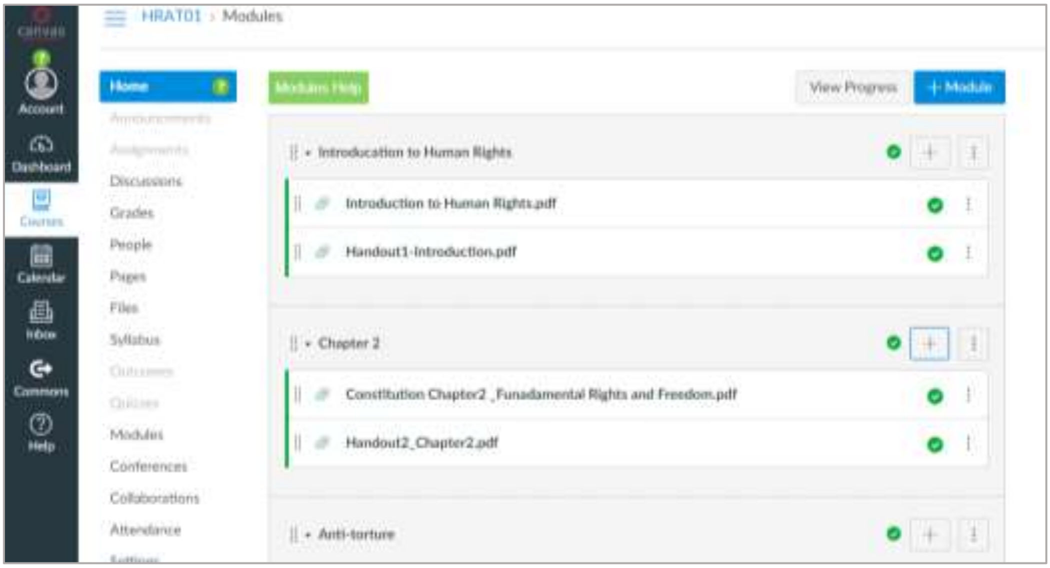

އެންޖި ބޮކަރ އޮންލައިން ކޯހެއް ތައްޔާރުކުރާ ޕްރޮގްރާމްގެ ސްކްރީންޝޮޓް- 2018

4.3.14 އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީނުކުރުން

އެޕީއެފް މުއައްސަސާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ. މި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަފްސީލު ތިރީގައިއެވަނީއެވެ.

4.3.15 2018 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަފްސީލު

#	ބަރަނާމް	އަމާޒުކުރި ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު
1	އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ޕްރިޒަން އޮފިސަރުން އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް	މާލޭ ޖަލުގެ ވަޒީފާއަދާ އަދަދު ގިނަ ޕްރިޒަން އޮފިސަރުން	30
2	ހިއުމަން ރައިޓްސް އެޑްވަރކޭސް ވޯކްޝޮޕް	ޖަމުޢިއްޔާގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލްސޮސައިޓީ ފޯރަމްގެ އޮފިސަރުން	25
3	ސިވިލް ސަރވިސް އިންޑަކްޝަން ޕްރޮގްރާމްގެ	އަލަށް ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން	118
4	ޕޮލިސް ބޭސިކް ޓްރެއިނިންގގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ސެޝަން	އަލަށް ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަ ޕޮލިސް އޮފިސަރުންނަށް	93

5	ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލަބްގެ ދަރިވަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފު ސެޝަން	ހިރިޔާ ސްކޫލުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލަބް ދަރިވަރުންނަށް	47
6	ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލަބްގެ ދަރިވަރުންނަށް އެންޓި-ބުލީންގ ސެޝަން	ތާޖުއްދީން ސްކޫލުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލަބްގެ ދަރިވަރުންނަށް	42
7	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ސެޝަން	ތާޖުއްދީން ސްކޫލުގެ ގްރޭޑް 7 އަދި 8 ގެ ދަރިވަރުންނަށް	171
8	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޖޫނިއަރ އޮފިސަރސް ކޮމާންޑް ކޯސް	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޖޫނިއަރ އޮފިސަރުންނަށް	28
ޖުމްލަ			**554**

އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި ގުޅިގެން އޮފިސަރުން އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން- 2018

ޖަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސްޓާފުންނަށް ދެވެވޭ އޮފިސަރުންނަށް ބޭއްވުނު ހިއުމަން ރައިޓްސް އަވެއަރނަސް ވޯކްޝޮޕްގެ ތެރެއިން
2018 -

ސިވިލް ސަރވިސް އިންޑަކްޝަން ޕްރޮގްރާމްގެ ސެޝަންގެ ބޭއްވުން- 2018

މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޓްރޭނީ އޮފިސަރުން ކޯހުގައި ހިމަނައިދެވުނު ސެޝަންގެ ބޭއްވުން- 2018

ތާޖުއްދީން ސްކޫލްގެ ގްރޭޑް ދަރިވަރުންނަށް އެންޓިބުލީންގ ސެޝަންތަކެއް ދެއްވުން - 2018

4.3.16 އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން ބާއްވާ ޙަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ މުޖުތަމަޢު ހޭލުންތެރިކުރުމަށްޓަކައި އެކި މުއައްސަސާތަކާއި ޖަމްޢިއްޔާތަކުން އިސްނަގައިގެން ބާއްވާ ޙަރަކާތްތަކުގައި މި ކޮމިޝަން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ޙަރަކާތްތަކުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައިއެވަނީއެވެ.

#	ޙަރަކާތް	ތާރީޚް	އިންތިޒާމުކުރި ފަރާތް
1	ހުކުރު އުފާ ހަވީރު	2018 ޖަނަވަރީ 22 2018 މާރިޗު 11	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް
2	ސްޕޯޓްސް ޑައިވަރސިޓީ ފެއަރ	2018 އޮގަސްޓު 10	މޯލްޑިވިއަން ރެޑް ކްރެސެންޓް
3	ޑިސްއެބިލިޓީ ފެއަރ	2018 ޑިސެންބަރު 3	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް

ހުކުރު އުލާ އާއިލީ ހަވީރުގެ ތެރެއިން - 2018

މޯލްޑިވިއަން ރެޑް ކްރެސެންޓުން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ބޭއްވި ސްޓޯބްރޯޗް ޑައިވަރސިޓީ ފެއަރުގެ ތެރެއިން- 2018

ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ދުވަހާ ގުޅިގެން ބޭއްވި ހަފުލާގެ ތެރެއިން - 2018

4.3.17 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދުވަސްތައް

ތާރީޚް	ފާހަގަކުރި ދުވަސް
8 މާރިޗު 2018	ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަންހެނުންގެ ދުވަސް
7 އެޕްރީލް 2018	ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސިއްޙަތުގެ ދުވަސް
3 މޭ 2018	ދުނިޔޭގެ ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ދުވަސް
10 މޭ 2018	ޤައުމީ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް
26 ޖޫން 2018	ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ އަނިޔާވެރި ޣައިރުއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތަކުގެ ޝިކާރައަކަށްވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ހިތްވަރުދިނުމުގެ ދުވަސް

ދޮށި އުމުރުގެ މީހުންގެ ދުވަސް	1 އޮކްޓޫބަރު 2018
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަސް	19 ނޮވެންބަރު 2018
އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަސް	25 ނޮވެންބަރު 2018
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ދުވަސް	03 ޑިސެންބަރު 2018
ބައިނަލްއަޤްވާމީ "މައިގްރަންޓްސް ޑޭ"	12 ޑިސެންބަރު 2018

4.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ދިރާސާކުރުން

4.4.1 އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނާ ގުޅިގެން ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، އެ ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

4.4.2 ވޮލިއުމް 1.2 ހިއުމަން ރައިޓްސް ޖާނަލް ޝާއިޢުކުރުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގައި ދުނިޔޭގެތެރޭގައި މިންވަރު ފަސޭހަ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކޮމިޝަނުން މިއަހަރުތެރޭގައި ޖާނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓްގެ އެހީގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ޖާނަލްގެ ޕްރޮޕޯސަލް ޝާއިޢުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ.

4.4.3 ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެކްޝަން ޕްލޭނަށް ކޮމެންޓްކުރުން

ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެކްޝަން ޕްލޭން އެކުލަވާލުމަށް ޤާއިމުކުރެވުނު ޓަސްކް ފޯސްގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވެ، ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެކްޝަން ޕްލޭނުގެ ޑްރާފްޓަށް ކޮމެންޓް، ސަޖެސްޓްޗެއް ބޭނުންކޮށްދިނުމުގައި ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

4.4.4 ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޒާމު ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރައްވާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

4.4.4.1 ބަހުސް ކުރުމާއި، ޙައްޤުތަކުގެ ތިބިގޮތުގައި އިންސާނީ ބަޔަކު ގޮތުންދަރިވަރުން ބެލުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ހިންގި ތަމްރީނުގެ ރިޕޯޓު.

4.4.4.2 ޤައުމީ ކޮލެޖަކުން، އެ ކޮލެޖުގެ މަންހަޖުގެ ޒަރޫރީ ލިބިދޭން އަނިޔާގެ މަސައްކަތު ދަސްކޮށްދޭ މުއައްސަސާތަކުން ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް، ކޮލެޖު މަންހަޖުގެ ބޭރުން ހުށަހަޅާ ނިޒާމުތަކުގައި ގޮތެއްގެން މި މަސައްކަތްތަކުގައި މުއައްސަސާތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް ގޮތުން ހިންގި ތަމްރީނުގެ ރިޕޯޓު.

4.4.5 އަނިޔާކުރުމާއި، އެހެނިހެން އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްކުރުވާ އަމަލު ހިންގުމާއި އަދަބު ދިނުމާއި ދެކޮޅު މުޢާހަދާގެ ދަށުން، އެ މުޢާހަދާގެ ކޮމިޓީއަށް ޝެޑޯ ރިޕޯޓު ފޮނުވުން

އަނިޔާކުރުމާއި، އެހެނިހެން އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްކުރުވާ އަމަލު ހިންގުމާއި އަދަބު ދިނުމާއި ދެކޮޅު މުޢާހަދާ (ކޮންވެންޝަން އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއެލް، އިންހިއުމަން އެންޑް ޑިގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޮރ ޕަނިޝްމަންޓް - ކެޓް ކޮންވެންޝަން)ގެ ދަށުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ޝެޑޯ ރިޕޯޓު މި މުޢާހަދާގެ އ.ދ. ގެ ކޮމިޓީއަށް (ކެޓް ކޮމިޓީ) 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހު ފޮނުވާފައިވެއެވެ. މި ރިޕޯޓުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި މުޢާހަދާ ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރުގެ މައުލޫމާތާއި، ކެޓް ކޮމިޓީއިން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހެޅުމަށް ކޮމިޝަނުން ފެންނަ ހުށަހެޅުންތައް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އަދި ޓޯޗަރ ހުއްޓުވުމަށް ކޮމިޝަނުން ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކާއި އަދި މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮމިޝަނަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައްވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.

4.4.6 ރައިޓް ޓު ސެކްޝުއަލް އެންޑް ރިޕްރޮޑަކްޓިވް ހެލްތް އެޑިއުކޭޝަން ރިޕޯޓުގެ ފޮލޯއަޕް

ރައިޓް ޓު ސެކްޝުއަލް އެންޑް ރިޕްރޮޑަކްޓިވް ހެލްތް އެޑިއުކޭޝަން ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރައްވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ފޮލޯއަޕް ހެދުމަށްޓަކައި ފަރާތްތަކުގެ ކަމާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކުން ލިޔުމުން މަޢުލޫމާތު ހޯދައި، އެ މަޢުލޫމާތުތަކަށް ރިއާޢަތްކޮށް، ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރައްވާ މިންވަރު ދެނެގަތުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހު ރިޕޯޓް އެކުލަވާލާފައިވާނެއެވެ.

4.4.7 ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރުންގެ ޑޭޓާބޭސް ތައްޔާރުކުރުން

އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސަޤާފީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނަންޓް އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް - އައިސީއީއެސްސީއާރ)ގައި

ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ދަށުވެރިކުރުން ތަންފީޛުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން، މި މުޢާމަލާތުގެ މަޢުލޫމާތު ބެލެހެއްޓުން މި އަހަރު ޤާނޫނީގޮތުން އިސްލާހުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދެވިފައެވެ.

4.4.8 އ.ދ. ގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ މުޢާހަދާތަކުގެ ތެރެއިން މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި، އަންހެނުންނާމެދު ކުރެވޭ އެންމެހާ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި، އެންމެހާ ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ އިޚްތިޔާރީ މުޢާހަދާ 1 އަދި 2 މޮނިޓަރކުރާ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހި ދައުލަތަށް މޮނިޓަރކުރާ ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި، ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫ.ޕީ.އާރު) މެކޭނިޒަމްއިން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކުރަމުން ގެންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއެކު މަޝްވަރާކޮށް ސާވޭކުރުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވެއެވެ.

4.5 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް

4.5.1 ކުށްކުރުމަށް ދޫވާ ޒުވާނުންގެ ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރެވޭ ދިރާސާ

ކުށްކުރުމަށް ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދޫވާ ޒުވާނުންގެ ދެނެގަތުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ދިރާސާގެ ރިޕޯޓު ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓުގައި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު 30 ވަނަ ދުވަހު ޝާއިޢު ކޮށްފައިވެއެވެ. މި ދިރާސާގެ މަޤްޞަދަކީ ކުށްކުރިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރިހާ ފަރާތްތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިވެރިވުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުށްކުރިންނަށް ޒުވާނުން ފުރުޞަތު ދައުލަތުގެ ލަޔާޤަތުކާއި، އިދާރާތަކާއި، މުއައްސަސާތައް ފާހަގަކުރުމާއި އަދި މި ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމުގައި މި ފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ދަތިތައް ފާހަގަކުރުމެވެ.

4.5.2 އައްޑޫ ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ދިރާސާ

އައްޑޫ ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ޖާގަކޮށްދޭ އެ ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް އެސެސްމަންޓް ގުޅުމުގެ މަސައްކަތް ޕްލޭންކުރުމުގެ ތެރޭ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީހާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވެއެވެ. މި އެސެސްމަންޓްގައި އައްޑޫ ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން 65 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންގެ މިންތިގެ ޢަދަދުތަކާއި، ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވިފައެވެ. އަދި އައްޑޫ ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ހެލްތު ރައްކާތެރިކަމާއި، އެފަރާތްތަކަށް ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ލިބޭތޯ

މިންވަރާއި، އެފަރާތްތަކަށް ލިބެންޖެހޭ ވެލްފެއާގެ ޚިދުމަތްތަކާއި ލިބެމުންދާ އެލަވަންސްތަކުގެ މިންވަރާ އަދި އެ އެލަވަންސްތައް ބޭނުންކުރެވެމުންދާގޮތުގެ މައުލޫމާތު އެއްކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އައިޖީ ސްޓޭޖްގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ ފަރާތްތަކުގެ ސިވިލް ޙައްޤު ދެނެގަތުމާއި އެފަރާތްތަކަށް ލިބެމުންދާ އަދި ލިބެންޖެހޭ ސިވިލް ޚިދުމަތްތައް ދެނެގަތުމާ އަދި މި ޚިދުމަތްތަކަށް ވާސިލްވުމުގެ މިންވަރު ދެނެގަނެ އެފަރާތްތަކުން އެ ޚިދުމަތްތަކާގުޅޭ ދެކޭ ގޮތުގެ މައުލޫމާތުވެސް އެއްކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން އައިޖީސްޓޭޖުގައި ދިރިއުޅޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، އެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކުގެ މައުލޫމާތުވެސް އެއްކުރެވިފައިވެއެވެ.

4.5.3 ހައުސިންގ ކޭސްލޯޑް ރިވިއު

މާލޭގެ ގެދޮރު ކުއްޔަށް ދިނުމާއި ހިފުމުގައި ދިމާވާ މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، އެކަން ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުން ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކާއި ކޮބައިތޯ ދެނެގަތުމަށް އެކުލަވާލާ ހައުސިންގ ކޭސްލޯޑް ރިވިއު ފިޔަވަޅުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ.

4.6 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

4.6.1 ޒިޔާރަތްތައް

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް، އެފަދަ ތަންތަނުގައި އަނިޔާވެރި، ޣައިރުއިންސާނީ އަދި ދަރަޖަ ދަށްކުރާ ޢަމަލުތަކުން ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަ ޒިޔާރަތްތަކުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނިހާޔަތަށް ފީޑްބެކް ޒިޔާރަތަކާއި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތަކާއި 5 ފުރިހަމަ ޒިޔާރަތާއެކު ޖުމްލަ 7 ޒިޔާރަތެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން މި އަހަރު ކުރެވިފައިވާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ތެރެއިން 3 ޒިޔާރަތެއްގެ ރިޕޯޓް އެކުލަވާލައި ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

4.6.1.1 ފުރިހަމަ ޒިޔާރަތްތައް

#	ޒިޔާރަތްކުރި ތަން	ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް
1	ތ. ވޭމަންޑޫ ޕުލިސް ސްޓޭޝަން	2018 މާރިޗު 28
2	މ. މުލި ޕުލިސް ސްޓޭޝަން	2018 އޭޕްރިލް 17
3	ކ. މާފުށި ޖަލު ރިމާންޑު ޔުނިޓް	2018 އޭޕްރިލް 29
4	ދޫނިދޫ ޕުލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް	2018 އޮކްޓޫބަރު 21
5	ހުޅުމާލެ ޖަލު	2018 އޮކްޓޫބަރު 30

4.6.1.2 ފީޑްބެކް ޒިޔާރަތްތައް

#	ޒިޔާރަތްކުރި ތަން	ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް
1	ކ. މާފުށި ޖަލު – ސިވިލް ކަންތައްތައް ބެލުމަށް	2018 ނޮވެންބަރު 6 އިން 8 އަށް

4.6.1.3 ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތްތައް

#	ޒިޔާރަތްކުރި ތަން	ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް
1	ހާފްވޭ ހައުސް	21 ނޮވެމްބަރު 2018

ކ. މާފުށީ ޖަލަށްކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ތެރެއިން - 2018

ރ. ވާވަންޑޫ ޖުވިސް ސްޓޭޝަނަރުކުރި މޮނިޓަރިން ޒިޔާރަތުގެ ތެރެއިން - 2018

ހާވްވާ ހަދުސާހަން ކިރި ބޭފުޅުން ޒިޔާރަތުގެ ތެރެއިން - 2018

4.6.2 ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު އެކުލަވާލެވުނު ރިޕޯޓްތައް

#	ރިޕޯޓު	ހިއްސާ ކުރެވުނު ތާރީޚު	ހިއްސާ ކުރެވުނު މުވައްސަސާތައް	ތަފްސީލު
1	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލްއަށްކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	12 ފެބްރުއަރީ 2018	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލްއަށް 2017 ޖުލައި 18 ގައި ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
2	ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށްކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	12 ފެބްރުއަރީ 2018	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް	ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2017 އޮގަސްޓް 22 ގައި ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
3	ސ. ހުޅުމީދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށްކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	27 ފެބްރުއަރީ 2018	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް	ސ. ހުޅުމީދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2017 އޮގަސްޓް 23ގައި ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
4	ކ. މާފުށީ ޖަލަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	10 އެޕްރީލް 2018	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް	ކ.މާފުށީ ޖަލަށް 2017 ޑިސެންބަރު 4، 5 އަދި 6 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް

5	ކ. މާފުށި ޖަލުގެ ރިމާންޑް ޔުނިޓަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2018 ޖުލައި 7	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް	ކ. މާފުށި ޖަލުގެ ރިމާންޑް ޔުނިޓަށް 2018 އޭޕްރީލް 29 ގައި ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
6	ޏ. ފުވައްމުލައް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2018 ޖުލައި 15	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް	ޏ. ފުވައްމުލައް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 2018 މާރިޗު 27 ގައި ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
7	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު	2018 ޖުލައި 30	ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 2017 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 16 އަދި 27 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު
8	މ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2018 ސެޕްޓެންބަރު 9	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް	މ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 2018 އޭޕްރީލް 17 ގައި ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް
9	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލްއަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	2018 އޮކްޓޫބަރު 27	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލްއަށް 21 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް

10	ހުޅުމާލޭ ޖަލަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	2018 ނޮވެންބަރު 8	ހުޅުމާލޭ ޖަލު	ހުޅުމާލޭ ޖަލަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 30 ގައި ކުރި މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް
11	މާފުށީ ޖަލަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	2018 ނޮވެންބަރު 19	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް އަދި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	މާފުށީ ޖަލަށް 2018 ނޮވެންބަރު 6 އިން 8 އަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް
12	ހާފްވޭ ހައުސްއަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	2018 ނޮވެންބަރު 29	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސް އަދި ހާފްވޭ ހައުސް	ހާފްވޭ ހައުސްއަށް 2018 ނޮވެންބަރު 21 ގައި ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް

ނޯޓު: އަވަސް ކަރުދާހަކީ، ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މުހިއްމު އަދި އަވަސް ފިޔަވަޅެއް އަޅަންޖެހޭކަންކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެކުލަވާލާ ކަރުދާހެކެވެ. މި އަވަސް ކަރުދާސް ޒިޔާރަތްކުރާތާ 5 ދުވަސް ތެރޭގައި، ޒިޔާރަތްކުރެވުނު ތަނަކާއި، ބެލުންތެރި އިދާރާއާ ހިއްސާކުރަމުން ގެންދަމެވެ. ޒިޔާރަތްތަކުގެ ރިޕޯޓުން އިސްލާހުކުރުމަށް ފޮނުވާ ކަންކަމާގުޅޭ ލަފާތަކުން ތަފްސީލީ ހުށަހަޅާ ކަންކަން ޒިޔާރަތުގެ ފުރިހަމަ ރިޕޯޓުގައެވެ. މި ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނުން ފާސްކުރުމުން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރަމުން ގެންދަމެވެ.

4.6.3 ޒިޔާރަތްތަކުގައި ނަގައިދީފައިވާ ސެޝަންތައް

2018 ވަނަ އަހަރު އަތޮޅުތަކުގެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކަށް ކޮށްފައިވާ 2 ޒިޔާރަތްތަކުގައި، މި ސްޓޭޝަންތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ސެޝަންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ޖުމްލަ 15 މުވައްޒަފުންނަށް ސެޝަން ނަގައިދީފައިވެއެވެ.

އަދަދު	ތާރީޚް	ނަގައިދިނުން ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު	ނަގައިދިނުން ބައިމީހުން
1	2018 މާރިޗް 28	ސ. ފޭދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނަށް	8	އެން.ޕީ.އެމް ކޯޑިނޭޓަރ، އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސްއޫލް އޮފިސަރ ދަ ނެޝަނަލް މޮނިޓަރި ޓީމްސް،

ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ / އެންޓި ޓޯޗަރ ފޯރަމް	7	މ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނަށް	2018 އޮކްޓޫބަރ 17	2

މ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ސެޝަން ނަގައިދިނުމުގެ ތެރެއިން - 2018

މ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ސެޝަން ނަގައިދިނުމުގެ ތެރެއިން - 2018

ތ. ވޭމަންޑޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ މުވައްޒަފުންނަށް ސެޝަން ނަގައިދިނުމުގެ ތެރެއިން - 2018

4.6.4 ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރި މަސައްކަތް

ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ލިޔުމުން ހެދުމުގެ ގޮތުން މި އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުން ފެށިގެން އޭގަސްޓް މަހުގެ ނިޔަލަށް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

4.6.5 ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތައް

އަދަދު	ތާރީޚު	ބައްދަލުކުރި ފަރާތް	މަޤްޞަދު
1	2018 އޭޕްރިލް 26	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	މާލެ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލަށް 2017 އޭޕްރިލް 20 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލަށް 2017 ޖުލައި 18 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

2	2018 ޖުލައި 16	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ	މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނުގައި ޒިޔާރަތްކުރަމުންގެންދާ ޒިޔާރަތްކޮށްފައި، އެފަދަ ތަންތަނުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި ކުޑަކުދިންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ދިމާވެފައިވާ ބަޖެޓުގެ ދަތިތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީތަކަށް ބާރު އެޅުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ގޮތުން، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ދަށުން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރުތަކާއި، ޑްރަގް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުތައް އަދި ހާފްވޭ ހައުސްގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް 2017 އަދި 2018 ވަނަ އަހަރަށް ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީން ހުށައެޅި ބަޖެޓާއި، ލިބިފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލް ހޯދުމަށް އެދުމުން، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ދަށުން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރުތަކާއި، ޑްރަގް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުތައް އަދި ހާފްވޭ ހައުސްއިން ޒިޔާރަތްކުރުމަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގައި ބަޖެޓް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ދަތިތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
3	2018 ޖޫން 12	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2017 އޮގަސްޓް 22 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން ސ. ހުޅުމީދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2017 އޮގަސްޓް 23 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

4	2018 އޮގަސްޓް 5	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ޗައިލްޑްއެސެސްމަންޓާއި ޗައިލްޑްޕްލޭސްމަންޓް އަދި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤާނޫނުތަކުން ދަރިވަރުންނަށް ޕްރޮޓެކްޓިވް ނޭޝަނަލް ރައްދުތަކާއި މިނިވަންކަން ޕްރޮޓެކްޓިވް މިންވަރު ދެނެގަތުން، އެ ރައްޓެހިންނަށް ފުރަތަމައަށް ޕްރޮޓެކްޓިންގްގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި އެކަން ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
5	2018 އޮގަސްޓް 14	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ	މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދަރިވަރުންގެ ބެލުމުގެ ދަރުން މީހުން ބަލަހައްޓާ ތަންތަނުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް އެ ތަންތަނަށް އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ލިބިގެންނުވާތީއާއި، ކޮމިޝަނުން ޖާރީކޮށްފައިވާ މަޝްވަރާތަކަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ދިމާވާ އުނދަގޫތައް އެއް ގޮތަކަށް ކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ނުލިބުމުގެ ދަތިކަންކަމާ ފާހަގަކުރެވިފައި، އަދިވެސް ބަޖެޓަށް ކަނޑައަޅާ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
6	2018 ސެޕްޓެންބަރު 26	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 16 އަދި 27 ނޮވެމްބަރ 2017 ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
7	2018 އޮކްޓޫބަރު 4	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ހ. ވިލިނގިލީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2018 މާރިޗު 27ވަނަ ދުވަހުކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން ށ. މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2018 އެޕްރީލް 17ވަނަ ދުވަހުކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

8	2018 އޮކްޓޫބަރު 17	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	ފިޔަވަތިއަށް 2017 އޮކްޓޫބަރު 8ގައި ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
9	2018 ނޮވެންބަރު 28	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް އަދި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	މާފުށީ ޖަލަށް 2018 ނޮވެންބަރު 6 އިން 8 އަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
10	2018 ޑިސެންބަރު 4	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	2018 އޮކްޓޫބަރު 21 ވަނަ ދުވަހު ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑީއަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގައި ދުނިބް 3 އަދި 4 އިން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ހައްސާސް ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

4.6.6 އެން.ޕީ.އެމްގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް

ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް - 2017 އެކުލަވާލައި 2018 ސެޕްޓެންބަރު 17 ގައި ކޮމިޝަނުން ފާސްކޮށް، 2018 އޮކްޓޫބަރު 9 ގައި ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓްގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވެއެވެ.

4.6.7 ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް ކޮންސަލްޓޭޓިވް ގްރޫޕް

ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން އަދި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުން ދަށުން ފުރުޞަތުތަކާއި އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ފުރުޞަތުދިނުމުގެ މިންވަރު ދަށްނުކޮށް، އެ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރިހަމަކަމާއި ފުރުޞަތުދިނުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން، މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް މީހުންނާއި ކުރިން ބަންދުކުރާ އަދި ބަލަހައްޓާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމަށް އިޞްލާޙުކުރުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހަރަކާތްތަކާއި ކަންތައްތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގުޅިގެން ހަރަކާތްތަކަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ފޯރަމްތަކާ އެއް ދައުރާއި އަހަރަކު 1 ދުވަހުގެ ކޮންސަލްޓޭޓިވް ބައްދަލުވުމެއް 2018 އޮގަސްޓު 5 ވަނަ ދުވަހު ކުރިއަށްގެންދެވިފައިވެއެވެ.

2018 ވަނަ އަހަރުގެ ބައްދަލުވުން އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި ކުޑަކުދިން ބަހައްޓާ އަދި ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކަށް 2008 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން، ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި، ދަތިތައް ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާއި މަޝްވަރާކުރުމަށެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ވިލިމާލޭ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި ހުޅުމާލޭ ފިޔަވަތިއަށް ކޮމިޝަނުން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކާގުޅޭގޮތުން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަންފީޛުގެ ހާލަތާ މައިގަނޑު

3 ހުށަހެޅުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމާމެދު މަޝްވަރާކޮށްދެވިފައެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީގެ 8 މުވައްޒަފުންގެ އިތުރުން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކާއި 7 މުވައްޒަފުންނެވެ.

ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ޑައެލޮގްގެ ބެރެރިން - 2018

ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ޖަލްސާގެ ތަމްރީން - 2018

4.6.8 ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޓްރެކް ހެދުން

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 732 ހުށަހެޅުމުގެ ޓްރެކް ހެދުމުގެ މަސައްކަތް 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮށްފައިވެއެވެ.

4.6.9 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނުން ހުށަހަޅާ ބަދަލުގެނައުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއަށް ބާރުއެޅުން

ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނުން ހުށަހަޅާ ބަދަލުގެނައުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން މި އަހަރުތަކުގައިވެސް މަސައްކަތްތަކެއްކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން 2017 އަދި 2018 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހެޅި ބަޖެޓާއި، ދީފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތަކާއި، ދީފައިވާ މަޤާމުތަކުގެ ބިނާކޮށް އެކުލަވާލައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.
މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ބަހައްޓާ ތަންތަނުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް އެ ތަންތަނަށް އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓެއް ދިނުމަށްޓަކައި، ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރުމަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ތަފްސީލުތައް ދިމާވާ އެންމެ

ބޮޑު އެއް ގޮންޖެހުމަކީ އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ނުލިބުމުގެ ދަތިކަންކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ، އެ ތަންތަނުން ކަނޑައަޅާ ބަޖެޓް އެ ތަންތަނަށް ދިނުމުގެ މުހިންމުކަމާގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ 2018 އޮގަސްޓް 14 ވަނަ ދުވަހު ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ތެރެއިން - 2018

4.6.10 އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެގޮތުން ކޮމިޝަނުން ފެންނަ ހިޔާލުތަކާއި ހުށަހަޅާހުށަހެޅުންތައް މީޑިއާގެ ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންކޮށްގެން އާންމުކުރުން

2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ވީ އެންމެ ފުޅާދާއިރާއެއްގައި އާންމުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ރާއްޖޭގައި ހިނގާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލަތަކާގުޅޭގޮތުން މީޑިއާގެ ތަފާތު އެކި ވަސީލަތްތަކާއި މީސްމީޑިއާ ގުޅުވެރިކޮށް މިކަންކަމާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާނެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު ކޮމިޝަނުގެ އެކި މަސައްކަތްތަކާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން މީޑިއާއިން ކޮމިޝަނަށް ހުރިހާ ސުވާލުތަކަށް މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކޮށްފައިވާނެއެވެ.

4.6.11 ހަބަރު އަދި ނޫސްބަޔާނުގެ ޒަރީޢާއިން އާންމުކުރެވުނު މަޢުލޫމާތު

4.6.11.1 ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އާންމުކުރެވުނު ހަބަރުތައް

މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން 45 ހަބަރެއް ތައްޔާރުކުރެވި، ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓް އަދި މީސްމީޑިއާގެ މަންސަތަކުގައި ޝާއިޢުކޮށް މީޑިއާ ހިއްސާކުރެވިފައިވެއެވެ.

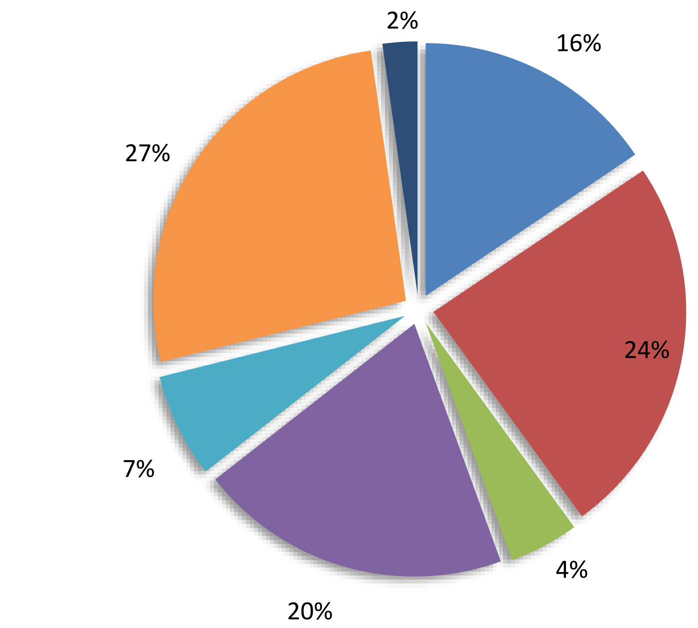

4.6.11.2 ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އާންމުކުރެވުނު ނޫސްބަޔާން

2018 ވަނަ އަހަރު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުމަށާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން 13 ނޫސްބަޔާނެއް އާންމުކޮށް،

ކޮމިޝަނުގެ ފޭސްބުކް، ޓްވިޓާގެ މަންސަތަކް އަދި މީޑިއާގެ އެކި ވަސީލަތްތަކް މެދުވެރިކޮށް އާންމުކުރެވިފައިވެއެވެ.

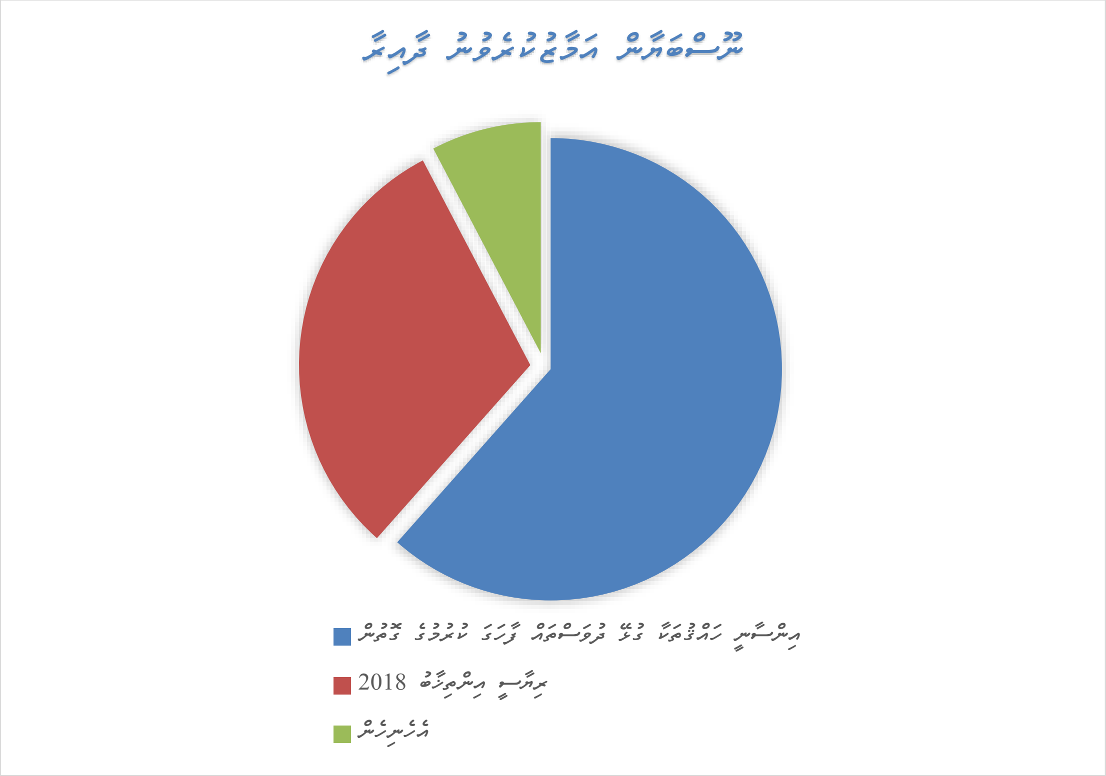

4.6.12 2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން އާންމުކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު މީސްމީޑިއާގެ ޒަރިއްޔާއިން އާންމުންނަށް ފާޅުވެފައިވާ މިންވަރު

ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާގުޅޭ އެކިއެކި މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނުގެ ފޭސްބުކް ޕޭޖު އަދި ޓްވިޓަރ ބޭނުންކޮށްގެން އާންމުކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޖުމުލަ 387 ޕޯސްޓުކޮށް، ޕޯސްޓްތަކުގައި ޖުމުލަ 236,211 ވިއުސް އަދި ޓްވިޓަރގައި 382,100 ވިއުސް ވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

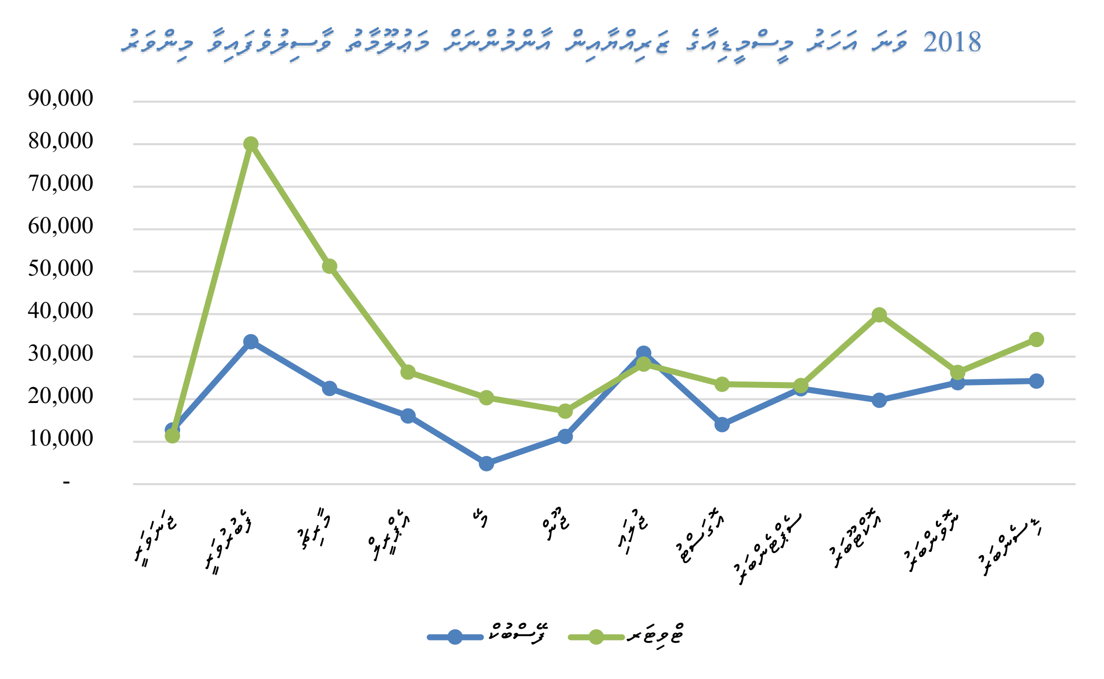

4.6.13 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތައް

ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ވެށްޓެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާއެކު ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވާފައިވެއެވެ. ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަފްސީލުގައި ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކާއި، އެހެން އިދާރާތަކުން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް ހިމެނެއެވެ.

ބައްދަލުކޮށްފައިވާ އިދާރާ	ތާރީޚް	މަޤްސަދު
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	2018 ޖަނަވަރީ 17	ޕްރޮފެޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑްސް ކޮމާންޑަރ އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް އަލީ ޝިފާޢު އައްޔަންކުރުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަށް ތައާރަފްވުމުގެ ގޮތުން ބައްދަލުކުރުން
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަހުމަދު އަޒީމް	2018 ފެބުރުއަރީ 19	ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން މިނިސްޓަރުގެ އެދުމުގެމަތިން ބައްދަލު ކުރުން
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް	2018 މާރިޗު 13	ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން މިނިސްޓްރީގެ އެދުމުގެމަތިން ބައްދަލު ކުރުން

ނޭޝަނަލް އިންޓަގްރިޓީ ކޮމިޝަން	2018 މާރިޗު 28	ދެ ކޮމިޝަނުގެ މެންޑޭޓާ ގުޅުންހުރި މައުލޫމާތު ތަބާދަލުކުރުމާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރުން
މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް	2018 އޭޕްރީލް 26	ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުނު މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން މިނިސްޓަރުގެ އެދުމުގެމަތިން ބައްދަލު ކުރުން
ކ. އަތޮޅު ކައުންސިލް	2018 އޮކްޓޫބަރު 29	ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހުގެ މުނާސަބަތުގައި ކޮމިޝަނުން ހުރުވަން ރާވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކާބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
މަރާލާފައިވާ މީހުންނާ ގެއްލުވައިލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަބަލާ ކޮމިޝަން	2018 ޑިސެންބަރު 4	ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މަރާލާފައިވާ މީހުންނާ ގެއްލުވައިލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން

4.6.14 އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތައް

ބައްދަލުކުރައްވާ ފަރާތް	ތާރީޚް	މަޤްސަދު	
މޯލްޑިވްސް ޑިމޮކްރަސީ ނެޓްވޯކް، ޓްރާންސްޕޭރެންސީ މޯލްޑިވްސް، ހޯޕް ފޯ ވިމެން، ވޮއިސް އޮފް ވިމެން، ވިމެން އެންޑް ޑިމޮކްރަސީ، މޯލްޑިވްސް ވިމެން އެސޯސިއޭޝަން އަދި އުތުރާ (7 އެން.ޖީ.އޯ)	2018 މާރިޗު 6	ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ އުނދަގޫތަކާމެދު ރައްޖޭގައި ހިންގަމުންދާ ނާއިންސާފީ ކަންކަމާބެހޭގޮތުން ކަންބޮޑުވުންތައް ހިއްސާކުރުން	
ވޯލްޑް އެސެމްބްލީ އޮފް ޔޫތުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް Ms. Ediola Pashollari	2018 އޭޕްރީލް 23	އެން.ޖީ.އޯ ފޯރަމްގެ ޕްރެސިޑެންޓާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރުން	
އާ.ޖީ.ކާ ޖެންޑަރ ޓްރޭނިންގ	2018 ޖޫން 11	އާ.ޖީ.ކާ ޖެންޑަރ ޓްރޭނިންގއިން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ރާވާފައިވާ ސީ.އެސް.އޯ.އާއި އިވެންޓާބެހޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން	
ރިޕްރީވް ޑޫވްމަންޓް	2018 އޮގަސްޓް 2	ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަންދުގައިތިބި ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލިފި، އ	

	ކަންބޮޑުވުންތައް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުން		

4.6.15 ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތައް

ބައްދަލުކުރެއްވި ފަރާތްތައް	ތާރީޚް	މައުޟޫޢު
ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް ދެކުނު އޭޝިއާގެ ސަބްރީޖަނަލް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސީނިއަރ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެޑްވައިޒަރ، Ms.Heike Alefsen އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ޖަނަވަރީ 18	ދެފަރާތުން ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންކަމާއި ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން އިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު، H.E. Mr. Tung-Lai Marg އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ފެބްރުއަރީ 20	ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތާ ގުޅޭގޮތުންނާއި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ، ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން، ދެފަރާތުން ކޮމިޝަނުންކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން އަދި މިއަހަރު ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ރިޓްރީޓު އިންތިޒާމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުންކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން
އޮފީސް އޮފް ދަ ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ހައި ކޮމިޝަނަރ ފޮރ ހިއުމަން ރައިޓްސް (އޯ.އެޗް.ސީ.އެޗް.އާރު)ގެ ޖެނީވާ ޝަން: ހައި ކޮމިޝަނަރ އޮފީހުގެ ޗީފް އޮފް ދަ، އޭޝިއާޕެސިފިކް އެންޑް ނޯތު ޖެސްކޮރިޑިނޭޝަން ބްރާންޗްގެ ޗީފް، Ms. Mona Rishmawi، އެސޯސިއޭޓް އެކްސްޕާރޓް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް، Ms. Chiaki Ota އާއި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ރެސިޑެންޓް ކޯޑިނޭޓަރ، Ms. Shoko Noda އަދި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެޑްވައިޒަރ ފާތިމަތު އިބްރާހިމް ދީދީއާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ފެބްރުއަރީ 20	ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތާ ގުޅޭގޮތުންނާއި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ، ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން، ދެފަރާތުން ކޮމިޝަނުންކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން އަދި މިއަހަރު ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ރިޓްރީޓު އިންތިޒާމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުންކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން

އިންޓަރ ޕާލިމެންޓަރީ ޔޫނިއަންގެ ޑެލިގޭޝަން: ފޮމަރ ސްޕީކަރ އަދި ނިއުޒީލޭންޑްގެ ހައުސް އޮފް ރިޕްރެޒެންޓޭޓިވްސްގެ މިހާރުގެ މެންބަރު Mr. David Carter، ސަރބިއާގެ ނޭޝަނަލް އެސެމްބްލީ އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީގެ މެންބަރު Ms. Aleksandra Jerkov އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީގެ މެނޭޖަރ Mr. Rogier Huizenga އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 މާރިޗު 20	ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތުބެލުން
ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސްގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕޮލިޓިކަލް އެފެއާޒްގެ ސީނިއަރ ޕޮލިޓިކަލް އޮފިސަރ Mr. Shin Umezu އަދި ޔޫއެންޑީޕީގެ ރެސިޑެންޓް ކޯޑިނޭޓަރ Ms. Shoko Noda	2018 މާރިޗު 26	ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަޙާ ގުޅޭގޮތުން އދ.އިން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ގޮތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
Dr. Robert Wexler	2018 އޭޕްރިލް 11	ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއާ ގުޅުން ހުރި މައިގަނޑު ކަންކަމަށް އަލިއަޅުވާލައި، މަޝްވަރާކުރުން
ވޯލްޑް އެސެމްބްލީ އޮފް ޔޫތުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް Ms. Ediola Pashollari އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 އޭޕްރިލް 23	އެން.ޖީ.އޯ ފޯރަމް ޔުސިފީޓޫބް ކުރުމާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރުން
އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްގެ Mr. Chris Sidoti އާއި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ Mr. Nick Booth އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ޖޫން 18	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް އިން 2009 ގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ ކެޕޭސިޓީ އެސެސްމަންޓްގެ ފޮލޯއަޕް ހެދުން
ޔޫ.އެން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕޮލިޓިކަލް އެފެއާޒްގެ ސީނިއަރ ޕޮލިޓިކަލް އޮފިސަރ Ms. Miriam Coronel-Ferrer އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 އޯގަސްޓް 6	ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތާއި ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތްތަކާބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރުން

ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ އިވެލުއޭޝަން އެކްސްޕާޓް Mr. Jacob Gammelgaard އަދި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ރީޖަނަލް އެޑްވައިޒަރ ބިޒިނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް Mr. Livio Sarandrea އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ނޮވެންބަރު 21	އިންޓަގްރޭޓެޑް ގަވަރނަންސް ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ކުރާ މިޑް-ޓާރމް އިވެލުއޭޝަން ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް
އިންޓަރނޭޝަނަލް ރިޕަބްލިކަން އިންސްޓިޓިއުޓް (އައި.އާރ.އައި)ގެ ވަފުދާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ނޮވެންބަރު 27	އައި.އާރ.އައި ކޮމިޝަނަށް ތަޢާރަފުވެ، ދެފަރާތުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ސީނިއަރ ޕްރޮޖެކްޓް Mr. Terence D. Jones އެޑްވައިޒަރ އަދި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ރެޒިޑެންޓް ކޯޑިނޭޓަރ Ms. Shoko Noda އާ ބައްދަލުކުރުން	2018 ނޮވެންބަރު 28	ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި އަދި ކުރިޔަށް ރާވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން
Ms. Christine Allan Arab (ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީގެ ކޮންސަލްޓަންޓް)	2018 ޑިސެންބަރު 11	ސީޑޯގެ 6 ވަނަ ޕީރިއޮޑިކް ރިޕޯޓަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީގެ އެދުމުގެމަތިން ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން

4.6.16 ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާއި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް ބައިވެރިވެވަޑައިގަތް ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ބައްދަލުވުންތައް

ތާރީޚް	ޤައުމު	ބައްދަލުވުން	ބައިވެރިވި ފަރާތްތައް
2018 ފެބްރުއަރީ 15	ކޮލަމްބޯ، ސްރީލަންކާ	ކެނެޑާ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ސަފީރު، David H.E. Mr. McKinnon މިދިޔަ އަހަރު ފަށާފައިވާ ސީ.އެފް.އެލް.އައި އިމްޕްލިމެންޓިންގ ޕާޓްނަރސްގެ ބައްދަލުވުމުގައި ފަންޑަށް ދައުލަތުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތާއި ކުރެވިފައިވާ ތަޖުރިބާ ހިއްސާކޮށް، ސީ.އެފް.އެލް.އައިގެ ޕްރޮގްރާމް އިތުރަށް ކުރިއަރުވަން ކުރެވިދާނެ ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި މަޝްވަރާކުރުން	ކޮމިޝަނުގެ ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިދު އަދި ސީނިއަރ އެޑިއުކޭޝަން އޮފިސަރ ޚަދީޖާ ލިމްޔާ

2018 ފެބްރުއަރީ 19 އިން 20 އަށް	އިސްލާމާބާދު، ޕާކިސްތާން	"އޭޝިއާގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ޓޫ ދަ ބޭޒަރ ފްލޯރ" މި ޝިރުކަތްވުން "ޤާނޫނީ ބަރަހަމައިގެ ޝިކާއިން އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިން ރައްކާތެރިކުރުން"، "ޝިމާލީގެ ރައްކާތެރިކަމާ އިންސާނީ ރައްކާތެރިކަން" އަދި "ތަރައްޤީއާ އިންސާނީ ރައްކާތެރިކަން" މިއިން ދާއިރާގެ މައްސަލަ މަޝްވަރާކުރުން	ކޮމިޝަނުގެ ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިދު
2018 އޭޕްރީލް 9 އިން 11 އަށް	ކަތްމަންޑޫ، ނޭޕާލް	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އެޖެންސީ ފެކަލްޓީތަކުން ދިމާވާ ދަތިތަކާ އެފަދަ ދަތިތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ދެނެގަނެ، ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންގަނޑުތައް ތަންފީޒުކުރާ ގޮތްތަކުގެ ތަޖުރިބާ ހިއްސާކުރުމާއި މަސައްކަތްތަކާބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން	ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އާމިނަތު އީނާސް އަދި ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިދު
2018 މޭ 12 އިން 13 އަށް	ތިމްފޫ، ބޫޓާން	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ޤައުމީ މުއައްސަސާތަކުގެ ކުރިއަށް ކައުންސިލް ކުރުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކުން ބައިވެރިވެ ޢަމަލުކުރަމުންދާގޮތުގެ ރިޕޯޓު-ސައުތު ހަދައި، ރީޖަނަލް އެކްޝަން ޕްލޭން 2015 - 2018 ރިވިއު ކުރުން	ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އާމިނަތު އީނާސް
2018 ޖުލައި 25 އިން 31 އަށް	ކޮލޮމްބިޔާ	ބައިނަލްއަޤުވާމީ އޮމްބުޑްސްމަންގެ ހައިސިއްޔަތުން، ކޮލޮމްބިޔާގެ ހަވާނާ ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ސަން ފްރާންސިސްކޯ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޭއްވި އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮމްބުޑްސްމަން	ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އާމިނަތު އީނާސް އާއި ޕްރޮޖެކްޓް އޮފިސަރ އަސްލަމް ހަސަން
2018 ސެޕްޓެމްބަރު 4 އިން 7 އަށް	ސޯލް، ސައުތު ކޮރެއާ	ގްލޯބަލް އެލަޔަންސް އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް (ގަންހްރި)ގެ ބޯޑު ސެޝަން 2018 އަދި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް މީޓިންގ (އޭޕީއެފް)އިން ބާއްވާ ތިންވަނަ	ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިދު

		ކޮންފަރެންސްގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވުން	
2018 ސެޕްޓެންބަރު 18 އިން 21 އަށް	ހޮންގް ކޮންގް	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްގެ 23 ވަނަ އަހަރީ ޖަލްސާގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވުން.	ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަޙްމަދު އަމީން
2018 އޮކްޓޫބަރު 17 އިން 18 އަށް	ތުރުކީ، އިސްތަންބުލް	އިސްލާމޮފޯބިއާ: އަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ވަޔޮލޭޝަން އެންޑް އަ ކޮންޓެމްޕަރަރީ ފޯމް އޮފް ރޭސިޒަމް	ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިރު
2018 ޑިސެންބަރު 6 އިން 8 އަށް	ތުރުކީ، އިސްތަންބުލް	'ރީ ތިންކިންގ ހިއުމަން ރައިޓްސް' މިނަމުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަހާސިންތާގައި ކޮމިޝަން ފަރާތުން ބައިވެރިވުން	ނާއިބު ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިރު

4.6.17 ކޮމިޝަނުގެ ޖަލްސާތައް

ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާއި އިދާރީ ކަންކަން ނިންމުމަށް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް ބައިވެރިވާ ބައްދަލުވުންތައް ޒަވާއިދުން ބޭއްވެއެވެ. މިގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރު ޖުމްލަ 260 ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ކޮމިޝަނުގެ(4)611 ވަނަ ބައްދަލުވުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ސެޕްޓެންބަރު 4 ވަނަ ދުވަހު ބާއްވާފައިވަނީ ސަރަހަދުން ރިޔާސަތު އޮފީހުގައެވެ.

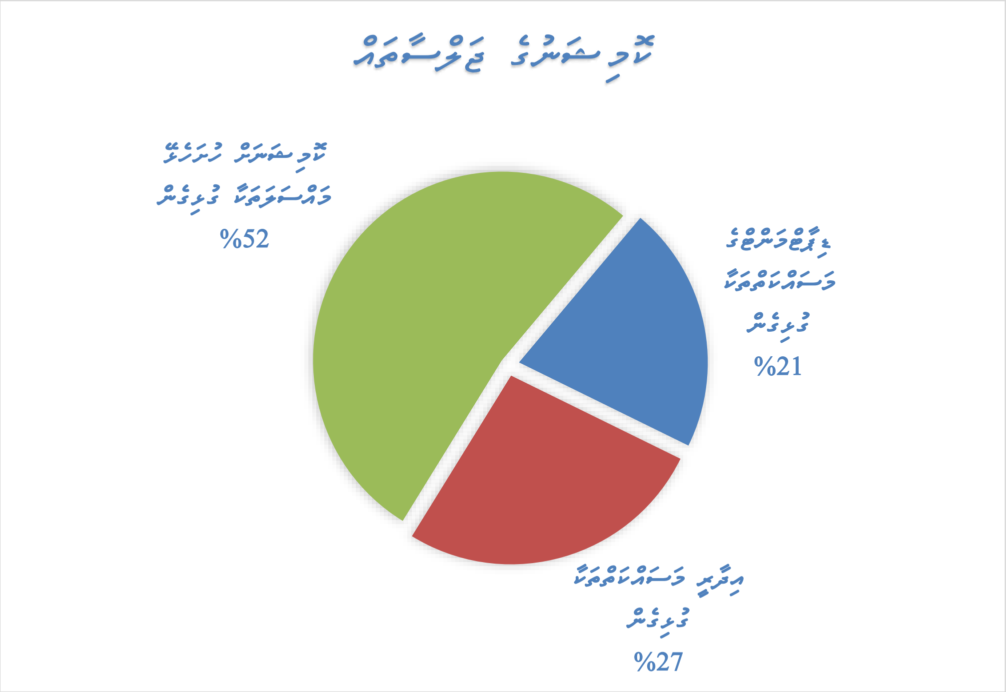

4.7 ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން

4.7.1 ކޮމިޝަނުގެ އިންސާނީ ވަސީލަތް ތަރައްޤީކުރުން

2018 ވަނަ އަހަރު މުވައްޒަފުންގެ ފަންނީ ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ތަފާތު ދާއިރާތަކުން މުވައްޒަފުން ތަމްރީން ކުރުމަށް 39 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި މުވައްޒަފުން ބައިވެރި ކުރުވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ރާއްޖޭގައި ބާއްވާފައިވާ 31 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމަކާއި، ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު މުއްދަތުގެ 8 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރުވުނެވެ. މި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުތަކަކީ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އިތުރުން، ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިދާރާތަކުގެ މާލީ އެހީ ފަންނީ އެހީތެރިކަމާއެކު އިންތިޒާމްކޮށްދީފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުތަކާއި ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓުން ލިބިފައިވާ ތަމްރީން ފުރުޞަތުތަކެވެ. މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުގެ 3 މުވައްޒަފަކު އަމިއްލަ ގޮތުން ހޯދި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާގުޅޭ 3 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު އެ މުވައްޒަފުންނަށް ދީފައިވެއެވެ.

#	ރާއްޖޭގައި ހިންގުނު ތަމްރީންތައް	ތަމްރީން ނަގައިދިން ފަރާތް	ތަމްރީން ހިންގި މުއްދަތު
1	ސްޓާފް އޮރިއެންޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމް 1	ކޮމިޝަން	23 ޖަނަވަރީ 2018 އިން 24 އަށް

2	ރިޕޯޓު ލޯންޗު ޕްރޮގްރާމް	ކޮމިޝަން	2018 ފެބްރުއަރީ 1
3	ރިސެޕްޝަނިސްޓް ޕްރޮގްރާމް	ކޮމިޝަން	2018 ފެބްރުއަރީ 8
4	ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޕްރޮސީޖަރސްތަކާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން	2018 ފެބްރުއަރީ 22
5	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ މަސައްކަތްތަކާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ	2018 ފެބްރުއަރީ 27
6	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ބޭއްވި "ރޫލް އޮފް ލޯ" މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	2018 މާރިޗު 4
7	"ރޫލް އޮފް ލޯ ބައި ލޯ އެންފޯސްމަންޓް އެޖެންސީސް ފްރޮމް އަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕާސްޕެކްޓިވް" މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 މާރިޗު 5
8	"ޕްރެކްޓިކަލް އިޝޫޒް ރިލޭޓެޑް ޓު ޕަބްލިކް ފައިނޭންސް މެނޭޖްމަންޓް - އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްސް، މެއިންޓެއިނިންގ އެކައުންޓިންގ ރެކޯޑްސް އެންޑް ކޮންޓްރެކްޓް މެނޭޖްމަންޓް" މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް - ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް	2018 މާރިޗު 4 އިން 5 އަށް
9	"ސްކިލްސް އެންޑް ޓެކްނިކްސް ޓޫލްސް ފޯ އިންޓަރވިއުވިންގ ވަލްނަރަބަލް ގްރޫޕްސް" މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު މުޙްތަޖާ	2018 މާރިޗު 22
10	ގްރެފިކްސް ޑިޒައިނިންގ ބޭސިކްސް ޓްރެއިނިންގ	ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް	2018 މާރިޗު 25 އިން 29 އަށް
11	ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަވާއިދުގެ މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 އޭޕްރީލް 4
12	ސްޓޮކް، ރެކޯޑު އެންޑް ޑޭޓާ މެނޭޖްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް	ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް	2018 އޭޕްރީލް 15 އިން 19 އަށް
13	އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސްކިލްސް ޕްރޮގްރާމް	ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް	2018 އޭޕްރީލް 22 އިން 25 އަށް
14	ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީ ޤާނޫނާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 އޭޕްރީލް 24

15	"ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޗިލްޑްރަން" އާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 މޭ 13
16	މީޑިއާ އެންޑް ޖާނަލިސްޓް ސްކިލްސް ޓްރޭނިންގ	އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް ވަހީދާ	2018 މޭ 14
17	ލީޑަރޝިޕް ޓްރޭނިންގ ފޯ ސީނިއަރ މެނޭޖްމަންޓް	ކްރޫބަން ރިޒަޙަރޭ ބަދި އިރުސާން	2018 މޭ 15
18	ފީލްޑް ވާރިންސް ޓްރޭނިންގ (ފީލްޑް ފޯ ކޯސްޓިން)	ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ	2018 ޖޫން 21 އިން ޖުލައި 1 އަށް
19	ސްޓްރެސް މެނޭޖްމަންޓް ޓްރޭނިންގ	ކޮމިޝަން	2018 ޖޫން 26
20	ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 ޖުލައި 3
21	އާންމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 ޖުލައި 17
22	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ޕްރިޒަން ޓްރޭނިންގ	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް	2018 ޖުލައި 31 އިން އޮގަސްޓް 2 އަށް
23	އެންޖީ ބިލްކަރ ޤާނޫނާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 އޮގަސްޓް 7
24	އިލެކްޝަން އޮބްޒަވޭޝަން ގައިޑްލައިންސްތަކާގުޅޭ ޓީ.އޯ.ޓީ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް	އިލެކްޝަން ކޮމިޝަން	2018 ސެޕްޓެމްބަރ 12 އިން 16 އަށް
25	"އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ރޭޝަލް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން" އާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ކޮމިޝަން	2018 ސެޕްޓެމްބަރ 10
26	ރިޔާސީ އިންތިޚާބު އޮބްޒާވްކުރުމާގުޅޭ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް	ކޮމިޝަން	2018 ސެޕްޓެމްބަރ 15
27	ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަނާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ	2018 އޮކްޓޫބަރ 24
28	ސްޓާފް އޮރިއެންޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމް 2	ކޮމިޝަން	2018 އޮކްޓޫބަރ 30 އިން 31 އަށް
29	"ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް ފޯ ޓްރީޓްމަންޓް އޮފް ޗައިލްޑް ވިކްޓިމްސް، ވިޓްނެސަސް އެންޑް ޖުވެނައިލް އޮފެންޑަރސް" އާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސެޝަން	ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް	2018 ނޮވެމްބަރ 5 އިން 8 އަށް އަދި 12 އިން 15 އަށް

30	ދިވެހި ބަހުގެ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް	އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޖަމީލް	25 ނޮވެންބަރު 2018 އިން 27 އަށް
31	"އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް" މައުޟޫޢުގައި ސެޝަން	ކޮމިޝަން	28 ނޮވެންބަރު 2018

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވި ރިޕޯޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮބްޒާވް ކުރުމާގުޅޭ ޓްރެއިނިންގ - 2018

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވި ދިވެހިބަހުގެ ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމުގެ ތެރެއިން - 2018

ކޮމިޝަނަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުން ލިބުނު ތަމްރީނު ފުރުޞަތުތައް

#	ތަމްރީނުގެ ނަން	ހިންގި ފަރާތް	ތާރީޚު
1	ޓްރޭނިންގ ކޯސް ފޯ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް އޮން އިންޓަރނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް މެކޭނިޒަމްސް	ގްލޯބަލް އެލަޔަންސް އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް	2018 މޭ 7 އިން 11 އަށް
2	2018 ފެލޯޝިޕް ޕްރޮގްރާމް ފޮރ އެން.އެޗް.އާރް.އައި ހިއުމަން ރައިޓްސް އެޑްވައިޒަރސް	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް)	2018 ޖޫން 25 އިން 29 އަށް
3	ރީޖަނަލް ބިލްޑިންގ ޕާޓްނަރސް ކޯސް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް، ޖެންޑަރ އިކުއާލިޓީ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް / ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އިން ދަ ކޮންޓެކްސްޓް އޮފް އެސް.ޑީ.ޖީސް އިން ސައުތު އޭޝިއާ	ރައުލް ވޯލެންބަރގް އިންސްޓިޓިއުޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް (އާރް.ޑަބްލިއު.އައި)	2018 ޖޫން 25 އިން 29 އަށް
4	އިންޓަރނޭޝަނަލް އިލެކްޝަން އޮބްޒާވޭޝަން އޮފް އިލެކްޝަން އޮފް މެމްބަރސް އޮފް ދަ ނޭޝަނަލް އެސެމްބްލީ	ނޭޝަނަލް އިލެކްޝަން ކޮމިޝަން އޮފް ކެމްބޯޑިއާ	2018 ޖުލައި 27 އިން 30 އަށް

ފިހުރިސްތު

5	ކޮންފަރެންސް އޮން "ޕެޓްރިއާކީ، އެބިއުސް، ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ، ވިމަން މައިގްރޭޝަން އެންޑް ގްލޯބަލް ބެރިއަރސް: އަ ކޮންޓިނެންޓަލް ޓު އިންޓަރނޭޝަނަލް ޑައިލޮގް"	އޭޝިއަން ހިއުމަން ރައިޓްސް ފައުންޑޭޝަން (އޭ.އެޗް.އާރް)	2018 އޮގަސްޓް 20 އިން 26 އަށް
6	އޭ.ޕީ.އެފް ފެސިލިޓޭޓަރސް ނެޓްވޯކް ވޯކްޝޮޕް	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް)	2018 ސެޕްޓެންބަރު 24 އިން 26 އަށް
7	ބްލެންޑެޑް ލާނިންގ ކޯސް އޮން މޮނިޓަރިންގ އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް)	2018 ނޮވެންބަރު 12 އިން 15 އަށް
8	ރީޖަނަލް މީޓިންގ ފޯ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ރިޔުނިއަން ޓު ދަ ބްލެންޑެޑް ލާނިންގ ކޯސް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ދި އެންވަޔަރަމަންޓް އިން ދަ ފްރޭމްވަރކް އޮފް ދަ އެސް.ޑީ.ޖީސް	ރާއުލް ވާލެންބަރގް އިންސްޓިޓިއުޓް (އާރް.ޑަބްލިޔު.އައި)	2018 ނޮވެންބަރު 20 އިން 21 އަށް

މުވައްޒަފުން އަމިއްލަޔަށް ހޯދި ތަމްރީނު ފުރުޞަތުތައް

#	ތަމްރީނުގެ ނަން	ތަމްރީނު ހިންގި ފަރާތް	ތަމްރީނު ހިންގި ތާރީޚު
1	އޭޝިއާ ކޮންސަލްޓޭޝަން އޮން އެޕްލައިންގ އަ ޖެންޑަރ ލެންސް ޓު ދަ ޔޫ.އެން ގައިޑިންގ ޕްރިންސިޕަލްސް އޮން ބިޒްނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮންސަލްޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމް	ޔޫ.އެން ވޯކިންގ ގްރޫޕް އޮން ބިޒްނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް	2018 ފެބްރުއަރީ 20 އިން 21 އަށް
2	ސެކަންޑް އެޑިޝަން އޮފް ދަ ޑިޕްލޮމަސީ އެޑްވޮކަސީ ޓްރެއިނިންގ އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބައި ފޯރަމް އޭޝިއާ	ފޯރަމް އޭޝިއާ	2018 އޮކްޓޫބަރު 27 އިން ނޮވެންބަރު 2 އަށް
3	ތާނަ ބްރެއިލް ޕްރޮގްރާމް	ދިވެހިބަހުގެ އެކަޑަމީ	2018 ޖުލައި 16 އިން ފެށިގެން 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް

4.7.2 2018 ވަނަ އަހަރު މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވި ބައްދަލުވުން، ކޮންފަރެންސް އަދި ސިމްޕޯސިއަމްތައް

#	ބައްދަލުވުން، ކޮންފަރެންސް އަދި ސިމްޕޯސިއަމްގެ ނަން	އިންތިޒާމްކުރި ފަރާތް	ތާރީޚް
1	ދިވެހިބަސް ކޮމްޕިއުޓަރގައި ބޭނުން ކުރަން ދަސްކޮށްދޭ ވޯކްޝޮޕް	އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނަރުގެ އޮފީސް	2018 ފެބްރުއަރީ 21
2	ހިއުމަން ރައިޓްސް ސަމިޓް	އެޗް.އާރް މޯލްޑިވްސް	2018 މާރިޗު 3
3	އެސް.ޑީ.ޖީ ބެންޗްމާކިންގ [illegible] ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް	މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް އެނަރޖީ	2018 މާރިޗު 7 އިން 9 އަށް
4	ސިވިލް ސަރވިސް ކޮންފަރެންސް	ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް	2018 އޭޕްރިލް 14 އިން 15 އަށް
5	ފެސިލިޓޭޝަން މީޓިންގ އޮން ނޭޝަނަލް ޕޮލިސީ އޮން ޕްރިވެންޓިންގ ޖެންޑަރ ބޭސްޑް ވަޔަލަންސް	ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ	2018 މޭ 13
6	ނޭޝަނަލް ފެސިލިޓޭޝަން މީޓިންގ އޮން ޕްރިވެންޓިންގ އެޗް.އައި.ވީ އެންޑް ސިފިލިސް	ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	2018 މޭ 23
7	ސެމިނަރ އޮން އިންކްލޫސިވް ޓީޗިންގ ޕްރެކްޓިސް	ނޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޓް އޮފް އެޑިއުކޭޝަން	2018 ޖޫން 26 އިން 27 އަށް
8	މޮނިޓަރިންގ އެންޑް އިވެލުއޭޝަން ޕްރޮގްރާމް އޮން ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީ އެކްޝަން ޕްލޭންގެ ކޮމިޓީ ބަލާގެ މަސައްކަތް	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	2018 އޮގަސްޓް މަހުގެ ތެރޭގައި
9	ނޭޝަނަލް ކޮންފަރެންސް އޮން ޕްރޮމޯޓިންގ ގައިޑްސް އެންޑް ކްރިއޭޓިންގ އަ ޕީސްފުލް އެންޑް ޓޮލަރަންޓް ކޮމިއުނިޓީ	ނޭޝަނަލް ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމް ސެންޓަރ	2018 އޮގަސްޓް 13 އިން 14 އަށް
10	އެން.ސީ.ޓީ.ސީ އާއި [illegible] ބައްދަލުވުން	ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	2018 އޮގަސްޓް 14
11	ފެސިލިޓޭޝަން މީޓިންގ އޮން ޑްރާފްޓް ސްޓްރެޓެޖީ އޮން [illegible]	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު	2018 އޮގަސްޓް 15
12	ހައި ލެވަލް ޕޮލިސީ ޑައިލޮގް އޮން ހެލްތީ އޭޖިންގ – މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން	މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ	2018 އޮގަސްޓް 15
13	އިންސްޕާ ޕްރެޒެންޓޭޝަން މީޓިންގ	ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ	2018 ނޮވެންބަރު 6

14	ވެލިޑޭޝަން ވޯކްޝޮޕް ޖު ގަވަރނަމަންޓް ދި ޔޫ.ޑީ.އައި.ޑީ ފޯރަމް ރިޕޯޓް	ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ	4 ޑިސެންބަރު 2018
15	ޔޫ.ޑީ.އެޗް.އާރ.ސީ ކޮންފަރެންސް އޮން ކޮމެމޮރޭޓިންގ ދި ސެވެންޓިއަތް އެނިވަރސަރީ އޮފް ދި ޔުނިވަރސަލް ޑިކްލަރޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޓްވެންޓީ ފިފްތު އެނިވަރސަރީ އޮފް ޕެރިސް ޕްރިންސިޕަލްސް	ރެޑް ކްރެސެންޓް	16 ޑިސެންބަރު 2018
16	ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކުގެ އޮޑިޓް ހުރުމަތްތެރިކަމާއި އުސޫލުތަކާއި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކުރުން	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް	ޑިސެންބަރު 2018 އިން 2019 މާރިޗުއަށް

2018 ވަނަ އަހަރު ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް

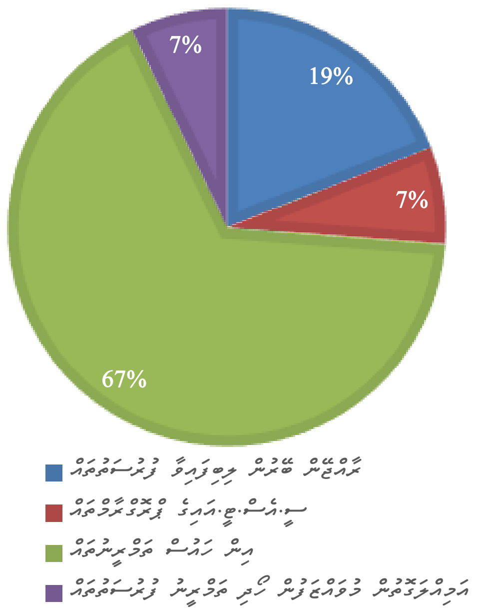

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ނަގައިދެވުނު އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް ސެޝަންގެ ތެރެއިން - 2018

4.7.3 ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާގުޅޭ

2018 ވަނަ އަހަރު ފުރުނުއިރު ކޮމިޝަނުގެ ވަޒީފާގައި 74 މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރަމުން ދިޔައެވެ. މީގެތެރެއިން 6 މުވައްޒަފުންނަކީ ކޮމިޝަނުގެ ސަރަހައްދީ ރީޖަނަލް އޮފީހުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނެވެ. 2018 ވަނަ އަހަރު ފުރުނުއިރު، ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންގެ 66 އިންސައްތައަކީ މުވައްޒަފުންނަކީ އަންހެނުން މުވައްޒަފުންނެވެ. އަދި 34 އިންސައްތައަކީ މުވައްޒަފުންނަކީ ފިރިހެން މުވައްޒަފުންނެވެ. މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި 12 މުވައްޒަފަކަށް ކޮމިޝަނުގެ ވަޒީފާ ދީފައިވެއެވެ. މީގެތެރެއިން 8 މުވައްޒަފުންނަކީ ކޮމިޝަނުގެ ވަޒީފާއަށް އަލަށް ގެނުން މުވައްޒަފުންނެވެ. އަދި 4 މުވައްޒަފުންނަކީ ކޮމިޝަނުގައި ކުރިން އަދާކުރި ވަޒީފާ ނޫން އެހެން ވަޒީފާއަކަށް ކުރިމަތިލައިގެން، އެ މަގާމުތަކަށް ހޮވިފައިވާ މުވައްޒަފުންނެވެ. މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުގެ 8 މުވައްޒަފަކު ކޮމިޝަނުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވެއެވެ. 2018 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު ކޮމިޝަނުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަނީ 72 މުވައްޒަފުންނެވެ.

4.7.4 ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން

4.7.4.1 ކޮމިޝަނުގެ ޤަވާއިދަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙުތައް

2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗު މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނުންވަނީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަވާޢިދު - 2016 ގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހުކޮށް ވިޔުމާދެގެން މުވައްޒަފުންނަށް ޗުއްޓީއަށް ބަދަލުގެނެސްފައެވެ. މިގޮތުން،

ވިހެއުމާގެ ވެގެން އަންހެން މުވައްޒަފުންނަށް ކުރިން ދެމުންއައި 60 ދުވަހުގެ ބަދަލުގައި 6 މަސް ދުވަސް ދޭގޮތަށް ބަދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަވާއިދު - 2016 ގެ 155 ވަނަ މާއްދާއަށް (ބ) އިތުރުކޮށް މެންދުރު ކެއުމަށް ދުވާ 1 ގަޑިއިރުގެ ހުސް ވަގުތުކޮޅުގެ އިތުރުން، މާބަނޑު އަންހެނުންނަށް "ޕްރީނޭޓަލް ޗެކަޕް" ގެ ގޮތުގައި 1 ގަޑިއިރު ނެގޭނެގޮތަށް ހަމަޖެއްސާފައިވެއެވެ.

4.7.4.2 ކޮމިޝަނުން އަލަށް އުކުލަވާލެވުނު އުސޫލުތައް

ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ތިރީގައިވާ އުސޫލުތައް އުކުލަވައިލައި ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

- ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ޑިސްމިސް، އަދި މައްސަލަތައް އަވަހަށް ބެލުމުގައި ގެންގުޅޭނެ އުސޫލު.
- ކުއްލި މައްސަލަތައް ބެލުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުން އުކުލަވާލާ ޓީމު ހަރަކާތްތެރިވާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު.
- ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓަށް ނުވަތަ އިންވެސްޓިގޭޝަން މުވައްޒަފުންނަށް ލިބުމުން ހަރަކާތްތެރިވާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު.
- މަސައްކަތު ފައިލްތައް ބެލެހެއްޓުމާއި، މަސައްކަތު ފައިލު ހަވާލުކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާނެގޮތުގެ އުސޫލު.
- ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ރިސްކް އެލަވަންސް ދޭނެ ގޮތުގެ އުސޫލު.

4.7.5 އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން

ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަހާއި ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް، ރައްކާތެރިކޮށް، ކުރިއެރުވުމުގައި މަސައްކަތްކުރާތާ 15 އަހަރު ފުރުން މުނާސަބާ ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު 10 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނުން ހާއްސަ ހަފްލާއެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ.

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހާއި، ކޮމިޝަނަށް 15 އަހަރު ފުރުމުގެ މުނާސަބަތުގައި ބޭއްވި ހަފްލާގެ ޝަރަފުވެރި މެހުމާން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ - 2018

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހާއި، ކޮމިޝަނަށް 15 އަހަރު ފުރުމުގެ މުނާސަބަތުގައި ބޭއްވި ހަފްލާގެ ތެރެއިން - 2018

ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހާއި، ކޮމިޝަނަށް 15 އަހަރު ފުރުމުގެ މުނާސަބަތުގައި ބޭއްވި ހަފްލާގެ ތެރެއިން - 2018

ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހާއި، ކޮމިޝަނަށް 15 އަހަރު ފުރުމުގެ މުނާސަބަތުގައި ބޭއްވި ހަފްލާގައި ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާތާ 10 އަހަރު ފުރިއްވާ މުވައްޒަފުންގެ އަގުވަޒަންކުރުމުގެ ގޮތުން ހަދިޔާ ހަވާލުކުރައްވާ ލިޔުން ބައެއް މުވައްޒަފުން - 2018

ކޮމިޝަނަށް 15 އަހަރު ފުރިހަމަވުމުގެން ތައާރުފުކުރި ލޯގޯ ފަރުމާކޮށްދިން ފަރާތަށް ޝަހާދާ ލިޔުން ހަވާލުކުރުން - 2018

5. އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުން އަމަލުކުރި ކަންކަމާއި، އަމަލު ނުކުރާ ކަންކަން

5.1 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން އަދި ކުދިން ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުންފަހު ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު

ތަން	ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް	ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު	އިތުރު ތަފްސީލު
ކ. މާފުށީ ޕްރިޒަން ސްޓޭޝަން	މޯލްޑިވްސް ޕްރިޒަން ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާ ކުރާތާ 1 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަސްވެދާގައި ކ. މާފުށީ ޕްރިޒަން ސްޓޭޝަނަށް ދިމާވެފައިވާ ޖާގައިގެ ދަތިކަން ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ކ. މާފުށީއިން ސްޓޭޝަނުގެ އެގޮތުން ލިބިފައިވާ ހުސް ބިމުގެ ބޭނުންހިފޭނެ ގޮތަށް އިމާރާތެއް ގާއިމު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުން.	މި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި	ކ. މާފުށީ ޕްރިޒަން ސްޓޭޝަނަށް 2018 މާރިޗު 27 ވަނަ ދުވަހުކުރި މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 4 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕްރިޒަން

	(ހ) މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ސްޓޭޝަނުގައި ފެން ނަގުމަށް ބޭނުންކުރާ ވަޅު، ބަދިގެއާއި ޓޮއިލެޓްތަކުގައި ހިރަފުސް އަރާގޮތަށް ހުންނަތަންތަން ސާފުކުރުމާއި، މަދިރި އާލާވާގޮތަށް ހުރި ތަންތަން ނައްތާލުމަށް، ސްޓޭޝަން ހިންގުމާ ހަވާލުވެ ތިއްބެވި ވެރިން ޚާއްސަ އިސްކަންދީ، އެކަންތައްތައް އިޞްލާޙުކުރުން. (ށ) މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ސްޓޭޝަނުގެ ކޮޓަރިތަކުގައި ވައި ދައުރުވާނޭ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން. (ނ) މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ކޮޓަރިތައް ސާފުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ބަންދުގައި ތިބޭމީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދީ، ސްޓޭޝަން ހިންގުމާ ހަވާލުވެތިއްބެވި ވެރިން ކޮޓަރިތަކުގެ ސާފުތާހިރުކަން ކަށަވަރުކުރުން.		ސަރވިސްއާއެކު ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވާ
	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ތަންތަނުގެ އިންޖީނަރިންގ އިންސްޕެކްޝަން ހެދުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގައި ޤާއިމްކޮށްފައިވާ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ފަރާތުން، މި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މަސައްކަތް ހިނގާ		

	ނުހިނގާގޮތް ޤަވާޢިދުން ބަލައި، އިޞްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަމެއްވާނަމަ އެކަމެއް ބަޔާންކޮށް ލިޔުމުން ސަރވިސަށް ހުށަހެޅުން.		
	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ސަރވިސްގައި ޢަމަލުކުރަމުންގެންދާ އެސް.އޯ.ޕީގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ އުޞޫލު ހިމަނައި އެއަށް ޢަމަލު ކުރަން ފެށުން.		
	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހުގެތެރޭގައި ސަރވިސްގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތައް ހިނގާ، ކަސްރަތުކުރުމަށް ގޮޅިން ބޭރަށް ނެރުމަށް އޮތް މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހެދިފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާ ތަޢާރުޒު ނުވާނޭފަދަގޮތަކަށް އިޞްލާހުކޮށް، އެ އުޞޫލަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުން.		
	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބަންދުގައި މީހުން ގެންގުޅުމަށް ހަދާފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކަށް ފުނުއެރުވެއްސި ޢަމަލުކުރާވަރަށް އެކަށީގެންވާ އަދަދަކަށް މި ޕޮލިސް ސަރވިސަށް މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުމާއި، މިގޮތަށް އިތުރު ކުރުމުގައި ޢަސްކަރީ މުވައްޒަފުން އަދި		

	އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރުން ހިމެނޭހެން އިތުރުކުރުން.		
	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސްޓޭޝަންތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ވެހިކަލްތައް ޤަވާއިދުން މަރާމާތުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން.		
٧. މާފުށީ ރިމާންޑް ޖަލު	މި ރިޕޯޓް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހިއްސާކުރާތާ 3 ދުވަސް ތެރޭގައި ޔުނިޓް 13 ގެ ވިންގް 2 ގެ 2 ގޮޅިގައި ބަންދުގައި ތިބި މީހުން އެހެން ރިމާންޑް ޔުނިޓަކަށް ބަދަލުކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި-ޓޯޗަރ ޤާނޫނު)ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 3އާ ޚިލާފަށް ޖަލުތަކުގައި މީހުން ބަންދުކުރުން ހުއްޓާލައި، މިކަން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުން.	މީހުން ބޭތިއްބުމަށް މި ޔުނިޓް މިހާރު ބޭނުންކުރަމުން ނުދާކަމާއި، މި ތަން އެއްވެސް ވަރަކަށް މެއިންޓެއިން ކޮށްފައިނުވާކަން ނޮވެންބަރު 2018ގައި ٧. މާފުށީ ޖަލަށްކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ޔުނިޓުގެ ޑިއުޓީ ޕޯސްޓުގެ ގޮތުގައި ކުރިން ބޭނުންކުރި ތަނާއި ޔުނިޓުގެ ގޮޅިތަކުގެ ކުރިމަތީގައިވާ ހުސް ބައިގައި ވިނަ ހެދިފައިވާކަމާއި، އެ ސަރަޙައްދާއި ގޮޅިތައް ސާފުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.	
	މިރިޕޯޓް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހިއްސާކުރާތާ 3 ދުވަސް	ނޮވެންބަރު 2018ގައި ٧. މާފުށީ ޖަލަށްކުރި	

	ޝީޓުގައި ނުސިޚް 2 ގެ 11 އަދި 12 ވަނަ ގޯޅިގައި ބަންދުގައި ތިބި މީހުން އެހެން ރިމާންޑް ކުށްވެރިކަން ބަދަލުކުރުން، ވަރު، އަދި ދައުރުވާންވަދަ ޤާނޫނީކަން މިދޭގޮތި ބަދަލުކުރުމުގެ ފިޔަވަހި މިގޮތުގައި މީހުން ބަންދުކުރުނާ ކުރުން ހުއްޓުވައި މިކަން ކުރިޔަށް ރިއާޔަތްކުރުން.	ޖިނާޔަތުގައި ޖިނާޔަތްކުރިއިރު މި ދެ ގޮތުގައިވެސް ކޮންމެ ގޮތެއްގައި އެކަކު ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ގޮތެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މި 2018 އަހަރުގެ ކުރީކޮޅު އެން.ޖީ.އޯއިން ކުރިޔަށް ޖިނާޔަތުގައި މި ގޮތުގެ ބޭރު ކުރިއެގެ ވަރަށްބޮޑުގައި ހުރުކުރިޔަށް ބިޔަޑާއް ނަގާޔަށް ވާހަކަ ނޮވެންބަރު 2018ގައި ٧. މާލޭގެ ޖަލަށްކުރި ޖިނާޔަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ބިޔަޑާއް ނަގާޔަށްވުމުން ގޮތެއްއަށް ދުވާލު ފުރަތަމަ އަދި ތިބޭގޮއް ހުރިކަމާއި ކުރިއަށްވުރު ގޮތެއް ހުރި މަސްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.	
	މިރިޕޯޓު މުލަކަތާ ކަރުގެ ޝަރަފާ ސަރުކާރާ ރިއާޔަތްކުރާ ދުވަހުން ފުރަތަން ސިޔާސީ ފަރުވާ ފުރުކަމުދޭ	މި ހުރަހަޅުއްތަކާ ގޮނަގަ ފަޔާއި ހަދަން ފެންމަތި	

	ފަރާތްތަކުން ބަންދު މީހުންނާދޭތެރޭގައި އިންސާނިއްޔަތާ ޚިލާފަށް އަމަލުކުރަމުންދާތީ ގާތުން ބަލަމުން ދިޔުން.	ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި	
	މިރިޔޫޖް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފުރިގެން މިފަދަ އަމަލު ހިންގާ މުވައްޒަފުންނާމެދު ތަޙުޤީޤު ހިންގައި ފިޔަވަޅުއަޅަން ޖެހޭ ފަރާތްތަކާ ޙަވާލު ފިޔަވަޅު އަޅައި މިކަން ފިލުވުމުން ބެލެހެއްޓުން.		
	މިރިޔޫޖް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހިއްސާ ކުރާ ދުވަހުން ފުރިގެން ސިވިލް ހުރުމަތްތެރިކަމާ ދޭދޭގޮތުން ބަންދު މީހުން ހުރަހަށް ޝަކުވާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބެލުމަށް ވަކި މުވައްޒަފެއް ކަނޑައަޅައި، ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާތަކަށް ޖަވާބު ދިނުމުން ބަންދު މީހުންނާ ހިއްސާކޮށް، މި ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްކާތެރި ބަލަހައްޓަމުން ގެންދިޔުން.		
ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤު	(ހ) މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރުމާ 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ، ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންގެންދާ، 'ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ގަވާއިދު' މުރާޖަޢާކުރުން	މި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 2017 ނޮވެމްބަރު 16 އަދި 17 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ބާރަކަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 ސެޕްޓެންބަރު 26 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާއެކު ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވޭ

	(ހ) މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ، ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންގެންދާ، 'ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ގަވާއިދު' މުރާޖަޢާކުރާތާ 3 މަސްދުވަހުގެތެރޭގައި ފާސްކުރުން.		
	(ށ) މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މަރުކަޒުގައި ގެންގުޅުން މަނާ ތަކެތި ގެންގުޅުމުން ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން އެކުލަވާލާފައިވާ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން		
	(ނ) މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިން މަރުކަޒާއި މަރުކަޒުން ބޭރުގައި ހުދުން އަޚަސީ ޢާންމު އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިންކަން، މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ އިޖުރާއަތުގައި ބަޔާންކުރާގޮތައިން، ސުޕަވައިޒްކުރުން ބެލުން		

		(ނ) މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މަސައްކަތުގައި ބަލަހައްޓާ ކުދިންނަށް ޗާޕީ މިނިވަންކަން ދިނުމުގައި ކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަން ހުރިހާ ގޮތަކުން ކަށަވަރުކުރެވިފައިވާކަން މަސައްކަތު ހިނގާ ބަލާލުމުގައި ފާރަވެރިކަން ކަށަވަރުކުރުން.	
		މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ، ކުޑަކުދިންގެ މަސައްކަތުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންގެންދާ، 'ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަސައްކަތުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ގަވާއިދު' ގެ ޗެޕްޓަރގެ 8ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކުދިންގެ ފައިލުތަކުގައި ގަވާއިދުން ދުވަހުން ދުވަހު، ހިމަނަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކުރާ މައުލޫމާތުތަކެއް އެ ފައިލުތަކުގައި ހިމަނައި، ފުރިހަމަކުރާކަން މަސައްކަތު ހިންގާ އެ ވަގުތަކު އެންމެ އިސްކޮށް ބަލާލުވެ ހުންނަ ފަރާތުން ގަވާއިދުން ބަލަން	

	(ހ) މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަޖެޓަށްބަދަލުގެންނަން، ކުރެވޭނެ ޖަދުވަލުތައް ހިންގުމަށް އިސްކޮށް އެ ޖަދުވަލުތަކުގައި ޤާއިމުވާ ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ޖަދުވަލުގައި ހަމަޖެއްސުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކާ، އުސޫލުތަކާ ޖަދުވަލާ ގުޅުންހުރި މުހިންމު އެހެން ނިންމުންތަކުގެ މައުލޫމާތު މިނިސްޓްރީން ފޯރުކޮށްދީ އަހުލުވެރިކުރުވުން		
	(ނ) މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 1 ހަފްތާގެ ތެރޭގައި، ޖަދުވަލުގައި ބާރުލާފައި ދިމާވުމުން އަންގާނެ ފަރާތްތަކާއި ހިމަނާފައިވާ ކާޑުގައި ދުކާން ފަރާތްތަކުގެ ނަމާއި، ގުޅޭނެ ފޯނު ނަންބަރު އަދާހަމަކުރުން		
	4 (ރ) މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 1 ހަފްތާގެ ތެރޭގައި، ޖަދުވަލުގައި ބާރުލާފައި ދިމާވުމުން އަންގާނެ ފަރާތްތަކާއި ހިމަނާފައިވާ ކާޑުގައި ދުކާން ފަރާތްތަކުގެ ނަމާއި، ގުޅޭނެ ފޯނު ނަންބަރު އަދާހަމަކުރުންފަރާތްތަކާއި ކާޑު ފަންގިފިލާތަކުގައި ޖެހުމުގައި ތިބޭ		

ފިހުރިސްތު

	މުވައްޒަފުންނަށް ފަސޭހައިން ލިބެންހުންނާނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން		
	5. މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ އަދި ބެލެހެއްޓާ މަރުކަޒުތަކުގެ އިމާރާތާއި ކުދިން ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރިތަކާއި އެހެނިހެން އެންމެހާ ތަންތަން، ކުދިންގެ ދުޅަހެޔޮކަމާ ސުލޫކަށް ހެޔޮ އަސަރުކުރުވައި، ކުދިންނަށް އުނގެނުން ރައްކާތެރި މިންވަރަށް ސާފުތާހިރުކަން، ތަރުތީބުކޮށް ބެލެހެއްޓުން		
	6. މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މި މަރުކަޒުގައި ބެލެހެއްޓޭ ކުދިންނާމެދު އަނިޔާވެރި އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާނަމަ އެކަން ތަޙްޤީޤުކޮށް ފިޔަވަޅުއެޅުން ބެލެހެއްޓުން.		
	7. މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ހިއްސާ ކުރާތާ 1 އަހަރު ދުވަހުގެތެރޭގައި މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތްތަކަން އެކަށީގެންވާ ވަރަށް މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުން		

މ. މުލި ޖޭލް ސްޓޭޝަން	މޯލްޑިވްސް ޖޭލް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން މި ސްޓޭޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް މުވައްޒަފުންނާއި އެހެނިހެން މުވައްޒަފުން ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ މުއާމަލާތެއް ނުކުރުވުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން	މި ހަރަކާތްތަކުގެ ޕްލޭން ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި	މ. މުލި ޖޭލް ސްޓޭޝަނަށް 2018 އޭޕްރީލް 17 ވަނަ ދުވަހުކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 4 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޖޭލް ސަރވިސްއާއެކު ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވޭ
	(ހ) މޯލްޑިވްސް ޖޭލް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 1 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ސްޓޭޝަނުގެ ބަންދުގައި މީހަކު ނަމަކުގައިވިޔަސް، ސްކްރީން ބޭނުން ކުރުވުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން		
	(ށ) މޯލްޑިވްސް ޖޭލް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ 1 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ސްޓޭޝަނުގެ ބަންދަށް ގެނޭ މީހުންނާއި، ބަންދުން ދޫކުރާ މީހުންގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް އުފައްދާފައިވުން		
	މޯލްޑިވްސް ޖޭލް ސަރވިސްއާ ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރާތާ އަހަރެއް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ބަންދުގައި މީހުން ގެންގުޅުމަށް ހަދާފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ފުރިހަމައަށް އަމަލުކުރުމާ ވަރަށް އެކަށީގެންވާ އަދަދަކަށް މި ޖޭލް ސްޓޭޝަނަށް މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުމާއި، މިގޮތަށް އިތުރު ކުރުމުގައި އަންހެން މުވައްޒަފުން ހިމެނުން އިތުރުކުރުން.		

ފުރުޞަތު	މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ، ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ކުދިންގެ ފައިދާތަކުގައި ޒަވާއިދުން ހިމަނަންޖެހޭ ހިދާޔަތު ދައްކުވާދޭއް ހިމަނައި ފުރިހަމަކުރުން	މި ހުރަހެންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި	ފުރުޞަތުގައި 2017 އޮކްޓޫބަރު 8 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 17 ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާއެކު ބައްދަލުވުން ބޭއްވާފައިވޭ
	މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރުމާ 1 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފުރުޞަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ އަންނައުނާއި ގުޅޭ އުސޫލުން ތަކެތި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ކުދިންގެ އަތް ނުފޯރާނެގޮތަށް ވަކިތަންތާގައި ބެހެއްޓުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން		
	މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، މަރުކަޒުގައި ކުރިއަށްދާ ތަފާތު މަސައްކަތްތަކާއި މަރާމާތުތައް ކުރުމުންދާއިރު، ކުދިންނާއި މުވައްޒަފުން އާންމުކޮށް އުޅޭ ތަންތަނާއި، ކޮންމެހެން ވަދެ ނުކުމެހަދަންޖެހޭ ތަންތަންގައި ކުދިންނާއި މުވައްޒަފުންނަށް އަނިޔާއެއްނުވާ ގޮތަށް ތަންތަނުގައި އުޅެވޭނެ ގޮތަކަށް އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުން		

		(ހ) މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުންފެށިގެން، 3 މަސް ދުވަހުގެތެރޭގައި، ސިވިލް ކޯޓު ޕްރޮސީޖަރގައި ހަވާސްތަކުރާ ދިނުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާނެ އާރާތެއްގައި، ސިވިލް މާރިރުންގެ ރަޖިސްޓަރީ އިދާރާތަކުން ދަރުބަޖަތ ހޯދުން	
		(ށ) ސިވިލް ކޯޓު ޕްރޮސީޖަރގެ ބޭނުންކުރުމަށް ދަރުބަޖަތ ހޯދާ އާރާތެއް ބޭނުންކުރެވޭ ޕްރޮސީޖަރގައި ހުރިކަން ދަރުބަޖަތުގައި ސިވިލް ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން ފަރާއިދުންބަރަ ތަކެކުރުން	
		މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުންފެށިގެން، ދަރުބަޖަތުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ދިނުމަށް ބަހައްޓާފައި ހުންނަ ބަޔާނާ ކޮންކުރެޖަހަން، ކޮން ތަރިކައްގައި ދިފައިވާ ބަޔާންކަން އިނގެރޭސިން ތަޢުލީމީހަކާއިހު ސަރުކާރުހަކަން ނަގައިވާން ފަދަގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓަން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން	
		މި ރިޕޯޓު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުންފެށިގެން، ދަރުބަޖަތުގައި ކުދިންނަށް ދިނުމަށް ދަރުބަޖަތުން ނުވަތަ މިނިސްޓްރީން ހޯދާފައި ހުންނަ ބޭސްފަރާއި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ލިބިފައި ހުންނަ ބޭސްފަރުގެ ސްޓޮކް ރެކޯޑުކޮށް، ބޭސްގެ ލިސްޓެއް	

ފުހިރިސްތު

	ޤަވާއިދުން ބަލައި އަދާހަމަކުރަމުން ގެންދިއުން		
	މި ރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއާ ހިއްސާކުރާތާ 1 އަހަރު ދުވަހުގެތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ، ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި މިހާރު ޙަވާލުކުރަމުންގެންދާ 'ދިފާހިރާސްތު'ގައި ކުޑަކުދިން ބަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ޤަވާއިދު' ގެ ޑްރާފްޓްގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ތޫސިއާ އެއްގޮތަށް މަރުކަޒަށް ގެއަރވާކަރުން އިޞްލާޙުކުރުން		

5.2 ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާއި، ބިލު ނުވަތަ އުސޫލުތަކުގެ މުރާޖަޢާކުރުމަށްފަހު، ޢަމަލުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ފޮނުވަނީކަމަށްވާނަމަ ގެނެސްދޭން ބަދަލުތަކުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮމެންޓްތަކާއި، އަދި ކޮމެންޓްގައިވާ ޢަމަލުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު

ޤާނޫނު، ޤަވާއިދު، ބިލު ނުވަތަ އުސޫލުގެ ނަން	ޤާނޫނު، ޤަވާއިދު، ބިލު ނުވަތަ އުސޫލުތަކަށް ކޮމިޝަނުން ދީފައިވާ ކޮމެންޓް	ޢަމަލުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު	އިތުރު ތަފްޞީލް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލު	ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލަށް ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓްސް ޖެނެރަލް ކޮމެންޓްސް މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާތީ، އެކަމަށް މިކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާ ދަންނަވަމެވެ. އަދި ބިލަށް ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު އިސްލާޙުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ	ބިލު ފާސްކޮށްފައިނުވާތީ، ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތައް ޢަމަލުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު އަދި އެނގެން ނެތް.	16 ޖުލައި 2018 ވަނަ ދުވަހު ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބިލަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ ޚިޔާލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއާ ހިއްސާކުރެވިފައިވެއެވެ.

	ތޮރެއިން އެތަކެއް އަހަރުތަކެއްގެ މަސައްކަތްތަކެއް ހިމެނޭ ބިލަކަށްވާތީއާއި، އެއީ މުއައްސަސާތަކާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ ބިލެއްކަމަށްވާތީ އަދި އ.ދ ގެ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ކޮމިޓީ އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗައިލްޑްރަން ދިވެހިރާއްޖެ ރިޕޯޓުކުރުމުގައި 2016 ވަނަ އަހަރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަން ރިޕޯޓުގެ 8 ވަނަ ނުކުތާގައި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރަސްއެޅޭ ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ހުރަހަކަށްވާފަދައިން، މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރައްވާއިރު، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ މަޝްވަރާއާއި ލަފާ ހޯދުން މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ބިލަށް ދެއްވާތީ މަޝްވަރާ މުއައްސަސާތަކުން އެކި ދުވަސް އަދާކުރަމުން ފުރުޞަތު ދިނުން ބިލަކަށްވާތީ، މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވުމަށް، ޤާނޫނަކީ ދަރަޖަ ފުރިހަމަ ކުރުން، މި ބިލުގައި ބާރުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި މަޝްވަރާކުރުން، އެ މުއައްސަސާތަކުގެ މަޝްވަރާ ހޯދުން ތަފްސީލުކުރުމަށް 6 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިނުން މުހިންމުކަމަށް ފެނެއެވެ.		ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބިލު ގެޒެޓްކުރެވުން މަޝްވަރާކޮށް، ހިޔާލު ހޯދުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން މުއައްސަސާތަކާއި އެންޖީއޯތަކާއެކު 2018 އޯގަސްޓް 6 ވަނަ ދުވަހު ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް ބައްދަލުވުމެއް ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. އަދި މި ބައްދަލުވުމުގައި މުއައްސަސާތަކުން ހުށަހެޅުއްވި ހިޔާލުތަކަށް ބިނާކޮށް، ތައްޔާރުކުރެވުނު ކޮމްޕައިލްކޮށްގެން ކަރުދާސް 2019 ސެޕްޓެމްބަރު 16 ވަނަ ދުވަހު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާ ހިއްސާކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި 2018 ސެޕްޓެމްބަރު 27 ވަނަ ދުވަހު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މި ބައްދަލުވުމުގެ ކޮމްޕައިލްކޮށްގެން ކަރުދާހާއި،

	މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/91 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ވުރެ ފުޅާދާއިރާއެއްގައި، މި ބިލުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، މައިންބަފައިންނާއި، މުޖުތަމަޢުއާ، ދައުލަތުގެ ޒިންމާތައް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާމެދު އިހުމާލުވާ ފަރާތްތަކާއި، އެކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭގޮތަށް އަމަލުކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތައް ނުވަތަ މިކަންކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނެއް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި، އެ ޤާނޫނާ ޚިލާފު އަމަލުތައްކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތައް އެ ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރުމަކީ މުހިއްމުކަމެއްކަމުގައި ދެކެމެވެ. ވީމާ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ޙަވާލާ ދިނުމަކާއި، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނެއްގައި އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ކަންކަމަށް، މި ޤާނޫނުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުން މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާތަކާއި، އެކުދިންނާމެދު ފުރާ އިހުމާލުގެ މައްސަލަތަކުގައި އަދުލު އިންސާފު ހޯދުމުގައި ޝަރުޢީ ދާއިރާއިން މުހިއްމު		ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވި ކޮމެންޓްތައް ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

		ޗެކެއް އަދާކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، މި ބިލުގައި ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ދައުރު ބަޔާންކޮށްދީފައި ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވޭއެވެ. އެހެންކަމުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މައްސަލަތައް ބަލާއިރު، ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތަކެއް މި ޤާނޫނުގެ ބާރުކުރުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ސެކްޝަނަލް ކޮމެންޓްސް 2 ވަނަ ބާބު މި ބިލުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އުމުރުން 16 (ސޯޅަ) އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު، އެ ކުއްޖެއްގެ މަޞްލަޙަތާއި ތަރުބިއްޔަތާ ގުޅޭގޮތުން ތަފްޞީލުދިނުމަށް ދުނިޔަވީ ފަޤީރުވެއްޖެއްގައި ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ގެންގުޅުމަކީ މަނާކަމެއްކަމަށް އަދި (ނ) ގައި ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ބާރަލުމުގައި، އުމުރުން 16 (ސޯޅަ) އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު އެ ކުއްޖެއްގެ ރުހުމާއެކު ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ކުރާ މަސައްކަތެއްގައި ބައިވެރިވުން މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ އުސޫލުން އިސްތިސްނާވާނެކަމަށް ބަންދުކޮށްފައި ހުރުމުން، މި މާއްދާއަށް ނުކުތާއެއް އިތުރުކޮށް، މި މާއްދާގެ ދަށުން ތަފްޞީލުކުރާ ޢާއިލާއިން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބައިވެރިވާ ކުދިންގެ މަސައްކަތްތަކާބެހޭ އުސޫލުތައް އެކުލަވާލުމަކީ އެކަންކަން ހިނގާގޮތް މޮނިޓަރކުރުމުގެ ޒިންމާ ޤާނޫނު ނަންބަރު	

	2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއާ ހަވާލުކުރުން މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި މިއީ ކޮމިޓީ އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗައިލްޑްއިން ދިވެހިރާއްޖެ ރިވިއުކުރުމަށްފަހު 2016 ވަނަ އަހަރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަން ރިޕޯޓުގެ 67 ވަނަ ނުކުތާއިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ބިލުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި 12 (ބާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިންނަކީ، ނަފްސާނީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީގޮތުން ބޮޑެތި މީހުންނާ އެއްފަދައިން ހެދިބޮޑުވެފައިވާ ބައެއް ކަމުގައިނުވާތީ، އެ ކުދިންނަކީ ކުށުގެ ޒިންމާ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ކުދިން ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިޔަސް، ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ގައި ކުށްކުރި ހިނދު 15 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިނުވާ ކުއްޖަކީ މައާފު ލިބިދެނިވި ދިފާއުގެ ފުރިހަމަ ފައިދާ ލިބިދޭންވާ ކުށްޖެހުމަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން، މި ބިލުގައިވެސް ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލުމުގެ އުމުރަކީ 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ކަމުގައި ބަޔާންކުރުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ރައިޓްސް އޮފް ދަ ޗައިލްޑްގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ކޮމިޓީގެ 10 ވަނަ ޖެނެރަލް ކޮމެންޓްގައި ޖިނާއީ	

	މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ އުމުރު 12 އަހަރަށްވުރެ ދަށްކުރުމަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފުކަމެއްކަމަށް ކޯމިޓީއިން ދެކޭކަމަށާއި، ނަމަވެސް ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ އުމުރު 12 އަހަރަށްވުރެ މަތީގައި އޮންނަ ޤައުމުތަކުން، އެ އުމުރު 12 އަހަރަށް ދަށްނުކުރުމަށް ޤައުމުތަކަށްވަނީ ބާރު އަޅާފައެވެ. މި ބިލުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް ކުއްޖާއަށް ލިބިދިނުމުގައި މި ޤާނޫނު ހިތަވަންވާނީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ފައިދާވާގޮތަށް ކަމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އިސްކަންދިނުން، މި އުސޫލާއި ގުޅޭގޮތުން އެކަށީގެންވާ ތަމްރީނުދިނުމާ ބައެއްކަން ކަރަދުކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. 6 ވަނަ ބާބު – އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާ މި ބާބަކީ މައިންބަފައިންނާއި ދަރިވަރު ފިހަރާއި، ޢާއިލާއާއި މުޖުތަމަޢުގެ ޒިންމާތައް ބަޔާންކުރާ ބާބަކަށްވާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭގޮތަށް ފަރާތްތަކުންކުރާއި، އެ ކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭގޮތަށް ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގައި ކަނޑައަޅައި، އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް	

	ފަރާތްތަކާމެދު އެމީހުން ޒިޔާރަތްކުރަމުން ބަޔާންކުރުމުން ފެށުނެވެ. މިގޮތުން، އެކަމުގެ ކުޑަކުދިންނާއި، ތަކުރާރުވާ މިންވަރަށް ބަލައި ޤާނޫނާ ކުރުން ނުވަތަ އާންމުންނަށް ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތައްނަމަ، ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގައި ޒިޔާރަތްކުރަމުން ހިމެނުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. 8 ވަނަ ބާބު – ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ކައުންސިލް ކޮމިޓީ އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗައިލްޑްރަން ދިވެހިރާއްޖެ ރިޕޯޓުކުރުމަށްފަހު 2016 ވަނަ އަހަރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގް އޮބްޒަވޭޝަން ރިޕޯޓުގެ 11 ވަނަ ނަންބަރުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނަށް ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކާއި ކޯޑިނޭޓްކުރުމަށްޓަކައި އިންޓަރ-މިނިސްޓީރިއަލް ލެވެލްގައި އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށާއި، މިކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާއި، ފަންނީ އަދި މާލީ ވަސީލަތްތައް ކަނޑައަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުގެ ކޮންމެ އަހަރަކު ބަޖެޓް އެކުލަވާލައި ފާސްކުރައްވާއިރު، މި ބާބުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ކައުންސިލްގެ މަސައްކަތްތަކާއި، ކައުންސިލްގެ ދަށުގައާއި އެކި މުއައްސަސާތަކުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސާފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ	

	ޢިނާޔަތްކުރުމަށް މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅަން ޖެހެއެވެ. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ހަމަޖެއްސަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކަނޑައަޅުއްވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ކަމަށްވުމާއެކު، މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކުރުމަށްޓަކައި، މި ބިލުގެ ދަށުން އެކުލަވާލެވޭ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ކައުންސިލުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން އައްޔަންކުރާ ފަރާތެއް އިތުރުކުރުމަށް ޖެހެއެވެ. މި ކައުންސިލުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން އައްޔަންކުރާ ފަރާތެއް އިތުރުކުރުމަށް ޖެހެއެވެ. އެއީ ކުށްކުރާ ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުގެ ދަށުން ހިންގާ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓުން ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތަކަށްވާތީއެވެ. ބިލުގައި މިހާރު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުގެ އިތުރުން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ހިމަނާފައިވާގޮތަށް، މި ބިލު ޕާސްކުރައްވާއިރު، ކައުންސިލުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް ހިމަނަން		

		ކަނޑައަޅާނަމަ، މި ކައުންސިލްގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ޢައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތެއްވެސް ހިމެނުން މުހިއްމުކަމަށް ދެކެއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތްކަމަށްވާއިރު، ކުޑަކުދިން ކުރާ ކުށްތަކާއި ގުޅޭ މަޢުލޫމާތާއި ކުރުގެ ވެރިން ކުޑަކުދިން ދުރުކުރުމަށްޓަކައި ކުރުން މުހިއްމު ކަންކަމާއި ގުޅޭގޮތުން ލަފާދިނުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް މުހިއްމު ރޯލެއް އަދާކުރެވިދާނެކަމަށް ދެކެއެވެ. މި ބިލުގައި ކައުންސިލަށް އައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި "އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އައްޔަންކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއް" މިގޮތަށް ބަޔާންކުރައްވާފަދައިން، އެހެން މުޢައްސަސާތަކުން އައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކަކީވެސް އެ މުއައްސަސާއެއްގެ ދާއިރާއެއްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފަންނުއެއްގެ މީހަކަށްވުން މުހިއްމުކަމަށް ދެކެއެވެ. އަދި މިކައުންސިލަށް އައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކަކީ ސިޔާސީ ދާއިރާއާއި ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ދާއިރާއާއި، ދީނީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ފަންނުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަކަށް ވާންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ދެކެއެވެ. މި ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ދަށު ރޮނގުދިފައިވާ ބައި އިތުރުކުރުން ފެނެއެވެ. "ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަން	

ފިހުރިސްތު

	ފުރުޞަތުދިނުމަށް މަސައްކަތްކޮށްދޭނެ އިދާރާތަކާއި އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ފައިސާ ދޫކުރާނެ އުސޫލު ދުރާލާ ކަނޑައަޅުމާއި، އެ އުސޫލުގެ ދަށުން ފައިސާ ދޫކުރުމުގައި އިސްކަންދޭން ކަންކަން ކަނޑައަޅައި، ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތް މޮނިޓަރކުރުން." އެއީ ކޮމިޓީ އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗައިލްޑްރަން ދިވެހިރާއްޖެ ރިވިއުކުރުމަށްފަހު 2016 ވަނަ އަހަރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަން ރިޕޯޓުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުއާހަދާގައި ބާރުއަޅާފައިވާ ކަންކަން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ފެންވަރާއި، އެއިން ކުރާ ފައިދާ އާއި އިންސާފުވެރިކަން (އެޑިކުއެސީ، އެފިޝިއަންސީ އަދި އިކުއިޓަބިލިޓީ) މޮނިޓަރކުރެވޭ ނިޒާމުތައް ޤާއިމުކުރުމަށް ތަފާތުއްވާފައިވާމުއާދަ، ޙައްޤުތައް ހައްކާތަރިކުރުމާއި ފުރުޞަތުދިނުމާ ގުޅޭ ކަންކަން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ތަންފީޒުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ދިމާވާ ބަޖެޓުގެ ދަތިކަން ޙައްލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތުން، މިފަދަ ނިޒާމެއް އުކަވާލުން މުހިއްމުކަމަށް ފެންނާތީއެވެ. 9 ވަނަ ބާބު – ޕެރޯލް އެންޑް ފުލިޓީ ޕްރޮބޭޝަން ސަރވިސް ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2012 (ގޭތެރޭ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ފުލިސް ޕްރޮބޭޝަން	

އޮޓިޒަމާއި ގުޅޭ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ
މަސައްކަތްތަކަށް ހާއްސަވެފައިވާ
އޮޓިޒަމްއެސޯސިއޭޝަނާއި، މި ބިލުގައި މިހާރު
ހުށަހަޅާފައިވާ މާއްދާތަކުން، ކޮމިޓީގެ ބަދަލުތަކާ
ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކަށްވެސް އެ އިދާރާގެ
މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމުން، މި
ދެ އިދާރާގެ މަސައްކަތްތަކަށް އުނިކަމެއްނުވާ
ގޮތުގައި ކުރުމަށް ދަތިތަކެއް
ދިމާވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. މިގޮތުން ގުޅޭ
އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކާ ނިސްބަތުން
ބަލާއިރު، 18 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންގެ
ތެރެއިން ވަކި ފަރާތަކުގެ އަނިޔާތަކުގެ
ލިބޭ ބަޔަކަށް އަމާޒުކޮށް ރައްކާތެރިކަމާއި،
ހޭލުންތެރިކަމާއި ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކަށް ހިމެނޭ
ދާއިރާއެކެވެ. މީގެ އިތުރުން ގުޅޭ
އަނިޔާއާއި ނިސްބަތުން ބަލާއިރު
ފިރިހެނުންނަށްވުރެ ގިނައިން އަންހެނުންނަށް
ކުރިމަތިވާންޖެހޭ އަނިޔާއެކެވެ. ހޭލުންތެރިކަމުގެ
ބައްދަލުވުމާއި ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ
މަސައްކަތްތަކަކީ އެކި ބާވަތުގެ އަނިޔާއާ
ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކާއި އޭގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭ ދާއިރާއެކެވެ. އަދި
ހޭލުންތެރިކަމާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކާއި،
މަސައްކަތްތަކީ ވަކި ޚާއްސަ އުޞޫލުތަކަކާ
އެއްގޮތަށް ކުރަންޖެހޭ
މަސައްކަތްތަކެއްކަމުގައިވާތީ، މި ދެ ދާއިރާ
އެއްކޮށްލުމުން، ދެ ދާއިރާއަށް ދޭންޖެހޭ
ޚާއްސަ ސަމާލުކަމާއި، މަސައްކަތްތަކަށް
ކުރައްވަންޖެހިދާނެ ޢަމަލީގޮތުން ދަތިތަކެއް
ދިމާވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި
ދެ ދާއިރާގެ މަސައްކަތް އެއް އިދާރާއަކުން
ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން

	ހިންގާ ދެ އިދާރާއަކުން ކުރިއަށްގެންދާގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން މުހިންމުކަމަށް ފެންނެވެ. މި ބިލުގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިނގަމުން އައި ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީގައި ބޭނުންކުރަމުންދިޔަ އެންމެހާ މުދަލާއި ވަސީލަތްތަކާއި، އެއޮތޯރިޓީއަށް އެކަށައަޅައި، މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި، ގާނޫނީގޮތުންނާއި އެއްބަސްވުންތަކުން އޮތޯރިޓީއިން އަދާކުރަމުންދާ އެންމެހައި ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މުވައްޒަފުން، ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް އުފެދުމާއެކު، އެ ސަރވިސްއަށް "ބަދަލުވީ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2012 (ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު) ގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި (ނ) ގައި ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ ހިންގާނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ 7 (ހަތެއް) މެންބަރުންގެ ބޯޑެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުންކަމަށާއި، އެ ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން، އެ އޮތޯރިޓީގެ ކަންކަން ހިންގައި ބަލަހައްޓާނީ، އޮތޯރިޓީގެ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގައި މިހާރު ހުށަހަޅާފައިވާގޮތަށް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ، ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް		

ބަދަލުކުރާނަމަ، މި ސަރވިސް
ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނީ
އޮނިގަނޑަކީ ކޮބައިކަން މި ބިލުގައި
ބަޔާންކުރުން ފުރިހަމަކުރަން ފެނެއެވެ. އަދި
މި ސަރވިސް ހިންގަން ބޭނުންވާނީ ޤާނޫނު
ނަންބަރު 3/2012 (ގޭތެރި އަނިޔާ
ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އޮނިގަނޑާ (އެޗް.ޕީ.އޭގެ ކަންކަން ހިންގައި
ބެލެހެއްޓުން ކަނޑައަޅާ ބޯޑު)
އެއްގޮތަށްކަމަށްވާނަމަ، މިބިލުގައި އެ ގޮތަށް
ބަޔާންކޮށް، ގޭތެރި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ
ޤާނޫނުގެ 56 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާ
މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2012 (ގޭތެރި އަނިޔާ
ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ފުލުހުގެ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފިސަރާއި،
އޭޖެންސީގެ ދައުރު މުހިންމު
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޖަވާބުދާރީވުމާ
އިދާރާއެއްކަމަށްވާއިރު، މި ބިލުގައި އެ
އޮފިސަރުން އުފުލަންޖެހޭ އެންމެހައި
ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ދިފާޢު
ޙައްޤުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު، ފުލުހު
ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފިސަރ ކަނޑައެޅޭ އެންމެ
ފުލުހު ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއަށް
ބަދަލުވީކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާތީ، އަދިވެސް
އެކުލަވާލާ ސަރވިސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް
ކަމަށް 57 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވީ ހަމައެކަނި ކުޑަކުދިންގެ
ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެވެ.
އެހެންކަމުން، މި ބިލުގައި މިގޮތަށް
ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ފުލުހު ޕްރޮޓެކްޝަން

	އޯޑަރ، ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް ބަދަލުކުރާނަމަ، މި ބިލުގެ 57 ވަނަ މާއްދާއަށް ނުކުތާއެއް އިތުރުކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2012 (ގޭގެ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޯޑަރގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޯޑަރ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ފާސްވިއެވެ. މި ބިލުގެ 57 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރެއަށް، ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިރާސާކޮށް ކުރުމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކޮށް ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކާއި ރާވައި، ހިންގުމާއި، މޮނިޓަރކޮށް އިވެލުއޭޓްކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ތަފާސް ހިސާބުތައް އެއްކުރުން އިތުރުކުރުން މުހިއްމުކަމަށް ފާސްވިއެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޓީ އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗައިލްޑް އިން ދި ފައިނަލް ރިކޮމެންޑޭޝަނުން 2016 ވަނަ އަހަރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަން ރިޕޯޓްގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ދައުލަތުން މިފަދަ އަމަލުކުރަމުންދާ ޑޭޓާ ކަލެކްޝަން ސިސްޓަމް އިސްލާހުކުރުމަށް		

	ޚަޔާދެއްވާފައިވުމާއްކު، މިރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާފަދައިން ކުދިންގެ އުމުރާއި، ޖިންސާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ބާވަތްތަކާއި، ޖިއޮގްރަފިކް ސަރަހައްދުތަކާއި، އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙާލަތްތަކަށް ބަލައި، ޑިސްއެގްރިގޭޓެޑް ޑޭޓާ ނުވަތަ ތަފްސީލީ ތަފާތު ހިސާބުތައް ހޯދަންފަށާކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ފެށުއްވި. 10 ވަނަ ބާބު – ޚާމަދުކަރީ ބައެއް އުސޫލު މި ބާބުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަންކަން އަތޮޅުތެރޭގައި ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި، އަތޮޅު ފެންވަރުގައި އަދި ރަށު ފެންވަރުގައި މުއައްސަސާތައް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާނެ ނިޒާމެއް އޮތުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމުކަމެކެވެ. މިގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރއިން އިސްނަގައިގެން، އުފައްދާފައިވާ ކޮމިއުނިޓީ ސޯޝަލް ގްރޫޕްތައް މި ފޯރަމްގައި ހިމެނުމަކީ، އެ ނިޒާމަށް ފޯރުނީ ބާރު ލިބޭ، އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ހިންގުމަށް މުހިއްމުކަމެއްކަމަށް ފެނެއެވެ. މިގޮތުން މިނިސްޓްރީއިން އެކުލަވާލާ ކޮމިއުނިޓީ ސޯޝަލް ގްރޫޕްތަކުގެ މުއްދަތާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބަޔާންކޮށް، ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް މިގްރޫޕްތަކުގެ އިދާރީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް އެރަށެއްގެ ކައުންސިލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުކަމުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ފެނެއެވެ.		

		މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީއިން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ކޮމިއުނިޓީ ސޯޝަލް ގްރޫޕްތަކަކީ، އަތޮޅުތަކުގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ފެމިލީ އެންޑް ޗައިލްޑް ސަރވިސް ސެންޓަރު (އެފް.ސީ.އެސް.ސީ) ތަކާއި އެރަށްގައި ނުވަތަ އަތޮޅެއްގައި ހިމެނޭ ކައުންސިލްތަކާއި، ސްކޫލްތަކާއި، ހޮސްޕިޓަލް ނުވަތަ ސިއްޙީ މަރުކަޒުތަކާއި، އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކާއި، އަމިއްލަ ޖަމިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކާއި ކުލަބްތަކާއި އެސޯސިއޭޝަންތަކުން ގެވެގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް އުކުޅަވާލާފައިވާ ނިޒާމެކެވެ. އަދި ކޮމިއުނިޓީ ސޯޝަލް ގްރޫޕްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުން، ދޮށީ އުމުރުގެ މީހުންނާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމާއި، ގެވެށި އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކަށް، ރަށުފެންވަރުގައި މުޖުތަމަޢު ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމާއި، ރަށުގައި ހިނގާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިފަދަ މައްސަލަތައް ދެނެގަތުން، ކައުންސިލް އިދާރާތަކާއި ކަމާބެހޭ އެހެން މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާކުރުމާއި، ރަށުގައި ހިނގާ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެފް.ސީ.އެސް.ސީ، މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު، ރަށު ކައުންސިލް، ސިއްޙީ މަރުކަޒު އަދި ޓީޗަރުންނަށް އެހީތެރިވެދިނުން ހިމެނިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން، ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް ކައުންސިލުން ކޮމިއުނިޓީ ސޯޝަލް	

	ގްރޫޕްތަކުގެ އިދާރީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުން އުސޫލަކާއެކު، މި ނިޒާމު ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ހިމެނުމަށް، މުއައްސަސާތައް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް އިތުރަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. މި ބިލުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ރަށު ކައުންސިލްތަކާއި، އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި، ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ އިލެކްޝަން ހިނގާ ސަރަހައްދުތަކުގައި، އެ ކައުންސިލްތަކަށް މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމަށް އައްޔަންކުރާނީ އާޖެންޓުންކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިއިން ކޮންމެ މުއައްސަސާއެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީން ދެވިފައިވުން މުވައްޒަފުން ތިބެންވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ވެއެވެ. މިގޮތުން މިހާރު ތިބި މުވައްޒަފުންނަށް އިތުރު ތަމްރީން ދޭންވާނެކަމަށް މިޤާނޫނުގައި ބާރުއެޅުމަކީ، މިޤާނޫނު އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ފެނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން އިތުރަށް ކޮންމެ ރަށު ކައުންސިލެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރާނެ މުވައްޒަފަކު ކަނޑައަޅާ، އެ މަސައްކަތްތަކަށް އެ މުވައްޒަފެއްގެ ވަގުތު މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމަކީ، އެފަރާތަށް އެކަށީގެންވާ ތަމްރީން ދޭންވާނެކަމަށް މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.		

	13 ވަނަ ބާބު – ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ރިޕޯޓުކުރުން މި ބިލުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި "ވަރިކުއްޖަކީ، އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ކުއްޖެއްކަމުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ކޮންމެ ފަރާތަކުން އެކަން ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއަށް ނުވަތަ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ރިޕޯޓުކުރަންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މި މާއްދާގެ ދަށުން، އެގޮތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހާލަތްތަކުގައި ރިޕޯޓު ނުކޮށް ތިއްބައި ކުއްޖަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިގެންގޮސްފިނަމަ، އެކަން އެނގި ތިބި ރިޕޯޓުނުކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުން ނިޒާމެއް އޮތުން މުހިއްމުކަމަށް ފެންނަތީ. މިގެ ތެރޭގައި މައްސަލައިގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށާއި، އެ މައުލޫމާތު އެނގޭ ބަޔަކާއި އެ ކުއްޖާއާ ގުޅު ހުރި ގޮތްކަމާއި، އެކަންކަން ފެނުނު ނުވަތަ އެ މައުލޫމާތު ލިބުނު މިންވަރަށް ބަލާ، މަދަނީ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ޖޫރިމަނާއެއް ކަނޑައެޅިދާނެކަމަށް ފެންނަތީ. 16 ވަނަ ބާބު – ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރާއި، ސުޕަވިޝަން އަމުރު މި ބާބުގައި ހިމަނާފައިވާ ދެ އަމުރު ކަމަށްވާ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރާއި ސުޕަވިޝަން އަމުރުގެ އިތުރުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2012 (ގޭތެރޭ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 37 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ރައްކާތެރިކަމުގެ އަވަސް އަމުރު ހިމެނުން މުހިއްމުކަން	

	ފާހަގަކޮށްފައެވެ. ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަވަސް އަމުރަކީ، ދުލިހުންގެ ވާހަކަ އަޅުއްވަންޖެހޭ ނުރުވާ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރާ ހިލާފުވުން، މައްސަލަ ހުށަހަޅާ މީހާގެ ވާހަކައަށް އެކަނި ބިނާކޮށް، އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުނުކަން އަޑުއެ ފަރާތަކުން އެންގުމަކާނުލާ، ނެރޭ އަމުރެކެވެ. މިގޮތުން ރައްކާތެރިކަމުގެ އަވަސް އަމުރަކީ އަވަހަށް ދިނުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކުގައި، އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގޮތުން ދުރިސްޓު ދަތުރު އަދާކުރަން އަޅުރައްކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރުތަކާ ހިލާފުވާ ފަރާތްތަކުގައި އެކަމާ ދުރު އެޅޭން ފިޔަވަޅުތައް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. 17 ވަނަ މާއްދާ – އިލްތިބާސްވުމުގެ ކުއްރުގެ ހުކުމް މި ބިލުގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދައްކާފައިވާ ވަގުތީގޮތުން ހިމާޔަތަށް ފުރުޞަތުދޭނެގޮތަށް ކުރީކުރެވުނަސް އިލްތިބާސްވާ ކުއްރުގެ ހުކުމް ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ގޮތުން، އެހި ސަރަޙައްދުތަކުގައި ޤާނޫނުކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދާ ތަހުޤީޤް ފުރިހަމަކޮށް، މިންގަނޑުތަކާއި މުވައްޒަފުން ބަލަހައްޓާއިރު ތަކެތީގެ ހަރުދަނާކަމާއި ކުރީގެ ރިފޯޓުތަކުގެ ހުކުމްތަކުގެ ކުރީގެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ދަށުން ހުކުމްތަކަށް ކުރިއަށް އޮތް ގޮތުގެ	

		ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ކައުންސިލުގެ މަތިން އެކުލަވާލެވޭ ޤަވާއިދުގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކުގެ އެންމެ އިސް މުވައްޒަފުގެ ޝަރުތުތަކާއި، ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރުމުން މުހިއްމުކަމަށް ފެނެއެވެ. އެއީ އެ މުވައްޒަފަކީ އެތަކެއް ކުދިންނެއްގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ޙަވާލުކުރެވޭ ފަރާތެއްކަމަށްވާތީ، އެ މުވައްޒަފުގެ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އަދާކުރުމަށް ފަރާތެއްކަން ޤާނޫނީގޮތުން ކަށަވަރުކުރުމަށެވެ. 18 ވަނަ ބާބު – ފޮސްޓަރ ކެއަރގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުން މި ބާބުގެ ދަށުން ޢާއިލާތަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން ނެތް ކުދިން ބަލަހައްޓައި، ތަރުބިއްޔަތުކޮށް، ބަލައި ބޮޑުކުރުމުގެ ޒިންމާ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެހެން ފަރާތަކާ ޙަވާލުކުރުވުން ފޮސްޓަރ ކެއަރގެ ނިޒާމެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލެވިގެންދާއިރު، މިގޮތުން ކުދިން ބެލެހެއްޓުމާ ޙަވާލުވާ ފަރާތްތަކުން އެ ދަރިންގެ މުދަލުން އެއްވެސް އެއްޗެއް އެ ކުދިންނަށް ވަޞިއްޔަތުން ނުވަތަ ހިބައިން ދޭން ބޭނުންވާނަމަ، ޤާނޫނީގޮތުން އެކަން ކުރާނެ ގޮތެއް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެ ކުދިންނަކީ ޢާއިލާއާ ވަކިން ދިރިއުޅޭ ކުދިންކަމަށްވާއިރު، އެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދިނުމަކީ އެ ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް	

		ރައްކާތެރިކުރުމަށް ފުރިހަމަކަމާއެކުގައި ދެކެމެވެ. 20 ވަނަ ބާބު - ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްމަން މި ބިލުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރާ މިންވަރު މޮނިޓަރުކުރުމަށްޓަކައި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްމަނެއް ހުންނަންވާނެކަމަށާއި، (ބ) ގައި ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްމަންގެ އޮފީހަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގައި ޤާއިމުކުރެވޭ އިދާރާއެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގައި 5 މެންބަރުން ތިއްބަވާއިރު، އަދި މި ބިލުގެ 107 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްމަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަމަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް ހިމެނޭ ކަންކަންކަމަށްވާތީ، މިހާރު ހުށަހަޅާފައިވާގޮތުން، ދެ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އަދާކުރުމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވެދާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. މިގޮތުން ދެ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭގޮތުން އޮޅުންއެރުމާއި، ދެ ފަރާތުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ޒިޔާދަ ތަކުރާރުވާ ހާލަތްތަކުގައި، ވަގުތު ނިންމުން ނިންމާނީ ކޮން ފަރާތަކުން ކަމުގައި ސާފުނުވުން އަދި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން މިނިވަން	

		މުސްތަޤިއްލު މަޤާމެއްގައި ހުންނަ ފަރާތަކަށް ބަޖެޓާއި މުވައްޒަފުން ހަމަޖެއްސުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ނުލިބުންފަދަ ކަންކަން ދިމާވާނެކަމަށް މިކޮމިޝަނަށް ފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގައި މިހާރު ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު އޮމްބަޑްސްމަންއެއް ޢައްޔަންކުރާނަމަ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާ ވަކިން ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްމަންގެ އޮފީސް ޤާއިމުކުރުމަށް ފެނެއެވެ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި އޮމްބަޑްސްމަންސް އޮފީސްތަކުގެ އޮނިގަނޑުތައް އެކުލަވާލާފައިވާ ގޮތަކަށް ބަލާއިރު، ތަފާތު މޮޑެލްތައް ހުރިކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ދައުލަތުގެ ހުރިހާ އިދާރާތަކެއް މޮނިޓަރުކުރެވޭގޮތަށް އެކުލަވާލެވިފައި ހުންނަ އޮމްބަޑްސްމަންގެ އޮފީސްތަކާއި، ވަކި ހެލްތު ދާއިރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ އިދާރާތަކެއް މޮނިޓަރުކުރެވޭގޮތަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ހުންނަ އޮމްބަޑްސްމަންސް އޮފީސްތައް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ބައެއް އޮފީސްތަކަކީ މުޅިން މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުތަކުގެ ގޮތުގައި ޤާއިމުކުރައްވާފައިވާއިރު، ބައެއް އޮފީސްތަކަކީ ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއްގެ ދަށުގައި ޤާއިމުކުރެވޭ މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއް ނުވަތަ މިނިވަން ނޫން އިދާރާތަކެއްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް،	

	އޮޕަރޭޝަނަލް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އެންމެ ރަނގަޅުގޮތުގައި އަދާކުރުމަށްޓަކައި، މިނިވަން، މުސްތަޤިއްލު ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއްގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން މުހިންމުކަމަށް ފެނެއެވެ. މީގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ޚަރަދު ކުރެވުމުގެ ވިސްނުމަށްވެސް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޚާއްޞަކޮށް އެންމެ ރަނގަޅު ނިޒާމެއްކަމަށް ފެންނަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާ ޕެރިސް ރަންސް އޮޕަރޭޝަނަލް ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގައި މިހާރު ހުށަހަޅާފައިވާ އޮނިގަނޑު މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ފެނެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި-ޓެރަރިޒަމް ޤާނޫނު) ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނޭޝަނަލް ޑިފެންސްފޯސް މޯނިޓަރއާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާއިރުވެސް، މިބިލުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ރިފޯމް ރަސްމީ އޮޕަރޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކުގައި ކަނޑައެޅުމަށް، އޮޕަރޭޝަނަލް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އެއީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.		

ފިހުރިސްތު

	ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮމިޝަނުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ މައްޗަށް އުނދަގޫވާފަދަ އަހަރީ ރިޕޯޓެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަރިހަށާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި، އެ ރިޕޯޓަކަށް ހުށަހަޅާ 14 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަހަރީ ރިޕޯޓު އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދައިން، މި ބިލުގެ މިއާދު ހުށަހަޅާފައިވާފަދައިން ވަކި ހިއުމަން ރައިޓްސް އޮމްބަޑްސްމަނެއް އައްޔަންކުރާނަމަ، ހިއުމަން ރައިޓްސް އޮމްބަޑްސްމަންގެ ޒިންމާތަކާ ގުޅޭ އަހަރީ ރިޕޯޓްވެސް، އިސްވެދެންނެވި ގޮތަށް އުނދަގޫވާފަދަ، އާންމުކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އޮމްބަޑްސްމަންތަކަކީ، ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ޢަމަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އާންމުންނަށް އޮންނަގޮތަށް އުފައްދާފައިވާ އިދާރާތަކެވެ. މިގޮތުން ރިޕަބްލިކް އޮފް އަޔަރލެންޑުގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އޮމްބަޑްސްމަން ފޯރ ޗިލްޑްރަންސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ސްކޫލްތަކާއި ވޮލަންޓަރީ ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުން ހިމެނެއެވެ. ރާއްޖޭގެ އޮމްބަޑްސްމަންގެ އާދަޔާ ވަކި އާދަމްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާނަމަ، އެ އާދަތުގެ	

	މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ކުޅެކުދިންނަށް ޚިދުމަތްތެރި ދައުލަތުގެ އިނާމުތަކާއި، ވަޒީފާ ހޯއްދަވާދިނުން، ދައުލަތުގެ ސްކޫލްތަކާއި އަމިއްލަ ސްކޫލްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ތަންތަން އަދި ދައުލަތުން މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ އަމިއްލަ ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ތަންތަނުން ގުޅޭގޮތުން ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް ތަޙްޤީޤުކޮށް، ފިޔަވަޅު އެޅުން ހިމެނުމަށް ފެނެއެވެ.		
އިންތިޚާބީ ކެންޑިޑޭޓުންނަށް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ވަގުތު ހާއްސަ ކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމާއި، އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާބެހޭ ޤަވާއިދު	އިންތިޚާބީ ކެންޑިޑޭޓުންނަށް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ވަގުތު ހާއްސަ ކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމާއި، އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާބެހޭ ޤަވާއިދު ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް: ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2008 (އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ އާންމު ޤާނޫނު) ގެ ދެވަނަ މާއްދާގައި މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބާއްވާ އިންތިޚާބުތަކަކީ ދިމިޤްރާޠީ އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ސާފު ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އޮންނަ، މިނިވަން، އިންސާފުވެރި، ހަމަހަމަކޮށްދީ އަދި އިތުބާރު ކުރެވިދާނެ ގޮތުގެ މަތިން ބާއްވާ އިންތިޚާބުތަކެއްކަން ޔަޤީން ކުރުމަށްޓަކައި، އެފަދަ އުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއް ޤާއިމު ކުރުން ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކެވެ. ނަމަވެސް، މި އުސޫލުގައި ހިމަނާފައިވާ ބައެއް މާއްދާތަކުގެ ސަބަބުން އިންތިޚާބުގައި ބައިވެރިވާ ކެންޑިޑޭޓުންގެ	މި އުސޫލުގައި ހިމަނާފައިވާ ކޮމެންޓްތައް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ.	2018 ޖުލައި 16 ގައި މި އުސޫލުގެ ކޮމެންޓްތައް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ. މި އުސޫލަށް ކޮމެންޓް ކުރުމަށްފަހު ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

		ބައެއް ޙައްޤުތައް ހަނިކުރެވޭނޭގޮތަކަށް މި ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. ވީމާ، މި އުސޫލަށް ޢަމަލު ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އިންތިޚާބުގައި ބައިވެރިވާ ކެންޑިޑޭޓުންނާއި ވޯޓު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އެންމެހައި ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތް ކުރެވޭފަދަ ގޮތަކަށް މި އުސޫލު އެކުލަވާލުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި އުސޫލުގައި މާނަކުރުމުގެ ބައި ހިމެނައި، "ޚަބަރު" މި ލަފުޒު އިތުރަށް މާނަކޮށްދިނުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. ސަބަބަކީ، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ދޫކުރުމަށް މި އުސޫލުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ "ޕްރައިމް ޓައިމް" އަކީ ރޭގަނޑު 20:00 އިން 23:59 އަކަށް ކަމުގައިވާތީ، 20:00 އަކީ އާންމުކޮށް ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުންވެސް ޚަބަރު ގެނެސްދޭ ގަޑި ކަމުގައިވެފައި، އެ ގަޑީގައި އިތުރު އެހެން ކޮންޓެންޓެއް ނުފޮނުވި، ކޮންމެ ކެންޑިޑޭޓަކަށްވެސް ދޫކޮށްފައިވާ ވަގުތު މަދުކަމުން ފާހަގަކުރެވޭތީއެވެ. ސްޕެސިފިކް ކޮމެންޓު މި އުސޫލުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކެންޑިޑޭޓުންނަށް ވަގުތު ޚާއްޞަ ކުރަންވާނީ ކޮންމެ ކެންޑިޑޭޓަކަށްވެސް އެ ބްރޯޑްކާސްޓަރެއްގެ "ޕްރައިމް ޓައިމް" (20:00 އިން 23:59) ގައި ހަމަހަމަ	

	ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ކަމެއް ދިމެނުނެވެ. -މި އުސޫލުގެ 2 ގެ (ށ) ގައި މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ 2 ގެ (ނ) މި އުސޫލުގައި ކޮންމެހެން ހިމެނުން މުހިއްމު ނޫން ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.		
ޖަލުތަކާއި، މީހުން ބަންދުކުރާ އެންމެހައި ތަންތަނާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން ގެނެސް ބެހެއްޓޭ ތަންތަން އިންސްޕެކްޓްކުރުމުގައި އިންސްޕެކްޓަރ އާއި ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަމަލު ކުރަންވީ ގޮތުގެ ޤަވާއިދު	ޖަލުތަކާއި، މީހުން ބަންދުކުރާ އެންމެހައި ތަންތަނާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން ގެނެސް ބެހެއްޓޭ ތަންތަން އިންސްޕެކްޓްކުރުމުގައި އިންސްޕެކްޓަރ އާއި ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަމަލު ކުރަންވީ ގޮތުގެ ޤަވާއިދު ޤަވާޢިދު ނަންބަރު: 2016/R-34 ޤަވާއިދުނާއި ބަންދު މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޙުރުމަތްތަކާއި އިންސާނިއްޔަތާބެހޭ ޤަވާއިދުގައި ހިމެނޭ އިންސާނިއްޔަތް މި ޤަވާއިދުގައި ހިމަނާފައިވާތީ، އެ އިންސާނިއްޔަތް އެޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިނަވަރަށް، އެއްގޮތް އުނިއިތުރެއް ނުގެނެސް، މި ޤަވާއިދުގައި ހިމެނުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤަވާއިދުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، (ސ)، (ބ) އަދި (ށ) ޤަވާއިދުގައި ހިމަނާފައިވާ ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤަވާއިދުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފާޚާނާ އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދިނުން.	ޤަވާއިދު ފާސްކޮށްފައިނުވާތީ، ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު އެނގެންނެތް.	2018 ޑިސެންބަރު 13 ގައި މި އުސޫލަށް ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓްތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

		މި ޤަވާއިދުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ "ނޮލެޖްގެ ސުވާލު" މި ޚަރުޖު އިމްތިޙާން ތަޠުބީޤު ކޮށްދިނުން. މި ޤަވާއިދުގެ 4 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކުށްކުރުންގެ ބާބަކީ ތަފާތު ގޮތަކުން މޭނިޖަރ ކުރަންޖެހޭ ބަހަކަށްވެފައި، ކުށްކުރުން ބައިތިއްބާ ތަންތަނުގައި ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާ ޖަހުތަކާއި ޚާއްޞަ ހުރިން ތަފާތު ކަމެއް ކުރުން، މި ޤަވާއިދުގައި ކުށްކުރުންގެ ބައި ހިމަނާފައިވަނީ ޔާއްލީގުންކަން ސާފުކޮށް ޤަވާއިދުގައި ބުނެދީފައި އޮތުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. 6) މި ޤަވާއިދުގެ 44 ވަނަ މާއްދާ ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ "ނިޔާމަތް" ، އިމްތިޙާން ތަފުސީލުކޮށް ހިމަނާފައިވާ ޚާއްޞަ ނަމްބަރު ނަންބަރު ޖެހުމަށްފަހު ލިއުން. މި މާއްދާގެ އިމްތިޙާނުގެ، "ނިޔާމަތް" ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ މާއްދާތަކާ ދިމާކުރުމުން ފެނިއްޖެ އިސްލާހުކުރަން. މިގޮ އިމްތިޙާން 66 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ "ދި ޖީނަސް ވާހަކަ ނިދާނީ އިންތިޒާމު، އުމުރު ވާހަކަދެކުން؟؟ ނުކުޅެދުންތެރިކަމަކީ ބަލައި މިހެން ވާހަކަދެކުން؟؟ ކާޖަރީއެއްގައި މިހެން ބާރުމަކުގައި މިހާރު ޖެހޭ އަދަދު 20 ސަރުކާރު ޤާނޫނުގެ ކުށަށްވުން، ތަރުގީ ސާފުތާރީހުކަން، އުނދު، ބާލިސް، ގަދަރު، ބޭސް ސިފަ، އުރަ، އެތައްކަމެ ދޫވެ ސާފުކުރަންޖެހޭ އަވަސްމިން ފަދަ" މި ބައި އިސްލާހުކޮށް ފަހުމު ވަޒަންފަދައިން	

ބަޔާންކޮށްފައިވުން ފުރިހަމަ ކަމުގައި
ފާހަގަކުރަމެވެ.

7) ޤަވާއިދުގެ 53 ވަނަ މާއްދާ އަދި
އެހެނިހެން މާއްދާތަކުގައި "ކަސްރަތު"
ކުރުން ޖަހާފައިވުމުން، މި ބަސް އިތުރަށް
ތަފްސީލު ކޮށްދިނުމަކީ ފުރިހަމަ ކަމެއް
ކަމުގައި ދެކެމެވެ. ތަފާތު މީހުން / ކުދިން
ތިބޭ ތަންތަންގައި ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ
ކަސްރަތުތަކާ ގުޅޭން އެއް ކަމަކަށް
ނުވާނެތީ، މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މާއްދާތައް އިސްލާހުކުރުން.

8) މި ޤަވާއިދުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގައި
އަންހެނުން ދޫންޏާ ނުވަތަ ނޫންނޮ،
މިފަދައިން އޮތުމުން، މިއީ މާއްދާއެއްގެ
ގޮތުގައި އޮތް ބައެއް ނޫންކަން ފާހަގަކޮށް،
މިބައި އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދީ،
އަންހެނުން ދޫންޖެހުން ހާލަތްތަކާއި
ކަނޑައެޅުން ފުރިހަމަ ކަމުގައި
ފާހަގަކުރަމެވެ.

މި ޤަވާއިދުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައި
ބޭސްފަރުވާ ބަޔާންކޮށް ހިމެނާފައިވާ
މާއްދާގައި، ތަނަން ފައްދާއިރު އަދި
ނެތްއިރު ފެޭކަލް ކޮކަކެއް ހަމަނޮ؟ އަދި
ބަލިފެށުމުގަނަ ބަރާބަރަށް ގޮސްޖަރަށް ދަރުކާ
ފަރުވާ ހެދުން، އަދި އެފަދަ ރިހެޖެހޭތަން
ބަރާބަރަށް ބަލަހައްޓަމުން ދިޔުން. މި މާއްދާ
އިސްލާހުކުރަން، ތަނަން ގެންދާ ދުވަހުފަސް،
ގެންދާ ފަރާތަށް ހާލަތަށް ރިޢާއަތްކުރަން
ފެށުނަކާ ކޮކަކެއް ހެދުން. އަދި ނުނާ
އިތުރުއިވަސް ފެށުނަކާ ކޮކަކެއް ހެދުން

	ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮތުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިމިގްރޭޝަންގެ ދަރަން ގެސްޓް ފަރާތްތަކަށް ކަމަށްވުމުން، މި މާއްދާގައި ހިމަނާފައިވާ މުނިފޫހި ފިލުވުން، ލައިބްރަރީގެ ޚިދުމަތް، ފޯނުކުރަ ތަކެތި/ އިންޓަރނެޓް އެކްސެސް، މި ޚިދުމަތްތައް ހަމައެކަނި ލިބުމުގެ ބަދަލުގައި މީގެތެރެއިން ޚިދުމަތްތަކުން ކޮންކޮން ވަކިވަކިން ބަޔާންކުރުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިމިގްރޭޝަންގެ ދަރަން ގެސްޓް ފަރާތްތަކަށް ކަމަށްވުމުން، ޢާއިލާ، ރައްޓެހިން، ވަކީލު ފަދަ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ކަންކަން/ ފޯން ކޯލް ފަދަ ޚިދުމަތްތައް ދެއްވާނެ ގޮތެއް ބަޔާންކޮށްދިނުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ތަނުގައި ހުރިފައިވާ ދުނުއަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ނުވަތަ ޖޭލުބަންދުގެ ރިޕޯޓެއްސަރަން އަމަލު ކުރުން. މި މާއްދާ އިތުރަށް ތަފްސީލު ކޮށްދިނުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި "ތަނުގައި ބައިތިއްބާ މީހުންނަށް އަހަރަކު މަދުވެގެން 2 ހަފުތާ ޗުއްޓީދިނުން" މިއީ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މަރުކަޒުގައި ބައިތިއްބާ ފަރާތްތަކަށް ޗުއްޓީ ހިދުމަތަ◌ކަން ވުމުން، ޢާއިލާގެ		

	ފަރާތުން މިފަދަ އެރިޓީރިކަމެއް ނުކުރިބަނަމަ، ދައުލަތުން އަންނައުން ފޮރުކޮށްދިނުމުގައި ރަނގަޅު އުސޫލެއް ގެންގުޅުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގައި "އަންހެނުންނާއި އަންހެން ކުދިންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އަސާސީ އެހެނިހެން ތަކެތި (ސާފު ތާހިރުވެ ކަންކަމަށް ބޭނުންވާނެ ސާމާނު)" މިބައި ލިސްޓު ކޮށްފާ ތަރުތީބު ކޮށްފުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ބައެއް މާއްދާތަކުގައި ދީނީ ތަޢުލީމާއި ހިމާޔަތްފައިދާ، މި ތަޢުލީމާތު ދޫކޮށް މުއްދަތަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ޤާނޫނުގައި "ތަނުގެ ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓުން" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުރިހާ މާއްދާއެއްގައި ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓުމަށް ކޮބައިކަމާއި ސެކިއުރިޓީ ބަލަހައްޓާނެ ވަގުތެއް ބަޔާންކުރުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ގާނޫނުގެ 92، 93، 96، 97، 98، 99، 101، 102، 103، 114 މި މާއްދާތައް އިތުރަށް ތަފުސީލުކޮށްދިނުމައި އޮތުން މުހިއްމު ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. ސްޕެސިފިކް ކޮމެންޓް 1 އިން ފެށިގެން 4 އަށް ހާސިލު ކުރަން ބޭނުންވާ މަޤްސަދުތައް ހިމަނާފައިވާއިރުގައި 6 ވަނަ ނަންބަރެއް އިތުރުކޮށް، 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމަނާ، އަންނަނިވި ފަދައިން 5 ވަނަ ނަންބަރު ބަދަލުކުރުން.		

		5. ޖަލުތަކާއި، މިހެން ބަންދުކުރާތަނަވާ ތަންތަނާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ މީހުން ބައިތިއްބާ ތަންތަން ޒިޔާރަތް ކުރާ މުއައްސަސާ ތަކާއި ތަޢުލީމީ ކުރާ މުއައްސަސާތަކަށް އާ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލު ކުރަމުން ގެންދާ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި އެއްބާރުލުންދިނުން. 1 ވަނަ ބާބު "ބަލާ ފޯސްކުރުމުގެ" ބަދަލުގައި އިންސްޓިޓިއުޝަން ކުރުން. މިފަދައިން ހިމެނުން. މި މާއްދާއަށް (ރ) އިތުރުކުރުން. އަދި އަންނަނިވި ފަދައިން (ނ) ހިމެނުން (ނ) ކުރިން އެންގުމަކާއި ނުލައި ތާވަލުކޮށްގެން ކުރާ ޒިޔާރަތްތައް. މިފަދަ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށް ކުރާނެ ގޮތުގެ ތާވަލެއް ކޮންމެ އަހަރަކު ފެށުމުގެ ކުރިން ޒިޔާރަތްތައް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ދުވަސްތަކާއެކު އެކުލަވާލަން ވާނެއެވެ. (ރ) ކުރިން އެންގުމަކާ ނުލައި ކުރާ އިންސްޓިޓިއުޝަނަށް ދިމާވާ ހާދިސާއަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ އިންސްޓިޓިއުޝަނެއް އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްއަށް ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮންޓްރޯލްކުރަން އިންސްޓިޓިއުޝަނެއް އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްއަށް ފެނިގެން އިންސްޓިޓިއުޝަ	

		ކުރާ، ނަމަވެސް ކުރިން ތާވަލު ކޮންފަރިންސާ، އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް. 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (9) ވަނަ ނަންބަރު ސާފު ބޯފެން މީގެ ބަދަލުގައި ރައްކާތެރި ސާފު ބޯފެން ހިފުން. 11 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ފަދައިން ބަދަލުކުރުން. (4) އުމުރަށް ބަލައިގަންނައިރު އުމުރުއްގެ ސިއްޙީ ޙާލަތު އެނގޭނޭފަދަ ލިޔުމެއްވާނަމަ އެފަދަ މަޢުލޫމާތު (4)، އިސްލާހު ކުރާއިރު އެއީ (5) ގެ ގޮތުގައި ، އަދި (5) އެއީ (6) ވަނަ ނަންބަރު ކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި (6) އެއީ (7) ވަނަ ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި އިސްލާހު ކުރުން. 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) އެތަނެއްގައި މީހުން ބައިތިއްބަން ހުއްދަ އެންމެ ގިނަ އަދަދެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން އަދި އެއަދަދަށް، މީހުން ގެންގުޅުން އަދި ނިޒާން އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުރުން. 13 ވަނަ މާއްދާގެ (5) ކައިން ބޮއިމުގެ ޚިދުމަތް ހަމަޖެހިފައި ހުރުމާއި ސިއްޙީ ފަރުވާގެ ޚިދުމަތް ލިބެންހުރުން ނުވަތަ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ޖެހޭބަރުއް ޤާއިމުވެފައިހުރުން.	

		އަންނަނިވި ފަދައިން މި މާއްދާ ބަދަލުކުރުން. އެތަނެއްގައި ގިނަވެގެން މީހުން ބައިތިއްބާނެ އަދަދެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން. މި ނަންބަރުގައި ވާ ކަންކަން އަންނަނިވި ފަދައިން ބަދަލުކޮށް ނަންބަރެއް އިތުރުކުރުން. (5) ކައިން ބުއިމުގެ ހިދުމަތް ހަމަޖެހިފައި ހުރުން. (6) ސިއްހީ ފަރުވާގެ ހިދުމަތް ލިބެންހުރުން ނުވަތަ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ޑޮކްޓަރެއް ހާޒިރުވެ ހުރުން؛ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ފަދައިން ބަދަލުކުރުން: ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޢުޤޫބާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ޙަބްސުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބަންޖެހޭ އެންމެހައި ތަންތަނުގެ އިންސްޕެކްޝަނެއް މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުރަން ވާނެއެވެ. އިންސްޕެކްޝަން ފަހު ޖަލެއްގައި ހުންނަންޖެހޭނެ މިންގަނޑުތައް ކަމަށް މިޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް ނުހުރިނަމަ، އެކަން އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށް، އެކަންކަން އިސްލާހުކުރަން 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދޭންވާނެއެވެ. 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)	

		ތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރާ މީހުންގެ މައުލޫމާތާއި ވަށްދާތަކާތިގެ ރެކޯޑްސް ރިސެޕްޝަނިން ރެކޯޑްކޮށް ބަލަހައްޓަން ފެނުނެވެ. 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގާޑަކީ ދޮރުމަތު ބޭނުންކުރާ ފުރުގެ ސާފު މިންގަނޑު އެކަށީގެންވާ މިންގަނޑެއްގައި ހުރުން. މި މާއްދާގައި އެކަށީގެންވާ މިންގަނޑު ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮތުން. 35 ވަނަ މާއްދާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މީހަކު ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖަކު ގެންނަންވާނީ ފުރި އުސޫލުތަކުން ހުރުމަތްތެރިވުމެވެ. އަދި ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމަށްފަހު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެފަރާތެއްގެ އުސޫލުތަކުން ބެލެހެއްޓުމާއި ހަވާލުވާ ތަނުން ކުރަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާއަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ބަދަލު އިޞްލާހުކުރުން. އަދި ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މީހަކު ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖަކު ގެންނަންވާނީ ހަމަ ފުރި އުސޫލުތަކުން ޙިމާޔަތްކުރުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ކުނިފުރި ފިލުވުން، ލައިބްރަރީގެ ޚިދުމަތް، ފޮތްފަތް ތަކެތި/ އިންޓަރނެޓް އެކްސެސް؛ މި މާއްދާގައި އިންޓަރނެޓް އެކްސެސް ދިނުން، މި ބައިން ވަކި ނަންބަރެއްދީ، އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށް ދީފައި އޮތުން. އަދި އިންޓަރނެޓް އެކްސެސް ދޫކުރާ	

	ހުކުރުދުވާ ވެސް ބަޔާންކުރެވިފައި އޮތުން. އަދި އިންބަރޖް އެކްސެސް ދިނުމަށް ބޭނުން ކުރެވޭނީ ކޯޓުކަމަށް ވަސީލަތްތެއްކަން ސާފުކޮށް ބަޔާން ކޮށްފައި އޮތުން. 43 ވަނަ މާއްދާ މި މާއްދާ އިތުރަށް ތަފްސީލު ކޮށްދިނުން. އަދި ކުރިން ކުރާނެ / ކޮށްފާނެ ކަންކަން ވަކިން ލިސްޓު ކުރުން. ކުއްޖަކު ލިބުން. ކުއްޖަކު އަމިއްލަ ނަފްސަށް ގެއްލުން ދިނުން. ބޭރުން މީހަކު/ބަޔަކު ވަލީ ކުއްޖަކަށް ނުވަތަ ތަނަށް ގެންދެވުމުގެ ދިރިހިސަމަ ނުވަތަ ދޭން އުޅުނިސަމަ ހަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން އަދި އެފަދައިން ހަމަލު ކުރަމުން ދާތީ ބެލުން) މި ބައި އިތުރު މާއްދާއެއްގެ ގޮތުގައި ހިމަނުމަށްފަހު ތަފްސީލު ކޮށްދިނުން.		
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު (ފުލުހުން) ގެ ޤަވާއިދު	ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު (ފުލުހުން) ގެ ޤަވާއިދު 156 ވަނަ މާއްދާ މި ޤާނޫނުގެ ނަންބަރު -168 LP/171/2018/470 (2 ޑިސެންބަރު 2018) ވަނަ ސިޓީއަށް ހަވާލާދީ ފާހަގަކުރަމެވެ. އެ ސިޓީގައި މި މާއްދާއަށް މި ޤާނޫނުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހު ބާޠިލުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 4 ވަނަ މާއްދާ	ޤަވާއިދު ފައިނަލްކޮށްފައިނުވާތީ ، ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާކަ ން އެނގެންނެތް.	މި ޤަވާއިދަށް ޤާނޫނުން ކޮށްފައިވާ ކޮމެންޓްތައް ފުލުހުންގެ އިދާރާއާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ. 2018 ޑިސެންބަރު 23 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި ޤަވާއިދު ޑްރާފްޓްކުރުމުގެ

މަސައްކަތްކުރައްވާ ކަންސަލްޖެހެންޖެހޭނެ ކަ ބަލައިގަތުމަށް ބަލާނެކަމެއްފައެވެ.		މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "ހުއްޖަތުން" ކަމަށްބުނެފައިވަނީ، ޖިނާއީ ކުށުކާ ގުޅިގެން، ކޯޓު އަމުރަކާއެކު ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލާ، ހައްޔަރަށް ނުވަތަ ބަންދަށް ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދެވުނު ކަމަށް ނުވާގޮތަށް ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ މީހާގެ ހަރަކާތާއި ޙާލަތު ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި، މީހަކު ހުއްޖަތާ ހުއްޖަތުގަނެވޭ. އެ ބާވަތުގައި ޢާންމު މިނިވަންކަން ނިމުމަކަށް އައިކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ. 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: ".....ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު ހިނގާ ގިނަވެގެން 4 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު ޢާނާ ހުރި ބާރުތަކެވެ." 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2016/12 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި، ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް މީހުންނަށް ދޭ ޤާނޫނީ އިންޞާފުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިމަސްގައި ވަކީލުގެ ފުރަކަ ދެނައުން ދިރިއުޅުން ކަމުގައި ފުރަހަކުރެވިފައެވެ. އަދި، މި މާއްދާގައި، މި ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން،	

		ޤާނޫނުގައި މިކަމާ ގުޅުންހުރި މާއްދާ ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ޤަރާރުކުރަންޖެހޭ ވަގުތު މި ޤަވާއިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ގައި ބަޔާންވެފައި ޢުމުރުން، މިބަސްގައި ތަކުރާރުވެފައިވާތީ، މި މާއްދާ އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "އިންޒާރު ދިނުމާއެކު، ކޯޓު އަމުރަކާއެކު ނުވަތަ ވަކި ހާލަތްތަކެއްގައި ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލާ ފުލުހުންގެ.." 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "..މިހެން ހުންނަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގައި އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރުގެ ޤާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާފަދަ ކަސްޓޮޑިއަލް ޓޯޗަރގައި، އޭނާ ފުލުހުންގެ.." 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "..ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި	

	ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނު) ގައި އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރގެ ޤާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދަ ކަސްޓޮޑިއަލް ޓޯޗަރގައެވެ." 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2016/12 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާގޮތުން، މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން: "މިހަކު ކުށެއް ކޮންމެކަން..." 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން ޖޫން 2018 ގައި، ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުގެ ޚާއްސަ ޚައިންޓަށް ކަނޑައެޅުން ރައިސްލިޖިމުގެ އާރިފުން ނިންމަވާފައިވާކަމަށް އަންގަވާފައިވާތީ، މި ޤަވާއިދުގައި ޚާއްސަ ގުޅިގެން ގަވާންކޮށްފައިވާ އަންގާ މާއްދާތަށް އިސްލާހުކުރުން ހުރަހަލާފެ. 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ސޮލިޓަރީ ކޮންފައިންމަންޓްގެ އަދި ކޮންފައިންމަންޓަކީ ގޮތުން ބަލާސިފުކުރުމަށްބަލައި ގޮތުންގެ ޖޫރީބަށް ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ގިނަ ސަރީލިސްއިން ހުރުމާ ނަޑްޖެހިކުރުން ގެންދާމި، ގޮތުންގެ މިފަދަ ވަޗީލްކަމަކަށް ދާންދެންނާ ދުއާމަނާކަށްކުރުމަށް ފުރިހަމަ ހުރުމާތަކުދާ ވަޗީލްކަމަކަރުކުގެއްލު، ސޮލިޓަރީ މިދާގެ މި އިން ދެއްވުނު	

		ވަސީލަތަކަށް ޖިނާއީ ހުކުމް ރިޕޯޓުކުރުމަށްޓަކައި އާންމުން ބޭނުންކޮށްފިނަމަ، އެފަދަ ޙާލަތުތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި މާއްދާއަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) 4 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަންދުތަކުގެ ތަފްސީލުތަކުން، މި މާއްދާގައި މި ރިޢާޔަތްކުރާ ބާބާއި މި މާއްދާގައި ބާރުތަކާ ކަމަކާއި ގުޅުން ނުކުތާކަމަށްވާތީ، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) މި މާއްދާގައި، މައްސަލައިގައި ބަންދުގެއްލިފައިވާ ފަރާތް ނުވަތަ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ފަރާތް ހިމަނާފައިނުވާތީ، އެ ފަރާތާއި އެފަރާތާ ގުޅުންހުރި ދުރިއްދު ފަރާތްތަކަށްވެސް ހިމަނާ، އަދި ތަހުގީގައި ޝާމިލު ވަކީލުންނަށްވެސް ހިމެނޭގޮތަށް، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "މި ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތުން ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ މައްސަލައެއް..." 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2016/12 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ	

		(ނ) ގައި ބަޔާންކުރާގޮތަށް، މައްސަލައަކާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްފަހު، އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިނުމުން އެކަން އަންގަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރެވުނު ފަރާތް ނުވަތަ ފަރާތްތައް" އެނގޭކަން، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. ދުޖި ޤަވާއިދު / ހަތަރުވަނަ ބާބު ދުޖި ޤަވާއިދުގައި މާއްދާތަކާއި ހަތަރުވަނަ ބާބުގައިވާ މާއްދާތައްވެސް ފިޔަވަޅުން ދިވެހި ނަންބަރާއި އިބާރާތްތައް ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) މި މާއްދާގައި "ޖަޖްމަންޓް" އާއި "ޑިސިޝަން" އާއި "އޯޑަރ" ކަމަށް މާނަކުރަނީ ކޮން ތަންތަނެއްކަން ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) "ހާޒިރުވުމަށް ސަމަނެއް ދޫކުރުމުގެ ބާރު" ފުލުހުންނަށް ލިބިދެނީ ޤާނޫނުގެ ކޮން މާއްދާއަކުންކަން ބަޔާންކޮށް، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 20 ވަނަ މާއްދާ "ހާޒިރުވުމަށް އަންގުމުގެ ބާރު" ފުލުހުންނަށް ލިބިދެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގެ ކޮން މާއްދާއަކުންކަން ބަޔާންކޮށް، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.	

		މިސާލު: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 71 ވަނަ މާއްދާ "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހާޒިރުވުން އެންގުން" މި މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން ޖޫން 2018 ގައި، ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާއެއްގެ ފޯކަލް ޕޮއިންޓެއް ކަނޑައަޅަން ރިސްކްމެނޭޖްމަންޓްއާގެ އޮފިސަރުން ނިންމަވާފައިވާކަމަށް އަންގަވާފައިވާތީ، މި ޤަވާއިދުގައި ފޯކަލްއާ ގުޅިގެން ވަޒީފާތަކަށްވާ އެންގުމާ މާއްދާތަކެއް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ޤާނޫނީ އިންޒާރު ލިޔުމުން ދޫކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމާއެކު، ޝަކުވާ ދިނުމަށް އަދި ބަޔާންކުރުމަކަށް ނުފެނެއެވެ. 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) މި މާއްދާގައިވާ ސުވާލުކުރެވޭނެ މުއްދަތުގެ ދިގުމިން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ކޯޓް ޤާނޫނަކަށް ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސްޓޭންޑަރޑެއްކަން ރިޢާޔަތްކޮށްކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. މުޅި ޤަވާއިދު/ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ޤާނޫނުގައިވާ ކަމާގުޅުންހުރި މާއްދާ ނަންބަރަށް ހަވާލާދިނުމަށްފަހު، މުޅި	

	ޤަވާއިދުގައި ވަކި ޚާއްޞަކަން ޤާނޫނުގެ ނަމާއި، ނަންބަރާއި، މާއްދާ ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި މާއްދާއަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އިތުރުކޮށް، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "..ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގައި އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރގެ ޤާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދަ ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައެވެ." 56 ވަނަ މާއްދާ މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "ކަސްޓަޑީއަށްނަމަ، އޮފިސަރު.." މުޅި ޤަވާއިދު މުޅި ޤަވާއިދުގައި ހިމެނޭ ޖަލުޖަގަހާއި މަނާކުރުމާއި، މަޖުބޫރުކުރުންގެ އަސާސްތައް އެއް ބާބެއްގައި ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 157 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)		

	މި މާއްދާގެ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް: "ފުލުހުންނާއި، ފުލުހުންނާއެކު..."		
ޤާނޫނު ނަންބަރު 29/2015 (ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ޤަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 29/2015 (ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ޤަވާއިދުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން ބޭހާ ބެހޭ ޤަވާއިދު (ނ): ގެދޮރުގެ ފިނިހޫނުމިން ގެއިންބެއިންކޮށް ދުވާލަކު މަދުވެގެން 2 (ދެއް) ފަހަރު ރިކޯޑުކޮށް ރިކޯޑު ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. "ސައްޙަ ބޭސް ސިޓީއެއް އޮންނަން ވާގޮތް"، މިބައިގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ބޭސް ސިޓީގައި ހުންނަންޖެހޭ މައުލޫމާތު ތަކަކީ؛ 1. ބަލިމީހާގެ ނަމާއި އުމުރު އަދި ޖިންސު؛ 2. ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ ތަނުގެ ނަން؛ 3. ހޮސްޕިޓަލް ނުވަތަ ކުލިނިކެއްނަމަ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު؛ 4. ބޭސް ދޫކުރި ތާރީޚް؛ 5. ބަލީގެ ނަން؛ 6. ބަލީގެ އަލާމާތްތައް؛ 7. ބޭހުގެ ބާވަތް؛ 8. ބޭހުގެ ނަން ބޭހުގެ ބާރާއި އުނި؛ 9. ބޭސް ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ވަގުތުތައް؛ 10. ބޭސް ބޭނުން ކުރާނެ ރޫޓް؛	ބޭހާބެހޭ ޤަވާއިދު އާއި ސިއްޙީ ދިރާސާކުރުމާއި ބެހޭ ޤަވާއިދު ގެޒެޓުކުރެވިފައިންވާތީ، ތަންފީޒުކުރި މިންވަރު އެނގެންނެތް.	މި ހުށަހެޅުންތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ.

	11. ބޭސް ބޭނުން ކުރަންޖެހޭ މުއްދަތު ނުވަތަ ބޭސް ދޫކުރަންވީ އަދަދު؛ 12. ބޭސް ލިޔުއްވުން ސިއްހީ އެހީތެރިއެއްގެ ނަން އަދި ސޮއި؛ 13. ޑޮކްޓަރުގެ ރެޖިސްޓްރޭޝަން ނަމްބަރު/ސިއްހީ އެހީތެރިޔާގެ ރެޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު؛ 14. ޑޮކްޓަރު ނުވަތަ ސިއްހީ އެހީތެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މަޤާމު. މި ފޯމެޓުގެ 8 ވަނަ ބައި ނެތްކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ. ސިއްހީ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނާބެހޭ ޤާނޫނު ޢަދަދު 1 ގައި "ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދޭ ސިއްހީ ހިދުމަތް ދިނުމުކުރުވިފައިވާ ގޮތް" ތަފްސީލު ބަޔާންކުރުމަށް ޢަދަދު 2 ގެ 1 "ޖެނެރަލް ޕްރެކްޓިސް އިން ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތައް" މިބައިގެ 7 ގައި "ބަލި ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ޓެސްޓް ތަޙްލީލުތަކާއި އިމޭޖިން ތަޙްލީލުތައް ކުރެވެން ހުރުން." ތަފްސީލުކުރުން. ބަޔަށާ 6 - "ސިއްހީ ހިދުމަތް ދޭތަންތަން ދިނުމަ ކުރުން" އާދޭއާ 7: "ސަރުކާރުން ހިނގާ ސިއްހީ ހިދުމަތްތައް ދިނުމުކުރުން" (ރ) "ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހިނގުން ބައިވެރިވާ ތަންތަނުގައި ހުންނަ ސިއްހީ ހިދުމަތްތައް"	

	މާއްދާ 30 "ސިވިލް ހިދުމަތުގެ ތަންތަން ހުންނަންޖެހޭ ތަފްސީލީ މިންގަނޑު ކަނޑައެޅުން" (ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ މިންގަނޑުތައް މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަންފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 3 (ތިން) މަސް ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީން އެކުލަވާ ލާއި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މަދުވެގެން 3 (ތިނެއް) އަހަރުން 1 (އެކެއް) އަހަރުން މުރާޖަޢާކުރަންވާނެއެވެ.		

5.3 ކޮމިޝަނުން ބަލައި ތަހްޤީޤުކުރަމުންދިޔަ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ރަނގަޅުކުރުމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެންނަކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި، މި ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު

	ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް	ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު	އިތުރު ތަފްސީލު
.1	2018 ފެބުރުއަރީ މަހު އިޖުތިމާޢުކުރި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އޮތް މުއްދަތުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދިޔަ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ހައްޤުތައް ނުލިބުނުކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ޝަކުވާތަކާ ގުޅިގެން އެ ފަރާތްތައް ބަންދުގައި ތިބި ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލް އަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކޮށް ބެލިބެލުމުން، ގޮޅިތަކަށް އެކަށީގެންވާ އަލިކަން ނުލިބުމާއި، ގޮޅިތައް ހޫނުވުމާއި، ސާފު ބޯފެން ނުލިބުމާއި، މަދިރި ގިނަވުމާއި، ޖެލްޖަހުންގެ އިރުޝާދު އެއްގޮތަށް		މި ހުށަހެޅުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 ފެބުރުއަރީ 18 ވަނަ ދުވަހާއި، 2018 މާރިޗު 12 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ބައްދަލުކުރުމާއި، މި މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އިތުރު މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށާއި، ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު ބެލުމަށް، ބަންދުގައި ތިބި މަރުކަޒުތަކަށް ކޮމިޝަނުން 5 ފަހަރު މަތިން ޒިޔާރަތްކުރައްވައެވެ.

			ސިއްހީ ފަރުވާ ލިބުން ލަސްވުމުގެ މައްސަލަތަކާއި ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، އެ މައްސަލަތައް ބައްލަވާދެއްވުން، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް އަންނަނިވި ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.	
1.1	ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ ގޮޅިތަކަށް އެކަށީގެންވާ އަލިކަން ލިބޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން	ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ގޮތުން ގޮޅިތަކަށް އަލިކަން ލިބޭނެ ގޮތަށް ބޭރު ހަރުކުރެވިފައިވެއެވެ.	
1.2	ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ ގޮޅިތަކުން ހޫނުވުމުގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރުން، އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވައި ދައުރުވާނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން	ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ގޮތުން ގޮޅިތަކުގެ އަސްލާކިބައި ފާރުގެ ހަރުކުރުން، މަތީގައި ނުޖެ ހަރުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ބައެއް ގޮޅިތަކުގައި ފަންކާ ހަރުކުރެވިފައިވެއެވެ.	
1.3	މަދިރި ދިނަވުމުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާކުރުން	ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް ފޮގް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވެއެވެ.	
1.4	ބަންދުގައި މީހުން ފަރާތްތަކަށް ސާފު ބޯފެން ލިބޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން	ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ގޮޅީގެ ބޭރުގައި އިސްކުރު ބަހައްޓައިގެން ފުޅިތަކުގައި ބަންދު މީހުންނަށް ބޯފެން ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.	
1.5	ޖަލުބަރުންގެ ހިދުމަތާ އެއްގޮތަށް ބަންދުގައި މީހުން ފަރާތްތަކަށް ސިއްހީ ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުން	ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ޖަލުބަރުންގެ ހިދުމަތާ އެއްގޮތަށް ބޭސް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ޑޮކްޓަރ ޖަލުބަރުންނަށް ދެއްކުމާއި، ބޭރު ކާނާ ފޯރުކޮށްދިނުމާ އަދި ކަސްރަތުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސައިދީފައިވެއެވެ.	

2.	ޖަލުގައި ކުށުގެ ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ޤައިދީންގެ ސިއްހީ މައްސަލަތައް ޑީލްކުރުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ ޤައިދީންނަށް ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ވަކި ޤަވާއިދެއް ނުވަތަ އުސޫލެއް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި އެކުލަވާލާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ޖަލުތަކުގައި ކުށުގެ ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް ޖަލުގެ މެޑިކަލް ޔުނިޓުން ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތްތަކާއި، ސިއްހީ ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުން އަދި މެޑިކަލް ޔުނިޓުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންގެ ދައުރާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދި ހިދުމަތް ހޯދުމަށް ޤައިދީން އަމަލުކުރަންޖެހޭގޮތުގެ އުސޫލާ މަދުރަސާތަކަށް އުނުލުވާ ތަދުބީރު އުސޫލެއް މި ހުށަހެޅުން ލިބޭތޯ 6 މަސްދުވަސްތެރޭގައި އުނުލުވާފުދުމާގައި އަދި މި އުސޫލަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނެ 3 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޖަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުންނާއި މުވައްޒަފުން އަދި ކުށުގެ ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ޤައިދީން މި އުސޫލަށް އަހުލުވެރިކުރުވުމާއި އަދި މި އުސޫލަށް އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް ގެންދާތީ 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އުސޫލަށް އަމަލުކުރަމުންދާތޯ ކަށަވަރުކުރާނެ	މި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރީލް މަހުން ފެށިގެންނެވެ.	

	ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 30 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.		
.3	މާފުށީ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށާ ޤައިދީއެއްގެ ނަފްސާނީ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤަން ޙާޟިރުކުރުވުން ކަންކަމަން ރިޢާޔަތްކޮށް، ނަފްސާނީ ބައްޔަކަން ފަރުވާކުރުމަށާ ޤައިދީއެއްގެ ޙަމަލުތައް ހުންނަގޮތުން އެހެން ޤައިދީންތަކަށް ފަރާތުން އޮނާރަން އަނިޔާތަކެއް ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ފަރާތްތަކާ އަދި ޖަލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުކަމަށް ދިނަ ޤައިދީންތަކަކާއި ނުގުޅުވާލާފަދަ ނަފްސާނީ ބަލިގެ ޤައިދީން، އެހެން ޤައިދީންތަކަކާއި ބަހައްޓާނަމަ، އެ ޤައިދީންގެ ކުރުގެ ބާވަތަށް ބަލައި އެބައެއްގެ ފަރާތުން ބަލިމީހާއަށް އަނިޔާ ނުލިބޭނެފަދައިން ރިސްކް ކުޅަ ޤައިދީންނާއެކު މިފަދަ ބަލިމީހުން ބޭއްޓުމަށް 2018 ގެ 3 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.	މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތް ބަންދުގައި ހުރި ގޮޅި ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ އިތުރުން މިބާވަތުގެ އިތުރު މައްސަލަތައް ފާހަގަކުރެވިފައިނުވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގެ ފޮލޯއަޕް 2019 ވަނަ އަހަރު ހެދުމަށް ރާވާފައިވެއެވެ.	
.4	މާފުށީ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށާ ޤައިދީއެއްގެ ނަފްސާނީ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހިއްސާކުރުމުންދިޔަ މައުލޫމާތަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ބެލުމުއްސުރި،	މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތް ބެލެހެއްޓުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އަޅާފައި ވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ އިތުރުން މިބާވަތުގެ އިތުރު މައްސަލައެއް	

	ފާހަގަކުރެވިފައިނުވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގެ ފޮލޯއަޕް 2019 ވަނަ އަހަރު ހެދުމަށް ރާވާފައެވެ.	ބަލިމާ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރަށް ބަލާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، އެކަން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް، މިފަދަ ބަލިމީހުން ޖަލުގައި ބެހެއްޓުމުގައި، މިހާރަށްވުރެ ފަރުވާތެރިވެ އެ ފަރާތްތަކަށް ލިބެންވާ ފުރިހަމަ ސިއްޙަތެއްގައި ހުރުމުގެ ޙައްޤު އަދި ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމް ނުވާންފަދައިން މިފަދަ ބަލިމީހުން ޖަލުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުމަށް 2018 ޖުލައި 18 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ.	
	ނަފްސާނީ ބަލިތަކުގައި ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ވަކި ރަޖިސްޓްރީއެއް އުފައްދާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް ނަފްސާނީ ބަލީގެ ފަރުވާ ހޯދާ ފަރާތްތަކުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި މާފުށީ ޖަލުގައި ވަކި ޔުނިޓެއް ހަމަޖެއްސިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކާއި، ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ނަފްސާނީ ބައްޔަށް ފަރުވާކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ އަޅާލުން ނުލިބޭކަމާ އަދި ފަރުވާ ދެމުނުދާކަން ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، މިކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޮތުން، ނަފްސާނީ ބަލިތަކުގައި ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ވަކި ރަޖިސްޓްރީއެއް ކ.މާފުށީ ޖަލުގައި 1 މަސް ދުވަސްވަރުގައި ޤާއިމްކޮށް، ނަފްސާނީ ބަލި މީހުން ޑޮކްޓަރަށް ދައްކާ ތާރީޚު، ކުރަމުންދާ ފަރުވާ، ޑޮކްޓަރު ދެއްވާ އިރުޝާދު، އަލުން ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން ޖެހޭ މުއްދަތު އެ ރަޖިސްޓްރީގައި ހިމަނާ	5.

	ބެލެހެއްޓުމަށާއި، ނަރްސާރީ ބަލިޔަކާގައި ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ބޭސް ހުސްވުމުގެ ކުރިން އެފަރާތްތަކަށް ޗޮކްބަރަން ދެއްކޭނޭހެން ކޮންމެ ބަލިމީހަކަށްވެސް ޖެހޭނެއް ހަދާ ބެލެހެއްޓުމަށާއި، ނަރްސާރީ ބައިގެ ފަރުވާ ދީ ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ ބޭސް ދިނުމަށްފަހު ބޭސް ދީ ފަރާތާއި އަދި ބޭސް ކައިކަން އެނގޭނޭ ދުވަސަ ފަރާތެއްގެ ނަމާއި ސޮއި މެޑިސިން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޝީޓުގައި ހިފެހެއްޓުމާ އަދި ނަރްސާރީ ބައިގެ ފަރުވާ ހޯދާ ފަރާތްތަކުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި ހާޒިރީ ޗާޓުގައި ވަކި އޮފިސަރެއް 1 މަސް ދުވަސްވަރާގައި ހަމަޖެއްސުމަށް 2018 އެޕްރީލް 10 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ.		
6.	ކްލެމެންސީ ފުރުޞަތަށް އެދި އިލްތިމާސް ފޯމް ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކްލެމެންސީއާ ގުޅޭ ގޮތެއް ނިންމުން ލަސްވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި ގުޅިގެން ބެލިބެލުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2010 (މައާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި، މިފަދަ އިލްތިމާސްތަކާ ގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގޮތެއް ނިންމުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށް، މި ފަދަ މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާ، އެ މުއްދަތު މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނުމަށް މައާފުދިނުމާއި، އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ	މި ހުށަހެޅުމުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައެވެ.	

	މަޝްވަރާ އިޖުރާން ހަރުދަނާވެގެންދާނެކަމާއެކަމަށް މި ކޮމިޝަނަށް ޒަބުތުކުރުވާމީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2010 (މަޢާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނުކުތާއެއް އިތުރުކޮށް، "އިޖްތިމާޢީ ގެލެގުތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ކުލަބަންސި ބޭގެން ލިޔުމުން ޙަވާލުކޮށް 30 ދުވަހާއި 40 ދުވަސް ދެމެދު ވަކި ގޮތެއް ނިންމަވާ، ނިންމެވި ގޮތެއް، އެކަމަށް އެދުނު ފަރާތަށާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކަށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ" މި ފަދައިން މި ޤާނޫނު އިސްލާޙުކުރުމަށް މި ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ވާހަކަ ދަންނަވާ މި ފަދައިން 2/2010 (މަޢާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް އެދި 2018 ނޮވެންބަރު 5 ވަނަ ދުވަހު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވެއެވެ.		
7.	މާފުށީ ޖަލުގެ ބައެއް ޔުނިޓްތަކުގެ މާއްދީ ޙާލަތާއި ގޮތުގެން ހުރަހަކާ ތަރައިޔާ މައްސަލަތައް ބެލިބެލުމުން، މާފުށީ ޖަލުގެ ޔުނިޓް 2، 3 އަދި 4 އަކީ ރޭގަނޑު ގަޑީގައި އެކަނިގެންވާ އަދި ނުލިބޭކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މާފުށީ ޖަލުގެ ޔުނިޓްތަކަށް ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުގައި އެކަނިގެންވާ ވަރަށް އަދި	މި ހުށަހެޅުމުގެ ޕްރޮޕޯޒަލް ހަދަން ފެށުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައެވެ.	

	ލިބޭން އިންތިޒާމު ވީ އުސޫލު އަވަސް ފުރުސަތެއްގައި ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު އެކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމަށް 2018 ޑިސެންބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.		
.8	މާފުށި ޖަލުގައި ބަންދު މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައާއި ބެލިބެލުމުން، ބަންދު މީހުންނާ ގުޅޭ ބައެއް ލިޔެކިޔުންތައް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގައި ރައްކާކޮށް ބެލެހެއްޓުމުން ނުދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ، ބަންދު މީހުންނާއި ގުޅޭގޮތުން ޖަލުގައި ބެލެހެއްޓޭ ލިޔެކިޔުންތައް މަދުވެގެން 5 އަހަރުވަންދެން ރައްކާކޮށް، ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް 2018 ނޮވެންބަރު 4 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.	މި ހުށަހެޅުމުގެ ފޮލޯއަޕް ހަދަން ފުރުމަށް ރާވާފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައެވެ.	
.9	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބި ޒުވާނުންނާއި ބަންދު މީހުންނަށް ސޯޝަލް ޕްރޮބޭޝަން ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައާއި ބެލިބެލުމުން، ސޯޝަލް ޕްރޮބޭޝަން ދިނުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑެކާއި، އެ ފަރާތްތަކުން ބައިވެރިވާން ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭ އުސޫލެއް އެކުލަވާލައިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ، އަދި މިންގަނޑެކާއި	މި ހުށަހެޅުން ތަންފީޛުކުރަމުން ދާކަން މި ކޮމިޝަނުން ބެލިބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބި ޒުވާނުންނާއި ބަންދު މީހުންނަށް ސޯޝަލް ޕްރޮބޭޝަން ދިނުމުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލު ރިވިއު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޝަނުން ދަނީ ކުރަމުންނެވެ.

	އުސޫލެއް އެކުލަވާލުމަށްފަހު ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްދިނުމަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 3 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.		

5.4 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ އެކި އިދާރާތަކަށް އަންގާފައިވާ އެންގުންތަކާއި، މި އެންގުންތަކުގެ ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު

	މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އިސްލާހުކުރުމަށް އަންގާފައިވާ އެންގުން	ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު	އިތުރު ތަފްސީލް
.1	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލް ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ރައްކާތެރި ސާފު ބޯފެން ލިބެމުން ނުދާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން، ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލްގެ ގޭޓުތަކުން ލިބެން ހުންނަ ފެން، މޯލްޑިވްސް ވޯޓާ އެންޑް ސީވަރޭޖް ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން، އެ ފެނަކީ، ބޯފެނުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ސިއްޙީ ގޮތުން ރައްކާތެރި ފެނެއް ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭތީ، ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލްގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ސާފު ބޯފެން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި މި ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް	މި އެންގުން ތަންފީޛުކޮށްފައިވެއެވެ.	ކޮމިޝަންގެ އެންގުން ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި 2018 މާރިޗު 12 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ސިޓީ ފޮނުވުމާއި، މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2018 މާރިޗު 12 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާއެކު ބައްދަލުވުމެއް ކޮމިޝަންގައި ބޭއްވުމާއި، ތަންފީޛުވެފައިވާ މިންވަރު ބެލުމަށް 2018 މާރިޗު 15 ވަނަ ދުވަހު ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލްއަށް ޒިޔާރަތްކުރިއިރު ތަންފީޛުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

	2018 މާރިޗު 12 ވަނަ ދުވަހު އެންގުމެއް އަންގާފައިވެއެވެ.		
.2	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ޝަރީޢަތުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ފަރާތްތައް ޤައިދީންގެ ޙުކުމްތަކުގައި ޝަރުޢީ ކޯޓުން ހާޒިރުކުރާ ގޮތުގެ ހުކުމްތަކާ ފައިވާ މައްސަލައެއް ބެލިބެލުމުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޖަޒާއީ ޤާނޫނުގެ) 66 ވަނަ މާއްދާގައި ޖަލުގައި ހުރިކަމު ދުވަސްތަކަށް ހަމަޖެއްސުނުވާނީ ޤައިދީންނަކަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ ހިސާބު، އެ މާއްދާގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2015/R-132 'ޤައިދީން ނުވަތަ ބަންދުމީހުން ޙުކުމްތަކާގުޅޭ ހަމަޖައްސާފައިވާ ޖަލުތަކުގައި ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ޤަވާއިދު އެކުލަވާލާފައިވަނީ "ބަންދު މީހުން" ހިފެހެއްޓުމާބެހޭ ޤާނޫނު، މިއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޖަޒާއީ ޤާނޫނުގެ) 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ފެތޭގޮތަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާއިދެއް ނޫންކަން މި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށް، ބަންދުމީހުން ޤައިދީންގެ ޙުކުމްތަކުގައި ޝަރުޢީ ކޯޓުން ހާޒިރުކުރަމުން، 2018 މޭ 9 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް	މި އެންގުން ތަންފީޛުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.	މި އެންގުން ހިއްސާކުރި ސިޓީގެ ޖަވާބުގައި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މިހާ ބަންދު މީހުން ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުކުރަނީ ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޤަވާއިދެއްގެ ދަށުން ކަމަށާއި، މިކަމުގައި އެ ސަރވިސްއިން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް ބަދަލުކުރެވޭ ގެނެވޭނީ ޤާނޫނަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އެކުލަވާލާފައިވާ ނަންބަރު 2015/R-132 ޤަވާއިދުގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ފަރާތްތައް ޤައިދީންގެ ޙުކުމްތަކުގައި ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުކުރާ ގޮތް އެބާރު ޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ ތަރުތީބުން ކޯޓުތަކުން ކުރުމުން، މި ޤަވާއިދުގައި ޤައިދީންގެ އިތުރުން ބަންދު މީހުން ހިމެނޭ ގޮތަށް އެ ޤަވާއިދު ހުރުމުގެ ބާރުގެ އިތުރުގެ ތެރެއިން ބާރުން ކަނޑައަން އެ ޤަވާއިދުގައި ހިމެނިފައިވާތީ، އެކަން ކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ

	ސަރވިސްގައި އެދިފައިވީނަމަވެސް، މި އެދުމާއި އެއްގޮތަށް އެ ސަރވިސްއިން ބަދަލުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ، ބަންދު މީހުން ޑޮކްޓަރުންގެ ޚިދުމަތުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުނުކުރުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް 2018 ގެ 27 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.		ފާއިލަން އިސްލާހު ގެންނަންވާނެކަމަށް ފެންނަކަމަށް އެ އޮފީހުން ޢަމަލުކުރައްވާފައެވެ. މި ޢަމަލުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، މި ފާއިލު މިހެން އެކުލެވުން، ބަންދު މީހުންނަށް ލިބެންޖެހޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވޭ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ގާނޫނީ ވަކީލާ އެއްގޮތަށް، ފާއިލު ނަންބަރު 2015/R-132 އިސްލާހުކުރުމަން ކޮމިޝަނަށް ފެންނަކަމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި ދަންނަވާ އަދި، މި ފާއިލަން އުނި އިތުރެއް ގެނެސްފިނަމަ، އެ އުނިއިތުރު ގެނެވި ފާއިލު މި ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްދިނުމަށް 2018 އޯގަސްޓް 30 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި ދަންނަވާފައިވެއެވެ.
.3	ރ. މަޑުއްވަރީގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ސަރަހައްދު ކައިރިން ފައިބަރު މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ކަމަށްބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ކޮމިޝަނުން ބެލި ބެލުމުން ރ. މަޑުއްވަރީގައި ފައިބަރު މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ މިކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދާއިރާތަކާ ޚިލާފަށްކަމާއި އަދި މިފަދަ މަސައްކަތްތަކުގައި ކަމާގުޅުންހުރި	މި އަންގުން ތަންފީޒުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.	މި އަންގުމާ އެއްގޮތަށް ރ. މަޑުއްވަރީ ކައުންސިލުން ބަދަލުކޮށްފައިނުވާތީ، މި މައްސަލައަށް ބަދަލެއް ގެނައުމުގެ ގޮތުން 2018 ނޮވެންބަރު 8 ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގް އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ، އެންވަޔަރަންމަންޓް

	ދައުލަތުގެ އެކި މުއައްސަސާތަކާއި މިނިސްޓްރީތަކުން ނަގަންޖެހޭ ހުއްދަތައް ނަގާފައިނުވާކަން އެނގެންއޮތުމުން ފައިބަރު މަސައްކަތްކުރާއިރު ބޭނުންކުރާ ބާވަތްތަކުން އުފެދޭ ކެމިކަލްސްއާ ކުނިއަޅާ އާޒާ ސަވަބުން ޢާންމުންގެ ސިއްހަތަށް ނުރައްކާ އަސަރުކުރާ އެއްޗެހިކަމުން ފާހަގަކުރެވޭ؛ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ދިރިއުޅުން ސާފު އަދި ސިއްހަތު ރަނގަޅު މާހައުލެއް ލިބުމުގެ ހައްޤުން ރ.މަޑުއްވަރި ރައްޔިތުން މަހުރޫމުވެފައިވާތީ ރ.މަޑުއްވަރި ކައުންސިލުން ދޫކޮށްފައިވާ ބިމުގައި ފައިބަރު މަސައްކަތްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް މި ބިން ރ.މަޑުއްވަރި ކައުންސިލުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންނެވުމަށާއި އަމަލުކުރެވޭގޮތުގެ ތަފްސީލު ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމަށް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ، (ޅ) އާއި 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 2018 މާރިޗު 25 ވަނަ ދުވަހު ރ.މަޑުއްވަރި ކައުންސިލަށް އަންގާފައިވެއެވެ.		ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީ، ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީ އަދި ރ.މަޑުއްވަރި ކައުންސިލާއެކު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. އަދި މި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާކުރެވުނު ކަންކަމަށްފަހު ރ.މަޑުއްވަރި ކައުންސިލުން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ރ.މަޑުއްވަރިގައި ފައިބަރު މަސައްކަތްކުރާ ތަނުން ބޮޑުމަގާއި އަދި މިސްކިތުގެ ސަވަބުން ރ.މަޑުއްވަރި ރައްޔިތުންނަށް އަސަރުކުރަމުންދާ މިންވަރު ބޮޑުވަނީ ކޮމިޝަނާއި ލިޔުމަކުން ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީއާ ދުރަށް ރ.މަޑުއްވަރިއަށް ޖާގަބޮޑުކުރުމަށް ރާވައިފައިވެއެވެ.
4.	މާފުށީ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ފަރާތެއްގެ އަތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގައި ދަށްވާފައިވާ ބޮޑުޖެ ނުގުޅަން 2013 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އެކި ފަހަރުމަތިން ކަރާގުރުންދި ޕްރޮބޭޝަން އިރުޝާދު	މި އެންގުން ތަންފީޛުކުރެވިފައި ނުވެއެވެ.	ކޮމިޝަނުގެ އެންގުމާ ގުޅިގެން ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތް ޕްރޮބޭޝަން ދެއްކުމުން 2019 ޖޫން 26 ވަނަ ދުވަހު ބޮލުޖެ ނުގުޅަންޖެހޭކަމު އޮފެންޑަރސް ކުރުމަން އެދެމުޖެ [illegible]

	ދީފައިވިނަމަވެސް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން މި އިރުޝާދުތަކާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާތީ 2018 ޖޫން 7 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން އެފަރާތަށް ފޯރުކޮށްދެއްވުމަށް ސިޓީ ފޮނުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް 2018 މެއި 31 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.		އައިސޮލޭޝަން ވޯޑުން އެނދު ނުގިބުމުގެ ސަބަބުން އޮޕަރޭޝަން ކުރިމަތިވަމުންދާކަމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. މިއަސަރުގައި ހިމެނޭ ފަރާތަށް ފޯރުކޮށްދިނުން އަވަސްކޮށްދިނުމަށް، 2018 ސެޕްޓެންބަރު މަހު 6 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާއި ކޮމިޝަނުގައި ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި ދަންނަވާފައިވާނެއެވެ.
.5	މާފުށީ ޖަލުގައި ބުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދިޔަ ފަރާތްތަކުގެ ސިއްރި ބާވަތާ ގުޅިގެން ކަމާގުޅުންހުރި ޖަލުބަރުންގެ އިރުޝާދުތަކާ އެއްގޮތަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ބަދަލުކުރަމުން ނުދާތީ، ޖަލުބަރުންގެ އިރުޝާދާ އެއްގޮތަށް އޮޕަރޭޝަން ކުރުވޭން އިންތިޒާމު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޯގަސްޓު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ހަމަޖެއްސުމަށް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް 2018 ޖުލައި 22 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.	ކޮމިޝަނުގެ އަންގުން ތަންފީޒުކުރަން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަވެސް، ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތުގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ އަންގުން ތަންފީޒުކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި މަސައްކަތް އިތުރަށް ބެލިބެލުމުން ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތުން އެއްބާރުލުން ދޭގޮތަށް ހުރިކަން ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވުމާ ގުޅިގެން، ކޮމިޝަނުގެ އަންގުން ތަންފީޒުކުރަން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް އަންގާފައިވެއެވެ.	
.6	މާފުށީ ޖަލުގައި ބުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދިޔަ ފަރާތްތަކުގެ ސިއްރި ބާވަތާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައާ ބެލިބެލުމުން، ޖަލުބަރުން އިރުޝާދު ދީފައިވާގޮތަށް 3 މަހާއި 6 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އާއިލާގެ އަރިހަށްދާކަމުގެ އިންތިޒާމު އެފަރާތަށް މޯލްޑިވްސް	ކޮމިޝަނުގެ އަންގުން ވަގުތުން ތަންފީޒުކޮށްފައިނުވިނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުގެ އަންގުން އަންގިތާ 2 ދުވަސްފަހުން ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތަށް ރާއްޖޭއިން ބޭރުން ބޭސްފަރުވާ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު މޯލްޑިވްސް	

	ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަމަޖެއްސައިދިނުމާއި، އެ އިންތިޒާމް މިހާރުން ހަމަޖެއްސާ ދިނުމަށް އެދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްއަށާއި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްއަށް 2018 ޑިސެމްބަރު 2 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.	ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަމަޖެއްސައިދީފައެވެ.	
7.	މާފުށީ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް ބުއިމަށާއި ފެންވަރުމަށް ބޭނުންކުރާ ފެނަކީ ސާފު ގޮތުން ރައްކާތެރި ފެނެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުން މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ކ.މާފުށީ ޖަލުގެ ބައެއް ޔުނިޓްތަކުގައި ބުއިމަށާއި ފެންވަރުމަށް ބޭނުންކުރަމުންދިޔަ ފެން މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ މެދުވެރިކޮށް ޓެސްޓްކުރުމުން އެ ފެނަކީ ބުއިމަށާއި ފެންވަރުމަށް ރައްކާތެރި ފެނެއް ނޫންކަން ފާހަގަވުމާ ގުޅިގެން މާފުށީ ޖަލުގެ ޤައިދީންނަށާއި ބަންދު މީހުން ބުއިމަށާއި ފެންވަރުމަށް ބޭނުންކުރާ ފެނަކީ ރައްކާތެރި ފެނެއްކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްފަހު މި ކޮމިޝަނަށް އަންގުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްއަށް 2018 ގެ 27 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.	ކޮމިޝަނުގެ އަންގުން ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން، މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ މެދުވެރިކޮށް ޓެސްޓް ތަކެތި ކުރުމަށްފަހު ކަމާގުޅުންހުރި ފިޔަވަޅުތަކެއް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.	
8.	ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ސިއްހީ ހާލަތާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުން މައްސަލައެއް	މި އަންގުން ތަންފީޒުކޮށްފައިވެއެވެ.	

	ބޮލިބުރުމުން، އެފަރާތުގެ އަތާއި ފަޔަށް ލައްވާފައިވާ ބޯލްޓު ނެގުމަށް ޑޮކްޓަރުން އިރުޝާދު ދީފައިވާ މުއްދަތުގައި ނެގިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭތީ، އެފަރާތުގެ އަތާއި ފަޔަށް ލައްވާފައިވާ ބޯލްޓު ނެގުމަށް ކުރަންޖެހޭ އޮޕަރޭޝަންތައް އެފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ ފަރުވާ، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 15 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް 2018 އޮކްޓޫބަރު 15 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.		
9.	މި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅި ބަލަމުންދާ މަރުގެ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ކަމާގުޅުންހުރި މައުލޫމާތެއް އިންޑިޔާ ގާނދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލުން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިނުވާތީ، ކޮމިޝަނުގެ ތަފްޞީލީ ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އިންޑިޔާ ގާނދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލަށް އަންގާފައިވެއެވެ.	މި އެންގުން ތަންފީޛުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.	ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ތަފްޞީލީ ބޭނުންވާ ކަމާގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކެއް ހިއްސާކޮށްދެއްވުން އެދި އިންޑިޔާ ގާނދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލަށް 3 ފަހަރެއްގެމަތިން ސިޓީއިން ދަންނަވާފައިވިނަމަވެސް، މި މައުލޫމާތުތަކެއް ހިއްސާކޮށްފައި ނުވާތީއާއި ކޮމިޝަނުން އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލަށް އަންގާފައިވާ އެންގުން ތަންފީޛުކޮށްފައިނުވާތީއާއި، ގެއްލިފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤު ހޯދައި ނުދެވި ގިނަ ދުވަސްވަމުންދާތީ، މި މައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އަމުރަކަށް އެދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ އަވަސް އަމުރަކަށް އެދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓަށް މި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ނިންމާގޮތެއްގެ މަތިން ޢަމަލުކުރުމަށް ރާވާފައިވެއެވެ.	މި އަންގުން ތަންފީޛުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.	ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ފަރާތެއްގެ ސިއްހީ ހާލަތާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކާ ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތައް ހޯދުމަށް އިންދިރާ ގާނދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލަށް މި ކޮމިޝަނުން ފޮނުވި ސިޓީތަކަށް ޖަވާބު ލިބިފައިނުވާތީ، އެ މަޢުލޫމާތުތައް 2018 ނޮވެންބަރު 5 ވަނަ ދުވަހުގެ 10:00 ކުރިން މި ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ ދަށުން އިންދިރާ ގާނދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލަށް 2018 ނޮވެންބަރު 4 ވަނަ ދުވަހު އަންގާފައިވެއެވެ.	10

6. ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތައް ދިމާވި ދަތިތައް

2018 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ދިމާވެފައިވާ ޗެލެންޖްތަކުގެ ތެރޭގައި، ބަލައި ތަރައްޤީކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާގުޅިގެން ތަރައްޤީގެ ބޭނުންވާ މުއްދަތުގައި ނިމިބުމާއި، ބައެއް އިދާރާތަކުން މުއްދަތުގައި ލިބުން ލަސްވުމާއި، މަސައްކަތަކާ ގުޅުންހުރި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ތަރައްޤީގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެ މަސައްކަތައް ބުރުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވެ، އިންސާފު ހޯދައިދިނުން ލަސްވުން ހިނގައެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކޮމިޝަނަށް މަސައްކަތް ހުރަހެޅުމުގައި، ތިން ވަނަ ފަރާތުން ހުރަހަޅާ މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރިހަމަ މުއްދަތުގައި ނިމުމާއި، މަސައްކަތާ ގުޅޭ އެކަށީގެންވާ ހުއްދައާއި ފޯރީ ނިމުމާ އަދި މަސައްކަތް ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ބޭނުންވާ އެއްބާރުލުން ނުލިބުމަކީ މަސައްކަތްތަކަށް ބުރޫ ހޯދައިދިނުމުގައި މި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ކުރިމަތިވާ ޗެލެންޖްތަކެކެވެ. ހަމަލާއެކާ، ހުރިހާ މަސައްކަތަކާ ގުޅިގެން ކަމާގުޅުންހުރި ބައެއް އިދާރާތަކުން ޖަވާބުތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކެއް ބޭނުންކުރެވޭން ޚިޔާ ނުގުޅުމާއި މިފަދަ ކަރުދާސް ފުރިހަމަ ނުލިބުމާއި، ތަރައްޤީގެ ބޭނުންވާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އަދި ފަންނީ ލަފާ ހުރުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވުމާއި، ތަރައްޤީގެ ހުރި މާލީ ކަމާއެކު ބަޖެޓް ސިޓީ ސުވާލު ބަޔާންކޮށް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ޒާތުގައި ފައިސާ އަދި މަސައްކަތައް ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ހެކި ނޯޓީސް ހޯދުމުގައި ދަތިވެސް ހިނގައެވެ.

ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުގެ ބައެއް އިދާރާތަކުން ބޭނުންވާ މުއްދަތުގައި ހޯދުމަށް ދަތިވުމާއި، ބައެއް މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ފުރުޞަތު ސިޓީއާއި، ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ ފުރުޞަތު ފޯމުތައް ޖަވާބު ލިބުން ލަސްވުމާއި، އެދިފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ތެރޭގައި މުއްދަތުގައި ރިޕޯޓުކުރުމާއި، މުއްދަތުގައި ރިޕޯޓުކުރުމަށް ވީނަ ދުވަސްތަކާ ކުރުވުމާއި، ފުރިހަމަ ނޫން މުއްދަތުގައި ރިޕޯޓުކުރާ ކަންކަން ދިމާވުމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. މީގެ އިތުރުން، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް އެކިއެކި މުއާމަލާތަކަށް ހުރަހެޅުމަށް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ނިޒާމެއް

ކޮމިޝަނަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދައުލަތުގެ ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ލިބިފައިނުވާކަމީ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް އަވަސް މިންވަރުގައި ކުރުމަށް އެއީ ހުރަހެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުންކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް އެދުމުން، ބައެއް އިދާރާތަކުން އެކަށީގެން އެއްބާރުލުން ނުލިބުމަކީ ކޮމިޝަނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކެކެވެ. ހަމަމިއާއެކު، ކޮމިޝަނުގެ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ނުލިބުމާއި، ލިބޭ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ނިސްބަތުން ބޮޑު ބައެއް ކޮމިޝަން ހިނގާ އިމާރާތުގެ ކުލި ދެއްކުމަށް ހަރަދުކުރަން ޖެހިފައިވުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނުން ކޮމިޝަނަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށް ދަތިވާ ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

7. 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

2018 ވަނަ އަހަރުގެ ހިސާބު (ރުފިޔާ އިން)

ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ޚަރަދުކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2018 ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓު	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017	[illegible] 2017
ލިބުނު ފައިސާ					
ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓުން ލިބުނު ފައިސާ	3	22,661,683	-	21,307,351	-
ކުރިއަހަރުގެ ބަޖެޓުން މާލީ އަހަރު ހަމަވުމުގައި ފައިސާ	4	587,880		812,061	
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ	5	248,591		197,339	
އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބުނު ފައިސާ	16		256,350		13,490
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ		23,498,154	256,350	22,316,752	13,490
ކުރެވުނު ޚަރަދު					
މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ޚަރަދު	6	17,344,877	-	15,621,527	-
ޕެންޝަނާއި ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ދޭ އިނާޔަތްތައް	7	773,577	-	647,672	-
ދަތުރު ފަތުރުގެ ޚަރަދު	8,16	439,061	53,520	582,696	1,176
ތަކެތި ގަތުމާއި ހިދުމަތް ހޯދުމުގެ ޚަރަދު	9	226,351	-	220,467	-
ހިދުމަތް ހޯދުމުގެ ޚަރަދު	10	4,224,017	127,988	4,780,249	12,314
މަރާމާތުގެ ޚަރަދު	11	6,480	-	6,516	-
ތަމްރީނުގެ ޚަރަދު	12	43,620	-	131,626	-
ސަބްސިޑީ އާއި އެހީ	13	-	-	23,085	-
ހިދުމަތް ހޯދުމުގެ ކެޕިޓަލް ޚަރަދު	15	188,256	-	102,694	-
ކުރެވުނު ޚަރަދުގެ ޖުމްލަ		23,246,238	181,507	22,116,533	13,490
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓަށް (ޕީ.ބީ.އޭ) ޖަމާކުރި ފައިސާ	14	248,591	-	197,339	-
ޖުމްލަ ޚަރަދު (ޕީ.ބީ.އޭ އަށް ޖަމާކުރި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ހިމެނޭގޮތުން)		23,494,829	181,507	22,313,873	13,490
މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު އިތުރުވި (ކުޑަވި) ފައިސާ		3,325	74,843	2,879	-
އަހަރު ފެށުނުއިރު ހުރި ފައިސާ		3,928	226,460	1,049	226,460
މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު ބަދަލުވި ފައިސާ		-	-	-	-
މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު އިތުރުވި (ކުޑަވި) ފައިސާ		3,325	74,843	2,879	-
އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ފައިސާ		7,253	301,303	3,928	226,460

[illegible]

ހުސައިން ޝަމީމް
ކޮމިޝަން މެމްބަރު

ޝާމިލާ އިބްރާހީމް
ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް (ދިވެހި ބަސް)

ފާސްކޮށްދެވުނު ބަޖެޓާއި އާމްދަނީ ޚަރަދުކުރެވުނު މިންވަރުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2018 ގެ ނިޔަލަށް

	2018	އެޕްރޫވްކުރެވުނު އަދަދަށް ގެނެވުނު ބަދަލު	ބަޖެޓް ރިލީޒްކުރި ނޫން	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2018	ޚަރަދު ކުރެވުނު 2018	ފައިނަލް ބަޖެޓާއި ޚަރަދާ ދެމެދު ތަފާތު
ލިބުނު ފައިސާ						
ފާސްކޮށްދެވުނު ބަޖެޓް	22,617,101	-	263,926	22,881,027	22,760,763	120,264
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**22,617,101**	**-**	**263,926**	**22,881,027**	**22,760,763**	**120,264**
ރިކަރަންޓް ޚަރަދު						
210 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު	17,528,731	(152,192)	-	17,376,539	17,344,877	31,662
213 ޕެންޝަނާއި އަދި ވަކި މުއްދަތަކަށް ނޫން ދޭ ފައިސާ	733,908	(17,740)	-	716,168	716,168	-
221 ދަތުރު ފަތުރުގެ ޚަރަދު	404,066	32,273	25,888	462,227	448,063	14,165
222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ތަކެތި ގަތުމަށް ދޭ	171,029	58,188	-	229,217	217,444	11,774
223 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު	3,644,367	(10,863)	217,756	3,851,260	3,791,064	60,196
225 ތަމްރީނުކުރުމުގެ ޚަރަދު	50,000	(41,052)	-	8,948	6,480	2,468
226 މަރާމާތުކުރުމުގެ ޚަރަދު	20,000	(5,195)	20,282	35,087	35,087	-
228 ސަރުކާރުން ދޭ އިނާޔަތް އަދި ސަބްސިޑީ	25,000	(1,975)	-	23,025	23,025	-
ޖުމްލަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު	**22,577,101**	**-138,556**	**263,926**	**22,702,471**	**22,582,207**	**120,264**
ކެޕިޓަލް ޚަރަދު						
423 ފަރުނީޗަރާއި މެޝިނަރީ އަދި އިކުއިޕްމަންޓް	40,000	138,556	-	178,556	178,556	-
ޖުމްލަ ކެޕިޓަލް ޚަރަދު	**40,000**	**138,556**	**-**	**178,556**	**178,556**	**-**
ޚަރަދު ޖުމްލަ	**22,617,101**	**-**	**263,926**	**22,881,027**	**22,760,763**	**120,264**
ބަޖެޓް ބާކީ	-	-	-	-	-	**120,264**

މާލީ ބަޔާންތަކާއިގުޅޭ ނޯޓުތައް (ރިވިއުއިން)

31 ޑިސެމްބަރު 2018 ގެ ނިޔަލަށް

1- ތަޢާރަފު

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އުފެދުނީ 2003 ޑިސެމްބަރު 10 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނީ ހައިޞިއްޔަތު ލިބި ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ މުއައްސަސާއަކަށް ވާނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު)، 2006 އޮގަސްޓު 7 ވަނަ ދުވަހު ތަސްދީޤު ކުރެއްވުމާ ގުޅިގެންނެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 189 ވަނަ މާއްދާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކި ފަރާތަކަށް ބަރަނުވާ މުސްތަޤިއްލު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނެއް އޮންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވާއިރުގައި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މަސައްކަތްތައް ހިނގަމުންދަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަކީ އަމިއްލަ ނަމުގައި ދައުވާ ކުރުމާއި، ދައުވާ ލިބުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ، އަމިއްލަ ނަމުގައި މުއާމަލާތު ކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތު ލިބިގެންވާ އަދި ވަކި ސިއްކައެއް އޮންނަ މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެކެވެ. މި ކޮމިޝަން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބެނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންނެވެ. މިބަޔާނަކީ ކޮމިޝަނުގެ އާމްދަނީ ހަރަދާއި މިލްކިއްޔާތައް، މާލީ ޒިންމާތަކާ ބެހޭ ހިސާބު، ކޭޝްފްލޯ ބަޔާނާއި، މުހިންމު އެކައުންޓިންގ ސިޔާސަތުތަކާއި، ނޯޓުތައް ހިމެނޭގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ މާލީ ބަޔާނެކެވެ.

2- ހިސާބު ބަލަހައްޓައި އެކުލަވާލުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކުގެ ޚުލާޞާ

މި މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ހިސާބު ބެލެހެއްޓުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ. ހުރިހާ އަހަރުތަކެއްގެ ހިސާބުތައް ބެލެހެއްޓުމުގައިވެސް މި ސިޔާސަތުތައް އެއްގޮތަށް ބޭނުން ކުރެވިފައިވާނެއެވެ. އެހެން ތަފާތު ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ.

2.1 މާލީ ބަޔާންތައް

ކޮމިޝަނުގެ މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ތަރުތީބުގައި ހިމެނުނީ، "އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް: ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓިންގ އަންޑަރ ދަ ކޭޝް ބޭސިސް އޮފް އެކައުންޓިންގ" ގެ ދަށުން ތައްޔާރު ކުރެވޭ؛

1. ފައިސާ ލިބުން ގޮތާއި ހަރަދު ކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން؛
2. ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓާއި އެބަޖެޓުން ހަރަދުކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން؛ އަދި
3. އެބަޔާންތަކާ ގުޅޭ ނޯޓުތަކެވެ.

މަތީގައި ދެންނެވުނު މާލީ ބަޔާންތަކުގެ އިތުރުން، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތައްޔާރު ކުރަން "މުލްކިއްޔާތުގެ ބަޔާން" އާއި " މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބަޔާން" އިތުރު މަޢުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި ހިމެނިފައި ވެއެވެ. މިބަޔާންތަކަކީ އިޕްސަސް ކޭޝް ބޭސިސްއާ އެއްގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެން މަޖުބޫރުވާތީއެއް ނޫނެވެ.

2.2 ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް

މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވަނީ "އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް (އިޕްސަސް): ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓިންގ އަންޑަރ ދަ ކޭޝް ބޭސިސް އޮފް އެކައުންޓިންގ" މި ސްޓޭންޑަރޑް އަސާސްކޮށްގެން ބަލައިގެންނެވެ. އެގޮތުން ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާނުގައި، ޚަރަދުތަކާއި ދެއްކިފައިވާ، ދަރަނިތަކުގެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ހިސާބުތައް ބެލެހެއްޓުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ގެންގުޅޭ ސޮފްޓްވެއަރ، (ސެޕް)ގެ ކޭޝްބުކްގައި އެ ޚަރަދުތަކާ ލިބޭ ތާރީޚާ ތަރުތީބުކުރެއެވެ. ނަމަވެސް އެޚަރަދުތައް ކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުން ޚަޒާނާ ހުއްދަދިން ތާރީޚުގައެވެ. މިބަޔާނުގައި ހިމެނިފައިވާ، މާލީ އަހަރަކީ 1 ޖަނަވަރީ އާއި 31 ޑިސެންބަރާ ދެމެދުގައި ހިނގާފައިވާ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތައް އެކަންޏެވެ.

ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓާއި އެބަޖެޓުން ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާނުގައި، ހިނގި ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ، މި މާލީ އަހަރަށް ރައްދުވާގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްދީފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން، މަތީގައި ބަޔާންވެދިޔަ މުއްދަތުގައި ހިނގާފައިވާ ޚަރަދުތަކުގެ އިތުރުން، ޖެހިގެން އަންނަ މާލީ އަހަރުގެ ސަރުކާރު ބަޖެޓުން ފުރަތަމަ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދެއްކޭ މި މާލީ އަހަރުގެ ޚަރަދުތަކެވެ. މިގޮތަށް މި ދެ ބަޔާން ތައްޔާރުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ އަސާސްތައް ތަފާތުވުމުގެ ސަބަބުން، އެ ދެ ބަޔާނުގައިވާ ތަފާތުތައް (ރިކޮންސިލިއޭޝަން) މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ނޯޓު 18 ގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

"ފައިސާ ލިބުނު ގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި ލިބުނު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2018 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި، މި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން މި ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުތަކަށް ހޭދަކުރެވިފައިވާ ފައިސާއެވެ. ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓުން ނޫން ފައިސާއާއި އެހެން ގޮތްގޮތުން ފަރާތްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ޚިދުމަތައި މި ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ނަމަވެސް ބަލައިގަނެވޭނީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއެއްކަމުން މި ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަލައިގަނެވުނު ފައިސާ "ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާގެ ބަޔާން" ގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަމަލުކޮށް ބަލައިގަނެވިފައިވަނީ "ހިސްޓޮރިކަލް ކޮސްޓް ކޮންވެންޝަން" އާއި އެއްގޮތަށް، އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގިއިރުގެ އަގު ބަލައިގަނެގެންނެވެ. މިގޮތުން ހަރުމުދާތަކާއި، އަދި އެހެން އަސާސާއި ދަރަނިތަކާ މާލީބަޔާންތަކުގެ ނޯޓުތަކުގައި، ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ އަދަދުތަކެވެ. މި ކޮމިޝަނަށް ހަދިޔާއާއި ހަރުމުދަލުގެ ޑޮނޭޝަނުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް މިންވަރެއް އުނިކޮށްފައެއް ނުވާނެއެވެ.

2.3 ބޭރުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ލިބޭ ހިލޭ އެހީ

ބޭރުގެ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުން ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ނަގުދު ފައިސާއާއި ނަގުދު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ދެވޭ ތަކެތި، "ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި "ލިބޭ އެހީ/ހަދިޔާ" މިނަމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާނެއެވެ. އަދި އެހީ ދޭ ފަރާތްތަކުން ކޮމިޝަނުގެ ބަދަލުގައި މަޝްރޫޢުތަކުގައި އެހެން ފަރާތްތަކަށް ފައިސާއެއް ދައްކާފައިވާނަމަ، އެ ފައިސާ ވެސް މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ނޯޓްތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

2.4 ބޭރު ފައިސާއިން ހިންގާ މުޢާމަލާތު

މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ތަކެތި އަދަދު ބަޔާން ކުރެވިފައިވަނީ ދިވެހި ރުފިޔާއިންނެވެ. އެހެ ދިވެހި ރުފިޔާއާ ޚިލާފު މާލީ މުޢާމަލާތުތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ބޭންކުގެ ފައިސާ ބަދަލުކުރާ ރޭޓުންނެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތައް ހިސާބުކުރެވިފައިވަނީ އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގި ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުން ދިވެހި ރުފިޔާގެ

އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުގައެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ އަރަނިކާއި ދަރަނިތަކެއްއޮވާނަމަ އޭގެ ބާކީތައް، މާލީ ބަޔާންތަކުގެ އިތުރު މައުލޫމާތުގެގޮތުގައި، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަހަރު ނިމުނު ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުގައެވެ. މިނޫން ގޮތަކަށް އަގުކޮށްފައިވާ ކުރިއަހަރު އެއްބަސްވުމާ އެއްބަސްވުން ތަފާތުގައެވެ.

2.5 ކޮމިޝަނަށް ގެނުވައި ބަޖެޓުގެން ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދުން ތަކެއްޗާއި ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ހޯދުން ތަކެތި

އޮފީސް ހިންގުމަށް ހަރު ތަކެތި ބޭނުންކުރާ ގޮތް ހަރަދުގައެވެ. އޮފީސް ގެނުވައި ބަޖެޓުގެން ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދާ ތަކެތި ވަކި ހޯދުމެއްގެ ނަމުގައި ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިސާބުކުރެވެއެވެ. އަދި ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިސާބުނުކުރާ ތަކެތި ގޮތުގައި ރެކޯޑުކުރުމަށްޓަކައި، އޮފީސް ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދާ ތަކެތި ބޭނުންނުކުރެވި ހުރި ތަކެތި ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައެއް ނުވާނެއެވެ.

2.6 ކޮމްޕެރެޓިވްސް

މިއަހަރުގެ ހިސާބުތަކުގައި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އިތުރަށް 2017 ވަނަ އަހަރުގެ މައުލޫމާތު ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

2.7 ބަޖެޓުގެ މައުލޫމާތު

މި މާލީ ބަޔާންތަކުގައި އެކުލަވާލައިފައިވާ 2018 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ބަޖެޓާއި، މާލީ އަހަރުތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓަށް އުނިކުރި އަދި އިތުރުކުރި ފައިސާއާއި، ބަޖެޓުގެ މުޅި ޖުމްލަ އަދަދަށް ބަދަލު ނާންނަ ގޮތަށް ބަޖެޓުގެ އެއް ކޯޑުން އަނެއް ކޯޑަށް ގެންދެވުނު ބަދަލުތަކެވެ. ބަޖެޓަށް ބާކީ ދެއްކުމަށް ނަގާފައި އެ ސަޕްލިމަންޓަރީ ބަޖެޓުން ފައިސާ ޚަރަދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތް ހާލަތުގައި، މި ބަޖެޓުކުރުމުގެ ތަފާސްހިސާބު ކޮމިޝަނަށް ދިނުމަށްފަހު، މި ބަޖެޓުކުރުމުގެ ބަޖެޓާ ހިސާބުތަކުގައި ދެއްކިފައިވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް ބަޖެޓުކުރުމުގެ ތަފްސީލު ކޮމިޝަނަށް ދިނުމަށްފަހު، އެ ބަޖެޓުކުރުމުގެ ބަޖެޓާ ހިސާބުތަކުގައި ދެއްކިފައިވާނެއެވެ. ފައިނަލް ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި ދެއްކިފައިވާ ބަޖެޓަކީ މިނިސްޓްރީން ބަޖެޓުކުރުމަށްފަހު ބަޖެޓުގައި ފައިސާ ހުށަހެޅުމަށް ދެއްކުނު މިންވަރެވެ.

3. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 30 [illegible]

[illegible]

	2017	2018
[illegible]	22,661,255	22,617,101
[illegible]	12,906	263,926
	22,674,161	**22,881,027**
	(21,307,351)	(22,661,683)
	(587,880)	(106,333)
	3,928	7,253
[illegible]	**782,858**	**120,264**

4. [illegible]

		2017	2018
212017	[illegible]	33,943	-
213006	[illegible]	52,963	57,409
221001	[illegible]	17,390	76
221002	[illegible]	1,190	805
221003	[illegible]	17,474	1,900
221004	[illegible]	4,996	-
222001	[illegible]	13,566	12,557
222002	[illegible]	2,864	95
222008	[illegible]	2,288	1,704
222999	[illegible]	1,858	145
223001	[illegible]	20,035	13,348
223002	[illegible]	104,264	49,331
223003	[illegible]	10,261	2,858
223004	[illegible]	51,283	144,930
223005	[illegible]	308,000	164,000
223007	[illegible]	10,600	10,600
223008	[illegible]	11,316	11,500
223009	[illegible]	9,895	-
223011	[illegible]	554	490
223012	[illegible]	1,327	-
223013	[illegible]	40,207	55,363
223014	[illegible]	54,267	7,441
223016	[illegible]	-	-
223017	[illegible]		160
223020	[illegible]		34,901
223024	[illegible]		35
226002	[illegible]	2,650	-
226010	[illegible]	33,040	8,533
423008	[illegible]	5,830	9,700
	[illegible]	**812,061**	**587,880**

5. [illegible]

[illegible]		2018	2017
129002	[illegible]	216,929	171,877
126004	[illegible]	31,662	22,083
131001	[illegible]	-	3,380
	[illegible]	248,591	197,339

6. [illegible]

[illegible]		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
211001	[illegible]	10,484,400	(100,000)	-	10,384,400	10,249,622	9,334,781
211002	[illegible]	271,821	147,774	-	419,595	554,373	329,375.76
212005	[illegible]	228,000	(9,000)	-	219,000	220,200	199,000.00
212009	[illegible]	90,000	-	-	90,000	94,800	94,800.00
212014	[illegible]	3,456,000	(147,671)	-	3,308,329	3,308,329	2,924,183.87
212017	[illegible]	-	-	-	-	-	306,297.82
212024	[illegible]	11,250	-	-	11,250	132,447	117,649.87
212025	[illegible]	-	-	-	-	22,493	12,100.00
212027	[illegible]	2,982,000	(43,295)	-	2,938,705	2,733,675	2,431,829.06
212999	[illegible]	5,260	-	-	5,260	60,600	59,650.00
	[illegible]	-	-	-	-	(31,662)	(22,083)
	[illegible]	-	-	-	-	-	33,943
	[illegible]	17,528,731	(152,192)	-	17,376,539	17,344,877	15,621,527

7. [illegible]

[illegible]		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
213006	[illegible]	733,908	(17,740)	-	716,168	716,168	594,710
	[illegible]	-	-	-	-	57,409	52,963
	[illegible]	733,908	(17,740)	-	716,168	773,577	647,672

8. [illegible]

[illegible]		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
221001	[illegible]	210,416	(25,035)	8,565	193,946	176,468	165,872
221002	[illegible]	12,500	2,577	-	15,077	14,142	18,459
221003	[illegible]	181,150	53,218	17,323	251,691	244,157	229,672
221004	[illegible]	-	902	-	902	902	126,703
221999	[illegible]	-	611	-	611	611	938
	[illegible]	-	-	-	-	2,781	41,050
	[illegible]	404,066	32,273	25,888	462,227	439,061	582,694

9. [illegible]

		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
	[illegible]						
222001	[illegible]	130,000	26,329	-	156,329	147,852	139,641
222002	[illegible]	17,479	6,158	-	23,637	23,637	28,123
222004	[illegible]	-	10,150	-	10,150	10,150	4,450
222005	[illegible]	10,000	(6,189)	-	3,811	3,811	1,927
222008	[illegible]	6,500	13,337	-	19,837	19,837	16,966
222009	[illegible]	500	(463)	-	37	37	988
222011	[illegible]	-	8,890	-	8,890	-	-
222999	[illegible]	6,550	(24)	-	6,526	6,526	7,798
	[illegible]	-	-	-	-	14,501	20,576
	[illegible]	**171,029**	**58,188**	**-**	**229,217**	**226,351**	**220,467**

10. [illegible]

		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
	[illegible]						
223001	[illegible]	194,787	(132,565)	-	62,222	62,222	91,800
223002	[illegible]	600,000	(192,807)	-	407,193	388,708	501,196
223003	[illegible]	49,000	(30,021)	-	18,979	13,904	23,798
223004	[illegible]	173,419	406,299	217,394	797,112	797,113	1,046,301
223005	[illegible]	1,968,000	-	-	1,968,000	1,968,000	1,804,000
223007	[illegible]	127,000	200	-	127,200	116,600	117,545
223008	[illegible]	69,822	(2,773)	170	67,219	61,649	33,795
223009	[illegible]	5,000	12,990	(2,011)	15,979	15,125	18,442
223011	[illegible]	1,200	289	-	1,489	1,489	747
223012	[illegible]	-	78,762	-	78,762	60,234	3,023
223013	[illegible]	-	-	2,203	2,203	-	85,066
223014	[illegible]	267,800	(126,536)	-	141,264	96,878	227,359
223016	[illegible]	5,000	(5,000)	-	-	-	-
223017	[illegible]	-	2,167	-	2,167	2,167	2,009
223019	[illegible]	3,839	(1,031)	-	2,808	2,808	2,808
223020	[illegible]	-	23,072	-	23,072	6,572	2,067
223024	[illegible]	-	485	-	485	485	948
223025	[illegible]	175,000	(43,500)	-	131,500	131,500	162,764
223999	[illegible]	4,500	(894)	-	3,606	3,606	14,569
	[illegible]	-	-	-	-	494,957	622,010
	[illegible]	**3,644,367**	**(10,863)**	**217,756**	**3,851,260**	**4,224,017**	**4,780,249**

11. [illegible]

		[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017
	[illegible]						
225001	[illegible]	-	-	-	-	-	-
225002	[illegible]	50,000	(48,320)	-	1,680	1,680	3,554
225003	[illegible]	-	2,468	-	2,468	-	98
225006	[illegible]	-	4,800	-	4,800	4,800	2,864
	[illegible]	-	-		-	-	-
	[illegible]	**50,000**	**(41,052)**	**-**	**8,948**	**6,480**	**6,516**

12- [illegible]

[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible]	
27,468	-	-	-	(20,000)	20,000	[illegible]	226002
1,708	495	495	-	495	-	[illegible]	226006
5,221	-	-	-	-	-	[illegible]	226007
923	-	-	-	-	-	[illegible]	226009
60,366	14,310	14,310	-	14,310	-	[illegible]	226010
-	20,282	20,282	20,282.00	-	-	[illegible]	226011
250	-	-	-	-	-	[illegible]	226014
35,690	8,533	-	-	-	-	[illegible]	
131,626	**43,620**	**35,087**	**20,282**	**(5,195)**	**20,000**	[illegible]	

13 [illegible]

[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible]	
23,085	-	23,025	-	(1,975)	25,000	[illegible]	228007
	-	-	-	-	-	[illegible]	
23,085	**-**	**23,025**	**-**	**(1,975)**	**25,000**		

14- [illegible]

2017	2018	[illegible]	
171,877	216,929	[illegible]	129002
22,083	31,662	[illegible]	126004
3,380	-	[illegible]	131001
197,339	**248,591**	[illegible]	

15- [illegible]

[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible]	[illegible]	[illegible] 2018	[illegible]	
23,797	8,350	8,350	-	(1,650)	10,000.0	[illegible]	423001
49,450	123,031	123,031	-	98,031	25,000	[illegible]	423002
-	15,865	15,865	-	15,865	-	[illegible]	423006
23,617	31,310	31,310	-	26,310	5,000	[illegible]	423008
5,830	9,700	-	-	-	-	[illegible]	
102,694	**188,256**	**178,556**	**-**	**138,556**	**40,000**	[illegible]	

16- 2018 [illegible]

G-UNFW [illegible]

[illegible] 2017	[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018	
				[illegible]
	156,094	-	156,094	[illegible]
-		-		[illegible]
-	**156,094**	-	**156,094**	[illegible]
-	-	-		[illegible]
-	-	-	-	[illegible]
-	**156,094**	-	**156,094**	[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	G-APF
2017	2017	2018	2018		
				[illegible]	
-	78,174	-	78,174	[illegible]	129002
-	1,176	-	-	[illegible]	141002
			11,248	[illegible]	141002
			(6,775)	[illegible]	141002
-	**79,350**	-	**82,647**	[illegible]	
				[illegible]	
-		-	20	[illegible]	221001
			300	[illegible]	221002
			4,153	[illegible]	221003
	1,176		-	[illegible]	225002
-	**1,176**	-	**4,473**	[illegible]	
-	**78,174**	-	**78,174**	[illegible]	

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	G-UNIC
2017	2017	2018	2018	[illegible]	
44,701.00	44,701		44,701	[illegible]	
-	-	-	-	[illegible]	
44,701	**44,701**	-	**44,701**	[illegible]	
				[illegible]	
-		-	-	-	
-	-	-	-	[illegible]	
44,701	**44,701**	-	**44,701**	[illegible]	

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2017	2017	2018	2018	
				[illegible]
-	25,605	-	25,605	[illegible]
-		-		[illegible]
-	**25,605**	-	**25,605**	[illegible]
				[illegible]
-	-	-	-	-
-	-	-	-	[illegible]
-	**25,605**	-	**25,605**	[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2017	2017	2018	2018	[illegible]
-	25,060	-	25,060	[illegible]
-	-	-	-	[illegible]
-	**25,060**	-	**25,060**	[illegible]
				[illegible]
				-
-	-	-	-	[illegible]
-	**25,060**	-	**25,060**	[illegible]

[illegible] 2017	[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018		
				[illegible]	G-DANI
				ލިބުނު ފައިސާ	
-	-	-	-	ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބާކީ ލިބުން	
-	-	-	156,452	[illegible]	
-	-	-	**156,452**	ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
				[illegible]	
-	-	-	3,800	[illegible]	223014
-	-	-	83,000.00	[illegible]	223016
-	-	-	**86,800**	ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
-	-	-	**69,652**	ބާކީ	

[illegible] 2017	[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018		
				[illegible]	G-CAN
				ލިބުނު ފައިސާ	
-	-	-	-	ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބާކީ ލިބުން	
-	-	-	-	[illegible]	
-	12,314	-	1,330	[illegible]	
-	**12,314**	-	**1,330**	ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
				[illegible]	
-	12,314	-	-	[illegible]	223014
-	**12,314**	-	-	ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
-	-	-	**1,330**	ބާކީ	

[illegible] 2017	[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018		
				[illegible]	G-GOM
				ލިބުނު ފައިސާ	
-	-	-	-	ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބާކީ ލިބުން	
-	-	-	31,204	[illegible]	
			20,000	[illegible]	
-	-	-	-	[illegible]	
-	-	-	**51,204**	ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
-	-	-	-	[illegible]	
-	-	-	570.00	[illegible]	221001
-	-	-	2,255.00	[illegible]	221002
-	-	-	3,331.00	[illegible]	221003
-	-	-	30.00	[illegible]	223011
-	-	-	41,158	[illegible]	223014
-	-	-	**47,344**	ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
-	-	-	**3,861**	ބާކީ	

[illegible] 2017	[illegible] 2017	[illegible] 2018	[illegible] 2018		
				[illegible]	G-PAK
				ލިބުނު ފައިސާ	
-	-	-	-	ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބާކީ ލިބުން	
-	-	-	42,891	[illegible]	
-	-	-	**42,891**	ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
				[illegible]	
-	-	-	42,891	[illegible]	221004
-	-	-	**42,891**	ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	
-	-	-	-	ބާކީ	

2018 [illegible]

		[illegible] 2018	[illegible] 2018	[illegible] 2017	[illegible] 2017
	[illegible]				
	[illegible]	329,634		329,634	
	[illegible]	255,020		13,490	-
	[illegible]	1,330			
	[illegible]	**585,984**	-	**343,124**	-
	[illegible]				
221	[illegible]	53,520		1,176	
223	[illegible]	127,988		12,314	
	[illegible]	**181,507**	-	**13,490**	-
	[illegible]	**404,477**	-	**329,634**	-

1 [illegible]

2 [illegible]

17- [illegible] 30 [illegible]

	[illegible]	2018	2017
213006	[illegible]	-	57,409
221001	[illegible]	8,398	76
221002	[illegible]	-	805
221003	[illegible]	3,554	1,900
222001	[illegible]	-	12,557
222002	[illegible]	-	95
222008	[illegible]	-	1,704
222011	[illegible]	8,890	-
222999	[illegible]	-	145
223001	[illegible]	-	13,348
223002	[illegible]	18,226	49,331
223003	[illegible]	175	2,858
223004	[illegible]	-	144,930
223005	[illegible]	-	164,000
223007	[illegible]	10,600	10,600
223008	[illegible]	5,570	11,500
223009	[illegible]	824	-
223011	[illegible]	-	490
223012	[illegible]	18,528	-
223013	[illegible]	-	55,363
223014	[illegible]	8,543	7,441
223017	[illegible]	-	160
223020	[illegible]	-	34,901
223024	[illegible]	-	35
226010	[illegible]	-	8,533
228007	[illegible]	23,025	
423008	[illegible]	-	9,700
	[illegible]	**106,333**	**587,880**

18 - [illegible]

[illegible] (1 [illegible] 2018 [illegible] 31 [illegible] 2018 [illegible]) [illegible] 30 [illegible]

ތަފްސީލު	ރުފިޔާ
[illegible]	22,760,763
[illegible]:2018 [illegible] 2017 [illegible]	587,880
[illegible]: 2018 [illegible] 30 [illegible] 2018 [illegible]	(106,333)
[illegible]: 2018 [illegible]	3,928
[illegible]	23,246,239

ިއތުރު މަޢުލޫމާތު

މިލްކިއްޔާތުގެ ބަޔާން - އެސެޓް

31 ޑިސެމްބަރ 2018 ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	2018	2017
ނޮން-ކަރަންޓް އެސެޓް (ހަރުމުދާ)			
ޕްރޮޕަރޓީ އިކުއިޕްމަންޓް	2	4,297,034	4,108,778
ހަރުމުދަލުގެ ޖުމްލަ		**4,297,034**	**4,108,778**
ކަރަންޓް އެސެޓް			
ކޮމިޝަންގައިވާ ނަގުދު ފައިސާ	3	7,253	12,608
ބޭންކް ފަރާތުން ތަކެތި މި ކޮމިޝަނުގެ ހިންގުމުގެ ފައިސާ	4	851,694	1,012,552
ސަރުކާރާ ހަވާލު ކުރަންޖެހޭ އަމުރަކުގެ ބަލަހައްޓާ ހިންގުމުގެ ފައިސާ	5	10,640	607,302
ކަރަންޓްއެސެޓްގެ ޖުމްލަ		**869,587**	**1,632,462**
މިލްކިއްޔާތުގެ ޖުމްލަ		**5,166,621**	**5,741,240**

މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބަޔާން - ލައިބިލިޓީސް

31 ޑިސެމްބަރ 2018 ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	2018	2017
މާލީ ޒިންމާތައް			
ބޭންކް ފަރާތުން ކޮމިޝަނަށް ދައްކަން ޖެހޭ ފައިސާ	5	10,640	607,302
މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ޖުމްލަ		**10,640**	**607,302**

މެމްބަރުންނާއި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ކޮމިޝަނުގެ ގުޅޭ ނޫސްބަޔާން

31 ޑިސެންބަރު 2018ގެ ނިޔަލަށް

1. މެމްބަރުންގެ ބަދަލާއި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ބަދަލު ދެއްކުމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ފައިސާގެ އުސޫލުތައް

1.1 މެމްބަރުން އަދި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތައް

ގާޒީ ބަދަލުތަކުގެ ވާހަކަ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި ދެއްކިފައިވާ، މެމްބަރުން އަދި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ހިނގާފައިވާ މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން، އެމްއޭސީއެމްއާ ގުޅިގެން ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުމުގައި އަދި ބިޔަށް ގާޒީ ބަދަލުތަކަށް ބަލާލުމުގެ ގޮތުގައި ވާނެއެވެ.

1.2 މެމްބަރުން އަދި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ބަދަލުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކޮމިޝަނުގައި އެބައި ދެއްކިފައިވާ ގޮތް

މެމްބަރުން އަދި ގާޒީ ޕެންޝަނުގެ ބަދަލުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކޮމިޝަނުގައި އަދިވެސް ބަދަލުގެނައުމަށްފަހު "ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް" ގެ ސްޓޭޓްމެންޓެއް، އެމްއޭސީއެމްއާ ހިނގި ބިލުގެ އަދި ބަދަލުތައް ފާސްކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން

ކޮމިޝަނުގައި އަދި ގާޒީން އަރުވާފައި ދަށުކުރެވޭ، ބަދަލުގެނައުމަށްފަހު އެބައިގައި ގޮވާލެވި ބިލުގެ އަދި ގާނޫނުގައެވެ. މިބާވަތުގެ ކަމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ބޭނުމަށް އެބައިގެ ވަޒީފާގައި ގާނޫނުގައި ހިމެނެއެވެ.

1.3 ގާޒީ ޕެންޝަނަށް

ގާޒީ ޕެންޝަނަށް ބަދަލުގެނައުމަށްފަހު އެބައި ގާނޫނުގައެވެ. އަދި އަހަރު ކުރިއަށް ދެކެވުނުކަމަށް، 31 ޑިސެންބަރު 2018 ގެ ނިޔަލަށް އަދި އަހަރު ކުރިއަށްދާނެ ގޮތުގެ ބަދަލުތައްތަކެވެ. އަދި މިގޮތުގެ ބަދަލުތަކުގެ ގޮތުގައި ފައިސާގެ ބަދަލު ވަޒީފާގެ ފިސްކަލް ރިސްކް ބޭނުމަށް މެމްބަރުންގެ ކޮމިޝަނުގައި ހިމެނިފައިވާނެއެވެ. ދެން ގާޒީ ޕެންޝަނަށް، އެއްވެސް ފައިސާތަކުން ދައުލަތުގެ ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ރިސްކް ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮތަށް، ކުރިމަތިވާނެ ބަދަލުތަކާ ބެހޭ އެހެން ސަރުކާރުގެ ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ރިސްކް އިތުރުވާނެއެވެ.

1.4 ފިސްކަލް ރިސްކް

ފިސްކަލް ރިސްކުގެ ގޮތުގައި ބަލާލުމުން، ކުރިމަތިވާ ދަތިތަކުން، އިތުރަށް ފައިސާތަކުން ދައުލަތުގެ މާލީ ގޮތުގައި، ފިސްކަލް ރިސްކެއް، ގާޒީ އަދި ބިޔަށް އެބައި އިތުރުވުމާ ދައުލަތުގެ ކުރިއަށް އަދިވެސް، ޖެހިދާނެ ގޮތުގެ ގޮތަށް، މިހިސާބުން އަދި ހިއުމަން އެކަމާ ގުޅިގެން ކުރިމަތިވާ ފިސްކަލް ރިސްކެވެ.

2- [illegible]

		2018 [illegible]	2018 [illegible]	2018 [illegible]	2018 [illegible]	2017 [illegible] 2018 [illegible]	2018 [illegible]	2018 [illegible]
423001	[illegible]	985,426	8,350	-	-	-	993,776
423002	[illegible]	1,427,001	123,031	-	-	-	1,550,032
423006	[illegible]	288,151	15,865	-	-	-	304,016
423007	[illegible]	104,221	-	-	-	-	104,221
423008	[illegible]	1,303,979	31,310	-	9,700	-	1,344,989
		4,108,778	**178,556**	**-**	**9,700**	**-**	**4,297,034**

3- [illegible]

	2,018	2017
[illegible]		
[illegible]	4,303	3,928
[illegible]	2,950	-
[illegible]	-	4,000
[illegible]	-	2,100
[illegible]	-	2,580
[illegible]	**7,253**	**12,608**

4- [illegible]

	2,018	2017
[illegible]	-	-
[illegible]	370	7,040
[illegible]	851,324	1,005,512
[illegible]	**851,694**	**1,012,552**

5- ފައިސާ ނުދައްކާހުރި ބިލުތަކާއި ދައްކަންޖެހޭ ބާކީ ފައިސާ

	ތަފްސީލު	2018	2017
213006	ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަން ސްކީމަށް ދެވޭ ފައިސާ		57,409
221001	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ކަނޑު މަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު		76
221002	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ބިމުގެ މަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު		805
221003	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ވައިގެ މަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު		1,900
222001	ވިލާތުގައި ކުރާ ދަތުރު ޓިކެޓުތަކަށް		12,557
222002	ބިދޭސީ ދަތުރުތަކުގައި ދުވާލަކަށް ދޭ ފައިސާ		95
222008	ބޭރުގައި ޓްރާންސްޕޯޓޭޝަން ކުލި ދެއްކުމަށް		1,704
222009	ހިފެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު		145
223001	ކަރަންޓް ފީ		13,348
223002	ފެނުގެ ބިލު ޚަރަދު		68,341
223003	ޓެލިފޯނު ފީ ޚަރަދު	8,817	2,960
223004	ޓެލިފޯނާއި އިންޓަރނެޓުގެ ޚަރަދު		144,930
223005	ވަޒީފާގެ ދަތުރުތަކުގެ ޚަރަދު		164,000
223007	ވަޒީފާއަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު ގަތުމުގެ ޚަރަދު		10,600
223008	ޕްރިންޓިން ޓްރާންސްޕޯޓޭޝަން ޚަރަދު	300	11,810
223009	ޕޯސްޓޭޖް ޚަރަދު	1,523	-
223011	އުމުރާގެ ޚަރަދު		490
223013	ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޚަރަދު		55,363
223014	ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ކުރާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޚަރަދު		7,441
223017	މެއިންޓެނެންސް ޚަރަދު		160
223020	އިންޝުއަރެންސް ޚަރަދު		34,901
223024	ބޭންކް ޗާޖަސް ފައިސާ		35
226010	ކޮމިޝަނަރުންގެ އިނާމާއި އެލަވަންސް		8,533
423008	ތަކެތި ގަތުމުގެ ޚަރަދު		9,700
	ޖުމްލަ	10,640	607,302

8. ރިޕޯޓު ނިންމުން

2018 ވަނަ އަހަރަކީ ކިރިޔާވަންތަ މާތްاللهގެ ވާގިފުޅާއި ކާމިޔާބު ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރަމުން، މާތް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ޙަމްދުކުރައި ޝުކުރުދަންނަމެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އިން ލާޒިމުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާ ފުރިހަމަގޮތުގައި އަދާކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި، މި އަހަރުވެސް ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް 2018 ވަނަ އަހަރަކީ ކާމިޔާބު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދިހަމަމިއާއެކު ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރަކީ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބަދަލު ގެނެވުނުތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ އަހަރެކެވެ. މިގޮތުން 2018 ފެބްރުއަރީ 5 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިޢުލާނުކުރެއްވި ޤައުމީ ނުރައްކަލުގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ކުރިމަތިވި ކަންކަމާއި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގެ މަސްރަހަށް ކުރިމަތިވި ހަރަކާތްތެރިކަމުގެ ސަބަބުން ދިމާވި މައްސަލަތަކެއް ހިނގައެވެ. ނަމަވެސް ވޭތުވެދިޔަ އަހަރަކީ ކޮމިޝަނުން ކާމިޔާބު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވާ އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭނެއެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކާމިޔާބުކަމާއިއެކު ފުރިހަމަކުރުމުގައިވެސް ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި ހިތްވަރާއި ދުވަދުވަހު ޤުރުބާނީގެ އަގުހުރި މަސައްކަތުންކަން ފާހަގަކޮށް، މި ފަރާތްތަކާއިއެކު އިޚްލާޞްތެރިކަމާއިއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް، ދެމެހެއްޓުމަށް މި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި އެހީތެރިވެދެއްވާ އެއްބާރުލުން ދެއްވި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ އަދި ވަކިން ނަންގަނެ، އެ ފަރާތްތަކަށް ޚާއްސަ ޝުކުރު އަރިސްކުރަމެވެ.

މާތް الله ގެ ވާގިފުޅާއެކު ފެށިގެން މިދާ 2019 ވަނަ އަހަރަކީވެސް މި ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް، ދަމަހައްޓައި، ކުރިއެރުވުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބަރަކާތްލައްވައި، މި އަހަރަކީ ކާމިޔާބު އަހަރެއްކަމުގައި ވިސްނަވަރުކުރެއްވުން އެދި މާތް الله ގެ ހަޟްރަތުގައި ދުޢާ ދަންނަވަމެވެ. އާމީން!

27 ފެބްރުއަރީ 2019

ހޮޓްލައިން ނަންބަރު: 1424
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް | 5 ވަނަ ފަންގިފިލާ | މއ. އުތުރުވެހި | ކެނެރީމަގު | މާލެ | ދިވެހިރާއްޖެ
ސިލްވަރ ޓޫރް | ގަދުއާރި މަގު | ހިތަދޫ | އައްޑޫ | ދިވެހިރާއްޖެ

688 0886 ، 333 6539

Facebook.com/HumanRightsCommission | www.hrcm.org.mv | info@hrcm.org.mv , sro@hrcm.org.mv

@hrcmaldives | hrcmaldives